

PO ENEM LETU

Dne 14. februarja 2001 je rimski senat dokončno odobril zakon o zaščiti slovenske manjšine v Italiji. Poleti leta 2000 je to že naredila poslanska zbornica. S tem je italijanski parlament po izredno dolgem času (šlo je za desetletja) tudi za Slovence v Italiji uresničil 6. člen republiške ustave, ki določa zaščito jezikovnih in narodnih manjšin v državi.

Medtem so prišle vmes politične volitve, na katerih je prodorno zmagala desnica. Zato smo tedaj rekli, da je zaščitni zakon bil izglasovan v zadnjem možnem trenutku še levosredinske večine, sicer bi ga verjetno sploh ne imeli.

Zamislimo se takoj v novo politično stvarnost, v kateri živimo danes Slovenci v Italiji. Če je še prej bilo precej težav za hitro izpeljavo, jih je kasneje še vse več. Desna sredina oz. Berlusconi je v Finijeva vlada je že medtem v mnogočem pokazala, kako si predvsem zamišlja manjšinsko zaščito.

Kaj je do danes naredila nova vlada? Malo ali nič! Niso še sploh stekli glavni mehanizmi za manjšinsko zaščito. Ni še dejansko ustanovljen paritetni odbor, ki naj bi po zakonu določil ozemlje manjšinske zaščite. Sploh pa so oz. so bili v tem času izdani nekateri zakonski ukrepi, ki krčijo pravice slovenske manjšine v Italiji. Spomnimo naj najprej na zadevo vprašalnih pol za ljudsko štetje, kar so le ob koncu pristojne oblasti odgovorno rešile in še to po bistvenem posegu predsednika republike. Nato je prišla na Tržaškem zadeva dvojezičnih osebnih izkaznic. Pa še na Goriškem vprašanje Jeremitišča z dolgimi razpravami in polemikami v zvezi s tem. Zadeva je prišla celo v parlament oz. v Evropo. Še danes pa je vse to predmet polemik in debat.

Še in še se kažejo drugi znaki, ki ne obetajo nič dobrega v zvezi z izvajanjem zaščitnih zakonov, tako onega splošnega št. 482/99 za vse zgodovinske manjšine in še posebej našega zaščitnega zakona št. 38/2001. Vse to pa jasno kaže na absolutno politično nevoljo rimske vlade za dejansko uresničitev zaščitnih norm!

S spominom se vračam na lansko oz. še predlansko odobritev zakona v obeh zbornicah rimskega parlamenta. S ponosom in zadovoljstvom sem se vračal iz parlamentarnih avl. Končno smo le prišli do uradnega priznanja naših pravic na celotnem ozemlju, kjer živimo Slovenci v Italiji. Od Kanalske doline in Rezije preko Matajurja in Nadiže, pa od Soče in Brd vse tja do Krasa in Jadrana - še danes odmevata slovenska beseda in pesem. Vse to pomenijo "naše zadnje straže", da s pesnikom Gradnikom podčrtamo našo zahodno mejo. Kaj pa imamo danes?

Ob neki debati v parlamentu je predsednik vlade Berlusconi na vprašanje o tem, kdaj bo prišlo do izvajanja zaščitnega zakona, dejal (odobren je bil, kot že rečeno, lani 14. februarja, torej na Valentinovo) v odgovor na parlamentarno vprašanje, da bo to gotovo že v teku do prihodnjega Valentinovega, to je do zdaj.

Seveda imamo v sedanji vladni večini veliko problemov, zlasti za našo zaščito. Že prej omenjene zadeve vse to potrjujejo. Do kdaj še?

ANDREJ BRATUŽ

OSEBNE IZKAZNICE / V PRIČAKOVANJU DEŽELNEGA UPRAVNEGA SODIŠČA

ZAMRZNJEN SCAJOLOV ODLOK

IVAN ŽERJAL

Tržaški prefekt Vincenzo Grimaldi je torej zamrznil svoj ukaz o izvajanju spornega odloka italijanskega notranjega ministra Scajole o osebnih izkaznicah. To pomeni, da župani Doline, Devina-Nabrežine, Zgonika in Repentabra niso primorani izdajati enojezičnih oz. italijanskih izkaznic vsaj do 20. februarja, ko bo Deželno upravno sodišče Furlanije-Juljske krajine razpravljalo o prizivu, ki ga je v soboto, 9. februarja, proti spornemu odloku vložila stranka Slovenske skupnosti. V primeru, da bo DUS zamrznilo odlok, se ta pač ne bo izvajal, v kateremkoli drugem primeru pa bodo župani z 21. februarjem začeli izdajati italijanske izkaznice tistim občanom, ki bodo zanje zaprosili. Poleg tega so se vsi župani tržaške pokrajine, vključno s tržaškim in miljskim, zavzeli za čimprejše izvajanje zaščitnega zakona za našo manjšino, tržaški župan Roberto Di-

piazza pa je v tem smislu celo obljubil čimprejše odprtje urada za Slovence v tržaškem mestnem središču, kot to predvideva ravno zaščitni zakon.

To so namreč zadnji razpleti afere o osebnih izkaznicah, ki je dodobra razburila manjšinsko in krajevno javnost v zadnjih tednih. Kar se tiče odloka, je stvar v rokah upravnega sodišča, ki bo o tem razpravljalo prihodnji teden. Kakšna bo odločitev, seveda ne moremo napovedati, sicer pa obstaja upanje, da bo odlok zamrznjen, ker je po mnenju mnogih - v prvi vrsti vložitelja priziva, se pravi SSK - v nasprotju s celo vrsto zakonov in pravnih norm, v prvi vrsti pa z mednarodnimi sporazumi (Londonskim in Osimskim), ki jih notranji zakoni neke države ne morejo kar tako spreminjati, saj je za to potrebna sklenitev novih mednarodnih dogovorov. Tudi dejstvo, da je Slovenija izročila diplomatsko noto Italiji zaradi tega vprašanja, zgovorno priča, da je problem

prišel že na raven meddržavnih odnosov. Drugi, predvsem stranka Levih demokratov, pa se sklicujejo predvsem na zaščitni zakon, točneje na njegov 8. člen, ki govori o svobodni izbiri osebnih izkaznic in o odprtju uradov za Slovence v Trstu, Gorici in Čedadu. Vendar zaščitni zakon v svojem 28. členu določa tudi, da vse prejšnje norme ostajajo v veljavi, tako da smo zopet pri tem.

Afera o osebnih izkaznicah je torej tudi ponovno osvetlila nedorečenosti in neskladja v zaščitnem zakonu. Tokrat so prišle na vrsto osebne izkaznice, ki so po Londonskem sporazumu obvezne, medtem ko zaščitni zakon omogoča svobodno izbiro. Pri tem je omenjena svobodna izbira ne med italijansko in slovensko izkaznico, ampak med italijansko in dvojezično, kar postavlja vsaj po preprostem mnenju podpisane slovenske in v podrejen položaj jezika brez enakopravnega dostojanstva.

STRAN 16

ARHIVACIJA ZADEVE

ZMAGALA PRAVICA

Pred leti je prišlo do sodne akcije proti dvema časnikarjema našega tednika (Andrej Bratuž in Jurij Paljk) ter pokrajinskemu tajniku Slovenske skupnosti v Gorici Alešu Figlju, ki so jo povzročile nekatere pobude oziroma članki v našem listu.

To je prišlo s strani stranke Alleanza Nazionale - Nacionalno zavezništvo, kot danes točno vemo.

Tožba na sodišču je namreč govorila o neki žalitvi določene osebe, pa čeprav ta v prizadetem uvodnem članku nikjer ni bila imenovana. Danes točno izvemo, da je tožbo vložil Adriano Ritossa, takratni in sedanji vidni predstavnik (sedaj tudi deželni svetovalec) stranke Alleanza Nazionale. Medtem ni prišlo še do nikake sodne obravnave. Med drugim tudi izjava državnega pravdnika, da se Adriano Ritossa zaradi vsebine članka ni mogel čutiti užaljenega, kar pa bi lahko bil samo Aleš Lojk, ki pa tožbe ni vložil.

Te dni pa smo prek enega izmed odvetnikov tožene stranke izvedeli, da je državno pravdnništvo (Procura della Repubblica) v Gorici samo predlagalo sodišču arhivacijo zadeve, ker za to ni prišlo do nikakega kaznivega dejanja. Državno pravdnništvo nadalje poudarja pravico do politične kritike in pravico do izražanja lastnega mišljenja, pravico, ki jo jamči ustava. Po vsem tem državni pravdnik goriškega sodišča predlaga arhivacijo celotne zadeve.

Naj še dodamo, da je pri tem šlo v bistvu za dva časnikarska posega s strani naših dveh urednikov. Sodstvo pa je pravilno ugotovilo, da je vložena tožba s strani desničarske stranke odločno neutemeljena, saj ima tisk pravico do političnega komentarja in lastnega stališča, saj tu ni šlo za osebne žalitve nikogar.

Zato lahko danes le izrazimo svoje zadovoljstvo nad dejstvom, da je sodstvo z lastno utemeljitvijo objektivno zavzelo določeno stališče in s tem arhiviralo celotno zadevo.

UREDNIŠTVO

OB STOLETNICI ROJSTVA

STOLETNA PESEM LOJZETA BRATUŽA

JANEZ POVŠE

Primerno govoriti o Lojzetu Bratužu je ob stoletnici njegovega rojstva mogoče le s pesmijo. S pesmijo v glasbi ali v besedi. Na način torej, ki nas lahko dvigne na najvišje višave notranjega razpoloženja. Le na njih lahko spregovorimo o tem velikem človeku, kot si to želimo in kot se spodobi njegovi plemenitosti in pretresljivi usodi. In ko tako gledamo v davna leta nazaj, težko verjamemo, kakšna zgodba je bila namenjena drobnemu fantiču, ko se je ta rodil prav na pričetku prejšnjega stoletja. Ker pa lahko vidimo ves njegov čas z današnjimi očmi in to kot na dlani, se toliko bolj zavemo velikih stisk in groz, ki jih bo deležen, dokler ne bo slednjič postal pričevalec v prvi osebi, mučenik in žrtev v najzlahtnejšem pomenu besede. Najprej bližajoča se prva svetovna vojna, vojna, ki se je tako silovito razmahnila prav v naših krajih, rušenje rodnega mesta, brid-

ko begunstvo in spet povratek. Potem leta med obema vojnama, težko življenje v duhu zlovesčega približevanja novega nasilja, ki se bo apokaliptično prelilo v drugo svetovno vojno. Časi temnih oblakov, časi zamaščene srečnosti, časi v kot po-

tisnjene upanja, časi, ki se ne bi smeli nikdar več ponoviti.

Toda prav v teh in prav v takšnih časih je rasla in vse močneje živeła pesem Lojzeta Bratuža. Pesem glasbe, še bolj pesem srca, ki se je prelivala v glasbo. Ta pesem srca se je v njem dvigala vse više in više ter se prenašala na druge. Vedno močneje in močneje je živeła, kot bi hotela odgovoriti na temo in mrak, ki sta jo želela udušiti in vse spremeniti prav v temo in mrak. Pesem srca, prelita v melodije, se je prelivala v ljudi, v naše ljudi, še več, se je prelivala v vse ljudi dobre volje. In bolj ko sta tema in mrak dvigala svojo strašljivo glavo, upornejša je bila pesem srca, ki jo je pel Lojze Bratuž.

STRAN 16

Včasih se mladim vse zamegli ob množici težav, nerazpoznavnih vprašanj in pogledov, ob zavračanju vsega dosejanega, ob rušenju vseh dosežkov in vrednot, ob pretiranem poudarjanju enostranskih in omejenih mišljenj - tudi glede tako pomembnih stvari, kot je spočenanje in soustvarjanje novega življenja. Kaj storiti? Potrebno je poiskati trenutke tišine in v tihi molitvi klicati razsvetljenje in Božjo pomoč. Potrebno je najti čas in priložnost in se pogovoriti med seboj ter z izkušenimi in modrimi ljudmi.

STANKO JANEŽIČ, IZ ZBORNICA V EDINOSTI 2001

- 02 Alojz Tul
PREDSEDNIK CIAMPI O VLOGI MEDIJEV
- 03 Erika Jazbar / intervju
MIRKO ŠPACAPAN
- 06 Danijel Devetak
ŽIVLJENSKE ZGODBE OČKA JURIIJA
- 06 Iva Koršič
SSG: BLAZNOST, EROS IN TANATOS
- 08 Jadranka Cergol / pogovor
ZVONKO LEGIŠA

- 11 Harjet Dornik
VSE SEM NAPISAL, DA SEM SEBE REŠEVAL
- 13 Marjan Drobež
ZA LOČENA POGAJANJA Z EU O KMETIJSTVU
- 14 Mara Petaros
USPEHI IN TEŽAVE EVRA
- 15 Sabina Grahek
NA VRHU JUŽNE AMERIKE!
- 16 P. Mirko Pelicon
PRIPRAVE NA SVETOVNI DAN MLADIH V TORONTU

POMEMBEN NASTOP

PREDSEDNIK CIAMPI O VLOGI MEDIJEV

ALOJZ TUL

Živimo v dobi velikega razmaha medijev ali tako imenovanih sredstev javnega obveščanja. Do pred nekaj desetletji je v glavnem šlo za tisk in radio, danes pa je na pohodu televizija, ki nas tako rekoč bombardira noč in dan z vsakovrstnimi informacijami in izzivi na vseh področjih človekovega življenja. Vsem je zato dovolj razvidno, kako velik vpliv imajo omenjena sredstva na otroke in družine, mladino pa tudi na odrasle generacije, katerih večina vse preveč pasivno sprejema, bere, sliši ali vidi in se temu ustrezno ravna v svojem obnašanju in sprejemanju odločitev.

Iz povedanega je razumljivo, da poteka v današnji družbi zavzet boj za čimvečji vpliv ali prevlado v delovanju medijev. Tudi politične družbe, kot so države, so posredno ali neposredno vpletene v ta boj in prek njih politične stranke in druge družbene sile. To zavzemanje za vpliv se na svojstven način odraža seveda tudi pri nas v Italiji, kjer delujejo tako zasebna kot družbena sredstva obveščanja, kar velja še posebno za področje televizije. V tem pogledu ima posebno vlogo poldrž-

vno radijsko in televizijsko omrežje ustanove RAI, ki uživa tudi poseben položaj, saj ji država priznava pravico do pobiranja naročnine za storitve, ki jih nudi državljanom. Nadalje imamo še številna zasebna televizijska omrežja tako na vsedržavni kot krajevni ravni.

O današnji vlogi informacijskih sredstev je v minulem tednu spregovoril predsednik republike Ciampi med svojim obiskom v Genovi, kjer se je podal tudi na uredništvo tamkajšnjega dnevnika Il Secolo XIX. Čeprav ni povedal nič izjemnega, pa so njegova izvajanja imela velik odmev zaradi časovnega trenutka, v katerem so bila iznešena. V prihodnjih dneh bo namreč prišlo do imenovanja novih upraviteljev javne radiotelevizijske hiše in okrog tega vprašanja se trenutno razplamteva živahne polemike zlasti v italijanskem vsedržavnem tisku. Predsednik republike je dejal, da pluralizem ne more sloveti le na abstraktnih načelih, temveč je nujen za učinkovito delovanje zdrave demokracije. V ta namen je potreben uravnotežen dostop do medijev vseh komponent političnega in družbenega življenja. Ustrezen prostor v njih

morejo dobiti tudi kulturni glasniki, ki niso vezani na politične sile ali na oblast. Gre namreč za osnovna demokratična pravila, ki jih menjava vladnih koalicij ne sme pogojevati in ne smejo biti podvržena samovoljnim razlagam.

Kot rečeno, so Ciampijeve izjave sprožile najrazličnejše komentarje. Nihče jim ne oporeka načelne veljave, nekateri oziroma večina komentatorjev pa meni, da jih je treba povezati s skorajšnjim imenovanjem novega upravnega odbora javne radiotelevizijske ustanove. Poziv naj bi torej bil namenjen vsem tistim, ki odločajo o novih omenjenih imenovanjih. Nekateri politični predstavniki pogrevajo obtožbo, da je bil med zadnje volilno kampanjo diskriminiran s strani RAI-ja in s tem volilno oškodovan. Napovedal je, da bo sedanja vlada poskrbela, da se takšne stvari ne bodo več dogajale.

Zato vlada veliko zanimanje, kakšni in kateri možje bodo imenovani v novo upravo odbora radiotelevizije. Vsekakor ostaja nevarnost določene politične monopolizacije, česar si vsekakor ne moremo zeleti.

KONGRES CGIL / KRITIKE VELJAKOM LEVE SREDINE

ZA MORETTIJEM COFFERATI

V soboto se je z zaključnim posegom Sergia Cofferatija zaprl 14. kongres najbolj številnega italijanskega sindikalnega združenja CGIL. Ob vsesplošnih kritikah, ki so padale na vlado, predvsem v zvezi z odpravo 18. člena delavskega statuta, je kongres zajel širše politične razsežnosti in posledično medijsko pozornost, predvsem zaradi zahteve, ki jo je iznesel Cofferati med svojim govorom, po splošni stavki.

Velja spomniti, da je bila ravno splošna stavka leta 1994 tista, ki je zakopala pokojninsko reformo prve Berlusconijske vlade.

Marsikatera kritika je s strani sindikalnega veljaka padla tudi na levosredinske predstavnike, ki so bili edini reprezentativno prisotni v dvorani (vlado

so predstavljali podtajniki in poslanci) in ki so tako že drugič v nekaj dneh dobili hladno prho kritik.

Po mnenju Cofferatija in prisotnih na zasedanju je delovanje sedanje Berlusconijske vlade s svojo medijsko demagogijo in liberizmom nedopustno in to na najrazličnejših področjih, ki niso izključno vezana na specifične sindikalne probleme. Leva sredina pa izvaja mehko in nejasno opozicijo, kar nedvomno škodi ne le opoziciji sami, temveč tudi državi, ki se ne zaveda, kam jo peljejo novosti, za katere ob vsakem koraku poskrbi Berlusconijska vlada glede šolstva, zdravstva, dela in welfare, ob tem pa s pooblastili vladi omejuje pristojnosti in kompetence parlamenta.

Klic po splošni stavki je ostal glas vpijočega v puščavi (čeprav se CGIL lahko ponaša s 5.500.000 včlanjenih), ker do iskane enotnosti z ostalima dvema sindikalnima združenjema ni prišlo. Ravno nasprotno, Pezzotta (CISL) in Angeletti (UIL) sta že isti dan, eden bolj neposredno, drugi manj, jasno povedala, da se s takimi radikalnimi potezami ne strinjata, saj bi sindikat le potisnil v emarginacijo. Ostre kritike na Cofferatijevo zamisel so sicer ublažili v naslednjih dneh, iskane složnosti pa zaenkrat še ni.

Cofferati je bil po predvidevanjih ob koncu kongresa potrjen za tajnika CGIL, junija pa bo po osmih letih vodenja sindikata odstopil. Mar se mu obeta nova politična kariera? Sam trdi, da do tega ne bo prišlo, čeprav se že precej glasno govori o tej možnosti. S tem v zvezi so bili zgovorni predvsem pri desni sredini, ko so Cofferatijev govor ocenili kot poročilo političnega tajnika in ne sindikalista.

EJ

BLIŽNJI VZHOD / TUDI EVROPA IŠČE REŠITEV

KRVAVI SPOPADI SE NADALJUJEJO

BREDA SUSIČ

Še en krvav začetek tedna. V nedeljo je skupina palestinskih skrajnjcev streljala na vojašnico v kraju Beersheba in ubila dve vojakini. Malo kasneje so bile s palestinskih ozemelj v Gazi izstreljene rakete vrste Quassam-2 na izraelski kibuc Sa'ad v puščavi Negev. Gre za rakete, ki dosežejo domet do 10 km razdalje, ki so torej nevarne in so bile prvič uporabljene v najnovejšem palestinskem uporu.

Izraelskega premiera Sharon je takoj po vrnitvi iz ZDA čakala grenka dobrodošlica, na katero je odgovoril kot običajno s silo. Letala F-16 in bojni helikopterji Apache so v ponedeljek dopoldne že četrtič v 24 urah napadli večjo strukturo in zapor palestinskih varnostnih sil v mestu Gazi. V napadih je bilo ranjenih nad 200 ljudi, v mestu sta zavladala popoln kaos in panika. Skoraj istočasno so še izraelske pehotne čete s pomočjo tankov in helikopterjev vdrle v palestinsko mesto Nablus na Zahodnem bregu.

V nekaj dneh se je temperatura na Bliznjem vzhodu spet nevarno približala vrelišču; v ponoven dokaz, da so Sharonova prizadevanja za zagotovitev

varnosti lastnim državljanom popolnoma neučinkovita. Sharon je v enem letu svojega predsedovanja dosegel le to, da je pridobil brezpogojno podporo Bele hiše. Medtem ko sta bila med Clintonovim predsedniškim mandatom oba predstavnika sprtih strani, torej izraelski premier Barak in palestinski voditelj Arafat, enakovredna sogovornika in je Arafat celo prehitel svojega izraelskega kolego v številu uradnih obiskov v Beli hiši, se je kasneje razmerje popolnoma sprevrglo. Sharon je bil tokrat v ZDA že četrtič, Bush ml. pa ni še nikoli povabil na obisk Arafata.

Cilj Sharonovega obiska je bil prepričati Busha, da nima več smisla iskati dogovora z Arafatom, saj je ta izbral pot podpore terorizmu, ne pa dialoga. Bush je sicer ponovil strogo priporočilo, naj Arafat vendarle ukrepa odločneje proti terorizmu, zagotovil je tudi, da se bodo ZDA še naprej trudile za iskanje poti do miru na Bliznjem vzhodu, vendar je zavrnil Sharonov predlog, da bi poiskali novega sogovornika med predstavniki Avtonomne palestinske oblasti.

Prednost, ki jo Sharonova vlada in sedanja ameriška upra-

va namenjata vprašanju varnosti v Izraelu, ter pogojevanje začetka dialoga s popolno prekinitvijo nasilja na Bliznjem vzhodu so minuli teden odločno kritizirali zunanji ministri EU na vrhu v Caceresu. Po njihovem mnenju bi bilo treba pri iskanju poti za obnovo mirovnega procesa najprej postaviti zopet v center pogovorov politična (ne pa varnostna) vprašanja. Ministri so se strinjali s francoskim predlogom (ki pa so ga ZDA že zavrnile), da bi mirovna pogajanja začeli z ustanovitvijo palestinske države, kjer bi takoj razpisali volitve. Na njih bi Palestinci izbrali vodstvo, ki bi nadaljevalo pogajanja z Izraelom. Italijanski premier Berlusconi je predlagal, da bi priredili konferenco o palestinskem vprašanju, na kateri bi se domenili za nov načrt pomoči Palestini po zgledu Marshalovega plana. Ta teden se bosta britanski in nemški zunanji ministri Straw in Fischer ločeno odpravila na Bliznji vzhod na diplomatsko misijo.

Evropa postaja torej vse bolj aktivna pri prizadevanjih za reševanje bliznjevzhodne krize. Do sedaj je bila glede vodenja skupne zunanje politike neodločna in neenotna. Zato - in zaradi dosedanjih neuspehov ameriške diplomacije - je ta odločitev vsekakor dobrodošla in vlijeva kanček novega upanja v možen pozitiven razplet situacije.

OB PRAZNIKU SLOVENSKE KULTURE

SPREJEM NA KONZULATU

Tudi slovenski konzulat v Trstu je v petek, 8. t.m., počastil slovenski praznik kulture, in to tako, da je generalna konzulka Republike Slovenije v Trstu Jadranka Šturm Kocjan priredila sprejem za krajevne oblasti in predvsem za slovenske predstavnike naše narodne manjšine v Italiji, ki smo se številni odzvali vabilu.

V svojem kratkem, a lepem in klenem nagovoru na konzulatu je generalna konzulka Jadranka Šturm Kocjan poudarila predvsem dejstvo, da smo Slovenci eden redkih, če ne že edini narod na svetu, ki imamo državni praznik kulture. Po mnenju generalne konzulke Jadranke Šturm Kocjan je tako tudi prav, saj nas je skozi stoletja prav kultura združila

najprej v narod, nas ohranila in družila tudi v najtežjih časih in nas končno tudi združila v samostojni slovenski državi.

Generalna konzulka se je tudi dotaknila pomena slovenske kulture v zamejstvu, njegova doprinosa k boljšemu razumevanju kulture slovenskega naroda s strani večinskega naroda in se obenem tudi zahvalila vsem kulturnim delavcem iz naše srede in jim ob prazniku slovenske kulture tudi čestitala. Povzetek svojih lepih besed je generalna konzulka podala tudi v italijanskem jeziku.

Med prisotnimi na sprejemu ob dnevu slovenske kulture smo opazili tržaškega prefekta Vincenza Grimaldija in

seveda danes že kar pregovorno odsotnost predstavnikov tržaškega javnega, političnega in gospodarskega sveta, da niti ne govorimo o tržaškem županstvu in njegovem vodstvu.

Prav zato so lepo izzvenele besede generalne konzulke, ki je podčrtala tudi tisto dimenzijo kulture, ki govori o sprejemanju drugačnosti in spoštovanju kulture bližnjega.

Sprejem se je prevesil v družabnost in tudi tokrat se je pokazalo, da je od gostitelja odvisno in ne od prostorov, kako se človek v gosteh počuti. Prostor slovenskega konzulata v Trstu so sicer majhni, a je prav gostoljubnost generalne konzulke in osebja konzulata tista, ki jih vedno znova dela velike, tudi za večje število ljudi, ki smo se na Prešernov dan zbrali v Trstu.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL gorica@noviglas.it
uprava@noviglas.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA; PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA 42€, SLOVENIJA 46€

INOZEMSTVO 62€, PRIORITETNA POŠTA 83€

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

JUBILEJ IN SMRT

NA BRITANSKEM DVORU

Prejšnje dni je britanska kraljica Elizabeta II. (desno) praznovala 50-letnico svojega kraljevanja. Nasledila je očeta, kralja Jurija VI., ki je umrl leta 1952. Sam je nenadno postal kralj, ko je njegov brat, kralj Edvard VIII. zaradi znane ljubezenske zgodbe odpovedal prestolu in nato živel živel kot windsorski vojvoda. Sedanja kraljica je v svojem polstoletnem vladanju kot simbol Velike Brita-

nije nedvomno igrala zelo pomembno vlogo, čeprav je dejanska oblast jasno v rokah vlade oz. parlamenta.

Prav iste dni pa je umrla kraljčina mlajša sestra, princesa Margaret (levo), ki je veljala za samosvoja in izvirno ose-

nost v družini Windsorjev. Še vedno pa je v kraljevi družini gotovo najpomembnejša figura kraljica mati Elizabeta (na sredi), vdova Jurija VI., ki je dosegla že čez stoletno starost in jo imajo Angleži izredno radi.

INTERVJU / MIRKO ŠPACAPAN

ZA SAMOSTOJEN NASTOP!

ERIKA JAZBAR

Po presledku nekaj let se vračaš v areno aktivne politike. Kako se je spremenilo politično udejstvovanje po desetletju, ki je odpravilo celo generacijo politikov?

Danes je politika v rokah posameznikov in ne več političnih strank, v vsedržavnem merilu pa je to v domeni ekonomskih interesov. V današnjem političnem dogajanju je vse manj prostora za ideje in demokratično soočanje. Iz obdobja strankarskega in ideološkega nasprotstva smo prešli v bolj ali manj razvodene argumente, posledica tega pa je postopno odvratanje ljudi od zanimanja za politično in administrativno dogajanje. Kako pa bi tudi drugače, saj je čas razgalil večino prejšnjih politikov kot koristolovce in goljufe.

Drži, da se je znižal nivo politične kulture in

Dr. Mirko Špacapan je bil novembra lani izvoljen za novega pokrajinskega tajnika stranke Slovenske skupnosti Gorica. Priznanega zdravnika, priljubljenega pevovodjo in skladatelja ter vsestranskega prosvetnega delavca našim bralcem ne bomo podrobneje predstavljali, saj ga vsi dobro poznamo in cenimo njegovo delo. Z njim smo se pogovorili o zanimivem in delikatnem političnem obdobju, ki ga doživlja naša narodnostna skupnost na Goriškem.

pripravljenosti izvoljenih predstavnikov in tajnikov strank ter posledično politike?

Danes primanjkuje pokončnih in sposobnih ljudi, večina nima lastnih argumentov, tako da samo dviga roke pri glasovanjih. Obglavljenje politične garniture je prineslo diletantizem in posledično obubožanje idej. V takem okolju so nekatere redke izjeme postale lahko še bolj razpoznavne.

Kaj pa pri SSK?

V edino slovensko stranko v Italiji se počasi zlivajo vse tiste osebe, ki še čutijo svojo narodnost in jim ni vseeno, kako se bo naša skupnost razvijala. Mislim na vse tiste ljudi, ki bi radi manjšini zagotovili tudi v bodoče zdrav razvoj v slovenskem okolju. Pri Slovenski skupnosti

je veliko število odličnih in poštenih posameznikov, tako da v njej vidim cvet slovenstva v zamejstvu; to pa mi daje izredno navdušenje, da se za naše ljudi spleča delati in žrtvovati.

Stranka Slovenske skupnosti aktivno sodeluje pri raznih omizjih leve sredine ob bližajoči se upravnih preizkušnji v občini Gorica. Kako ocenjuješ politične partnerje leve sredine?

Leva sredina je danes edina opcija za slovensko stranko glede na popolnoma negativno gledanje na pravice slovenske manjšine v desnem taboru, kjer odnose s Slovenci v zamejstvu pogojuje Nacionalno zavezništvo. V tem smislu je bolje za nas, da se v čimveč upravnih sredinah uveljavijo stranke, ki so proti bivšim fašistom.

Ali misliš, da ima slovenska narodna skupnost na Goriškem s političnega vidika pravilno strategijo?

Slovenska narodna skupnost je končno v procesu spoznavanja, da je treba zastaviti skupne moči za skupne cilje. Mi pravimo tudi, da bi vsi Slovenci morali pod isto stranko za dosego tiste reprezentativnosti, ki si jo po politični in številčni moči zaslužimo. Druga nam itak ne preostaja.

Kakšni so odnosi med ostalimi slovenskimi komponentami in slovensko stranko

na Goriškem?

Mislím, da so precej slabi, kar je po eni strani samoumevno, saj smo v politični areni konkurenti, po drugi strani pa to silí k razmišljanju o umestnosti takih delitev, saj je večji del Slovencev v zamejstvu že itak pod skupno streho Oljke. Nimam podatkov o ostalih slovenskih grupacijah v sklopu desne sredine, čeprav menim, da bi bilo potrebno tudi to soočanje.

Kako ocenjuješ sodelovanje goriške SSK v Oljki? Kako pa se razvija koalicija Marjetice in kaj lahko od obeh pričakujemo?

Oljka je danes za našo stranko politična nuja, do sedaj pa nam ni prinesla vidljivih uspehov, razen morda tega, da smo se Slovenci sami zavedali, da smo pravzaprav pod isto ideološko navezo. V tem trenutku bi raje videl nastanek prave Slovenske Oljke kot subjekta v sklopu italijanske leve sredine. To bi dalo slovenski zamejski politiki večjo težo.

Kar se tiče Marjetice, pa ne moremo mimo dejstva, da je naša stranka eden ustanovnih članov te grupacije, ki se ne ve, ali bi postala stranka ali skupek različnih list. Slovenska skupnost si je na vsak način zagotovila avtonomijo odločanja in opcije, da ostane to, kar je, čeprav bi se Marjetica prelevila v politično stranko.

Sodelovanje v tej koaliciji je vsekakor pozitivno, ker nam daje možnost širših povezav in prijateljstev. Izid glasovanja o novem deželni volilnem zakonu, ki bo v naslednjih dneh, nam bo tudi dejansko pokazal, koliko bo deželna Marjetica sposobna in odločna v zahtevi po zagotovitvi izvolitve slovenskega predstavnika v deželno skupščino.

Osebnó menim, da mora naša stranka tudi v odnosu do Marjetice ohraniti svojo popolno samostojnost, sicer bo placévala pooblaščitve in razjasni-

tve njenih italijanskih komponent tja do Rima in še dlje. Obenem pa mora SSK paziti na to, da mora biti zbirna stranka vseh Slovencev v Italiji, ne samo tistih pod eno ali drugo rastlinico.

SSK bo od te številke Novega glasa in še trikrat začela anketo med slovenskimi volivci glede oblike nastopanja slovenske stranke na volitvah v občini Gorica. Bi nam kaj več povedal o tem?

Anketa ima dva namena: da spodbudi politično razmišljanje med našimi volivci pred prihodnjimi občinskimi volitvami in da daje možnost voditeljem stranke, da se usmerjajo ne preveč v nasprotju s svojimi ljudmi. V predvidevanju zbiranja podpisov in sestavljanja kandidatnih list bo to prvi korak, ki ga stranka SSK hoče narediti do svojih volivcev, pa tudi do takih, ki bi se radi bolj aktivno vključili. Zato vabim vse, da vprašalnike izrežejo iz časopisa, jih izpolnijo in jih po pošti dostavijo na sedež stranke ali pa oddajo članom pokrajinskega tajništva oz. na uredništvo Novega glasa.

Kaj boš sam glasoval na anketi in zakaj?

Za samostojni politični nastop z lastnim županskim kandidatom, ker je po mojem mnenju najboljši način, da se pokažemo v vsem svojem dostojanstvu in zberemo čim večje število Slovencev, tudi tistih, ki niso v Oljki.

Kaj si obetaš od ankete in koliko bo vplivala na politične izbire stranke?

Obetam si večjo prizadevanje naših ljudi pri političnem odločanju. Rezultati ankete bodo bistveno vplivali na naslednje korake naše stranke v Gorici.

Kako vidiš SSK čez pet let in kaj bi si od svojega tajnikovanja želel?

Kot stranko, ki se edina dosledno in brezkompromisno bori za naše pravice in za izvajanje zaščitnega zakona, obenem pa naše ljudi predstavlja na vseh ravneh. Želel bi, da bi vsi Slovenci v Italiji čutili, da imajo za sabo politično formacijo, ki se zanima za njihove probleme in ki jih podpira pri vsakdanjih težavah, ko se gre za skupne interese manjšine.

STRANKA SLOVENSKE SKUPNOSTI - OBČINSKE VOLITVE GORICA 2002

RAZLOGI ZA SAMOSTOJEN NASTOP ALI POLITIČNE POVEZAVE

Dragi slovenski volivec:

- V naslednjih poglavjih smo razčlenili pozitivne in negativne plati nastopa slovenske stranke na prihodnjih občinskih volitvah.
- Radi bi tudi tvoje mnenje, glede upravičenosti ene ali druge izbire
- Raziskava nam bo pomagala, da bomo bolj odgovorno zastopali izbrana stališča

IZBIRA SAMOSTOJNEGA NASTOPA

Razlogi ZA:

1. Nastop pod tradicionalnim znakom lipove vejice
2. Kandidatura našega predstavnika za goriškega župana, ali v drugem krogu za mesto v odboru
3. Zbiranje podpisov in s tem po dolgem času spet širše sodelovanje slovenske javnosti pri političnem nastopu
4. Uveljavitev slovenske liste in naših kandidatov brez drugih predznakov kot zgodovinsko važno za pričevanje slovenske prisotnosti v Gorici
5. Upanje na podporo vseh, ki slovensko mislijo in čutijo, od levice do desnice.

Razlogi PROTI:

1. Izvolitev največ enega svetovalca, razen v primeru večjega volilnega uspeha
2. Noben doprinos pri zmagi ali porazu leve sredine, razen v povezavah v drugem krogu
3. Nobena možnost izvolitve našega predstavnika za župana
4. Kritike drugih slovenskih komponent, da rušimo Oljko in s tem posredno pomagamo pri uveljavitvi desne sredine
5. Kritike ostalih členov Marjetice, da jo ošibimo v odnosu do Levih demokratov v Oljki.

IZBIRA POVEZAVE Z MARJETICO

Razlogi ZA

1. Utrditev že ustaljene prijateljske naveze
2. Pomoč pri uveljavitvi sredinske komponente v Oljki v odnosu z levico
3. Možnost izvolitve več občinskih svetovalcev s sistemom preferenčnih glasov
4. Doprinos levi sredini za zmago proti desnici
5. Podpora skupnemu županskemu kandidatu že v prvem krogu in v primeru zmage možnost imenovanja našega predstavnika v občinski odbor.

Razlogi PROTI

1. Pisana družina manjših strank z nobenim jamstvom za uspeh
2. Podpora skupnemu županskemu kandidatu neslovenske narodnosti
3. Manjša vidljivost slovenskega nastopa, znak lipove vejice pomešan med ostalimi
4. Izvoljeni slovenski predstavniki utopljeni v Oljko, z nikakršno zunanjo prepoznavnostjo Slovenske skupnosti pri glasovanjih ali nastopih.
5. Malo razlike, razen morda ideološke, od nastopa Slovencev v sklopu ostalih italijanskih strank
6. Politična in ideološka obarvanost in s tem taborska utesjenost edine slovenske politične stranke v Italiji, ki bi morala nasprotno težiti k preseganju razlik za skupne narodne interese.

PROSTOR ZA OSEBNE POGLEDE IN NASVETE .....

Na podlagi gornjih postavk in osebnih ugotovitev :

SEM ZA SAMOSTOJEN POLITIČNI NASTOP	DA	NE
SEM ZA POVEZAVO Z MARJETICO	DA	NE

(Prečrtaj eno od obeh možnosti)

IME IN PRIIMEK (neobvezno) .....

Za sodelovanje se ti najprizračneje zahvaljujemo! **Odgovore pošljite** na sedež stranke na Drevoredu 20. septembra 118 v Gorici, na uredništvo Novega glasa ali izročite odgovornim pri SSK (Mirko in Bernard Špacapan, Aleš Figelj, Damijan Terpin, David Grinovero, Erika Jazbar, Ninko Černic, Karel Mučič, Doriana Devetak, Dimitrij Tabaj, Dimitrij Brajnik, Ivan Vogrič).

V ZNAMENJU DVEH GLASBENIKOV

Zveza slovenskih kulturnih društev, Slovenska prosveta iz Trsta in Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice načrtujejo vsakoletno skupno proslavljanje dneva slovenske kulture. Vidna nit bo jubilej dveh vidnih osebnosti našega kulturnega prostora; letos poteka namreč 100-letnica rojstva Lojzeta Bratuža in 10-letnica smrti Ubalda Vrabca. Oba sta zaznamovala naš prostor in naše skupno kulturno bogastvo. Na odrih tržaškega Kulturnega doma in goriškega Kulturnega centra Bratuž se bodo zvrstili mladi izvajalci (gledališki igralci, pevci, glasbeniki in plesalci) pod vodstvom režiserke Maje Lapornik, ki je oblikovala tudi scenarij. Postavitev zahtevnega projekta je z znatnim prispevkom omogočila tudi Banca di Cividale-Kmečka banka, ki želi tako izkazati posebno priznanje delovanju slovenskih kulturnih organizacij.

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV
SLOVENSKA PROSVETA
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

V JASNINI ZVOKA

OSREDNJA PRIREDITEV
OB DNEVU SLOVENSKE KULTURE

POSVEČENA 100-LETNICI ROJSTVA LOJZETA BRATUŽA
IN 10-LETNICI SMRTI UBALDA VRABCA

Sobota, 23. februarja 2002, ob 20.30
v Kulturnem domu v Trstu

Nedelja, 24. februarja 2002, ob 17. uri
v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici

Na predvečer prireditve srečanje
z umetniškim svetom Franka Vecchieta

PRIREDITEV JE PODPRLA BANCA DI CIVIDALE - KMEČKA BANKA

3

ČETRTEK,
14. FEBRUAR
2002

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU AZLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

1. POSTNA NEDELJA (17.2.)
SV. BRATA CIRIL IN METOD (14.2.)

"Bi postala kakor Bog, poznala bi dobro in hudo." (1 Mz 2, 5)

"Čisto srce, o Bog, mi ustvari." (Ps 51, 12)

"On (Adam) pa je podoba njega, ki je imel priti." (Rim 5, 14)

"Gospoda, svojega Boga, moli in njemu samemu služiti!" (Mt 4, 1-11)

"Tvoja bližina je dar za vsak dan" je naslov knjige mistika in teologa Elmarja Gruberja. Je žepnega formata, a vsebinsko človeka kar potopi v premišljevanje in strmenje nad skrivnostno Božjo ljubeznijo, ki nas povsod in vedno spremlja. To podarjeno bližino nam razkriva še posebej sveti postni čas. Saj se ne srečujemo najprej z veseljem, odprtostjo, prepevanjem Stvarniku, marveč prej obratno, t.j. z življenjem, ki je polno bede in strahu, zlasti strahu pred smrtjo (Heb 2, 15).

Drugi vatikanski koncil poudarja v svojem prvem dokumentu (o sv. bogoslužju), da je postni čas spomin sv. krsta (tudi priprava na krst, B ali SC, 109). Koncilski očetje (škofje skupaj s papežem) so omenjeno konstitucijo pripravljali eno leto. Dragoce na je in vsebinsko bogata. Že sanje o njej, ki segajo v razmeroma kratek čas pred koncilom, dajejo slutiti, da so bogoslužna dejanja izjemnega pomena za vero. Poleg tega je vse ljudi po svetu ganilo, ker je koncil vpeljal v bogoslužje po celem svetu materin jezik. Poleg tega je tudi upošteval vse bogastvo različnih kultur in navad.

Koliko skritega trpljenja je bilo potrebno, da je do tega sploh prišlo. Saj sta že sv. brata Ciril in Metod, čeprav Grka, Solunčana, a z bogato krščansko glavo in srcem, morala na lastni koži, dobesedno, okusiti ozko pamet in pokvečeno umevanje krščanstva, ki naj bi veljalo samo za "Trijezičnike". Ti so namreč imeli za edino zveličavno le uporabo hebrejščine, grščine in latinščine v vsem življenju Cerkev. Zlasti pogovor z Bogom in njegovo češčenje v bogoslužju naj bi potekala v teh, ljudem povečini nerazumljivih jezikih. Saj se je tudi v poznejših "Trijezičnikih" vedno skrival tudi razidem. Tudi Martin Luther King je sanjal, da bodo njegovi otroci in vsi temnopolti postali enakovredni in enakopravni z vsemi v ZDA. A ni sanjal v oblakih, ker je delal in se boril za to, da bi se vse to uresničilo. Nasprotniki so predobro razumeli njegov realizem, saj so ga likvidirali. Vedel je namreč, da je jezik, govor, človek, ki ga je treba spoštovati celostno. Za kar pa se zahteva čisto srce (Ps 51, 12), ki priznava edinole Bogu resnico o dobrem in hudem (1 Mz 2, 5). Koliko preganjanja je bilo in ga je še zaradi nepojmljivega sovraštva do jezika drugega človeka, kljub vsem izjavam o pravicah vsakega človeka, med katere se uvršča tudi materina govorica vsakega posameznika in vseh narodov po svetu.

Še v sedemdesetih letih sem moral zagotavljati beguncem in begunkam iz Istre, da kako mirno uporabljajo svojo materino hrvaščino v cerkvi in povsod, kljub strahu prepovedi, s katero so jih pitali. Nas pa so si privoščili v štiridesetih, druge še v prejšnjih letih, zopet zdaj; kar je vse nečloveško.

V postnem času podoživljamo krst kot potopitev v Kristusovo smrt, ki je utopila starega Adama. Tedaj je vstal nov človek. Očetova moč je to naredila (Rim 6, 3 nss). Tako moramo vstajati tudi mi s Kristusom. Človek se mora nujno reševati iz ozkosti grehov sovraštva in zaničevanja. Osvoboditi se mora z močjo, ki jo prejmemo pri krstu, ujetosti v moč materialnih dobrin, še posebej ošabnosti in razkazovanja namišljene izvoljenosti pred drugimi in drugačnimi. Lakomnost po denarju in imetju, a še najbolj po obvladovanju drugih, se mora spremeniti v priznanje sočloveka. A obenem moramo braniti sebe in pravice rojakov. Postni čas je namreč tudi pokora. Je spreobrnitev ali "metanoia", ki nas spreminja v radodarne ljudi, ki pravično delimo dobrine s tistimi, ki nimajo nič ali imajo manj kakor mi. To so naše dolžnosti. Za lačne po svetu ne skrbimo samo z živežem, obleko ter obutvijo, marveč predvsem z vzgojnimi zavodi, kjer se zlasti mladi učijo vsega, kar jih usposablja za človeka vredno življenje, ki mora biti predokus večnosti. Pomoč naj dviga narode iz zaostalosti v razvoj in tudi blaginjo. Skrb za svobodo je tudi v gradnji tovarn. Ljubezen do Boga nas namreč zavezuje, da skrbimo za potrebnega sočloveka. Tu lahko razumemo Božjo besedo, da spreminja kamne v kruh (Mt 4, 4). Božje posinovljenje lahko utrdimo s pripravo na sv. mašo, zlasti ob nedeljah in praznikih, in čeprav izkušamo nemoč za dobro (Rim 7, 11-25) in silo ter nasilje greha, se zavedamo, da živimo in umiramo z Jezusom (Rim 14, 8). Ker smo v območju in bližini Boga, ki nas ljubi. Zato smo povabljeni, da vsi brez razlike sodelujemo pri bogoslužju, tudi krstu in ostalih zakramentih, še posebej pri sv. maši. Varovati pa se moramo zgolj skrbi za slavnostno kosilo za 1. sv. obhajilo in sv. birmo. Ker smo najprej dolžni, da damo zgled prvoobhajancem in birmancem s tem, da pristopimo k sv. spovedi in sv. obhajilu ter da otrokom pomagamo po prvem sv. obhajilu in zlasti po birmi. Saj moramo biti strežniki in služabniki za druge, v prvi vrsti za svoje otroke in mlade (Mt 20, 26, 27). Tudi točnost in drža pri bogoslužju pomagata poživiti vero. Petje pa naj bo še naprej ljudsko in zborovsko.

Ne bo škodilo, če za sodelovanje pri bogoslužju tudi molimo. Dobili bomo moč, če bomo zanjo prosili. Če smo to zanemarili, obnovimo pogovor z Bogom in Božjo Materjo s prijatelji svetniki. Starši pa, ki pripeljejo s seboj otroke in mlade, pridigajo že s svojim zgledom, po Jezusovem naročilu: "Gospoda, svojega Boga, moli in njemu samemu služiti!" (Mt 4, 10; 5 Mz 6, 13).

ŠE EN MOČAN POZIV SVETEGA OČETA

"DRŽAVA NAJ POMAGA DRUŽINAM!"

Tako je dejal sveti oče Janez Pavel II. v soboto, 9. t.m., ko je v Vatikanu sprejel delegacijo sklada "Centesimus annus-Pro Pontefice", ki skrbi za družine.

Papež se je zavzel za pomoč družinam s strani države po načelu solidarnosti. Ponovil je svoje znano načelo, da je "družina osnovna celica vsega človeštva" in prav zato moramo zaščititi "tiste vrednote, ki bogatijo in označujejo družino, ki je svetišče življenja in okolja, v katerem se rojevajo in izoblikujejo državljani jutrišnjega dne." Papež se je spet zavzel za pomoč družinam, ki jih vedno bolj šibi relativistično mišljenje današnje družbe, mišljenje, ki postavlja pod vprašaj tako dobro kot zlo.

"Če se ne pomaga družinskemu jedru, da se razvija v veselju in gotovosti, se družina ošibi in sesuje, kar ima za posledico hudo škodo tako za posameznike kot tudi za družbo!" je dejal in nadaljeval: "Prav zato je pomembno, da se država zaveda, kako neka družba, ki je višjega razreda, ne sme posegati v notranje življenje družbe nižjega razreda in ji tudi ne sme odvzeti pristojnosti, ampak ji mora biti v pomoč, če jo le-ta potrebuje, in ji pomagati živeti v družbi v smislu občega dobrega!"

SVETOVNI DAN BOLNIKOV

Ob Svetovnem dnevu bolnikov je papež v nedeljo, 10. t.m., med molitvijo angelskega češčenja nagovoril zbrane in opozoril, da je "krščanska vera tudi med boleznijo in celo ob sami smrti vedno odprta življenju". Prav ta odprtost ima za posledico, da se toliko ljudi na različne načine zavzema z ljubeznijo za bolnike in trpeče.

Svetovni dan bolnikov je bil v ponedeljek, 11. t.m., in je zato sv. oče že v nedeljo nagovoril deset tisoč vernikov na Trgu sv. Pe-

tra in poudaril krščansko usmiljenost, ki mora stati za vsakim oskrbovanjem bolnikov. Papež je tudi povedal, da se Svetovni dan bolnikov obhaja vsako leto na dan prvega prikazanja Matere Božje v Lourdesu 11. februarja 1854. Prav tako je povedal, da bo letošnja slovesnost za bolnike vsega sveta v Indiji, in sicer v svetišču Vailankanny, v katerem se poleg kristjanov zbirajo tudi hindujci in se po papeževih besedah vsi "prepuščajo skrbi in nebeskemu varstvu Matere Božje."

"Vernik se zaveda, da lahko računa na moč Boga Stvarnika, Vstalega Kristusa in poživljajočega Duha. Prav to je perspektiva, ki da pomen vsem tistim, ki na različne načine z ljubeznijo skrbijo za bolnike in trpeče, pa naj gre za zdravnike, medicinske sestre in volničarje, raziskovalce, farmacistice in prostovoljce. Vsem tem služabnikom življenja, med katerimi je veliko posvečenih ljudi, bi rad izrazil svoje osebno veliko spoštovanje".

ODLIKA PROSTOVOLJNEGA DELA

Sveti oče je minuli teden, 7. t.m., spregovoril tudi o prostovoljnem delu, ki postaja v naši družbi vse bolj cenjeno. Dejaj je, da je prostovoljno delo v družbi "pomemben dejavnik človečnosti in omike" in to še posebej v naši, razviti in bogati družbi, kjer prevladujeta individual-

lizem in zapiranje vase.

Papež je o prostovoljnem delu in pomenu le-tega spregovoril na dan, ko je sprejel delegacijo vaticanske organizacije Cor Unum, ki skrbi za karitativne dejavnosti. Organizacija skrbi predvsem za papeževo karitativno dejavnost v svetu. Papež se je vsem zahvalil za nesebično delo, ki je namenjeno najpotrebnejšim, in se spomnil pomoči omenjene organizacije beguncem v Afganistanu in "povsod tam, kjer so ljudje bili prizadeti zaradi vojn ali naravnih nesreč." O prostovoljnem delu je dejal, da "je pojav izrednega pomena tako v svetu kot v Cerkv, saj prebujajo dobre energije". Dodal je, da je prostovoljno delo nesebična pomoč drugim, sočloveku in "je sad premišljenih odločitev, ki poleg tega, da nudi neposredno pomoč, tudi priča o tem, da je možno tudi danes brezplačno pomagati sočloveku. V tem smislu je prostovoljno delo izjemno zgovorno, pravzaprav vrednota, ki se postavlja nasproti zelo razširjenemu individualizmu v naši družbi, še posebej pa v najbolj bogatih družbah!"

"V današnji družbi so največkrat prav gospodarski interesi tisti, ki prevladujejo v družbenem življenju in v odnosih med ljudmi v naši družbi, ima prostovoljno delo izjemno vlogo, saj postavlja človeka v središče vsega. Oseba, človek kot tak je namreč vrednega, da mu služimo in ga vedno ljubimo, še posebej takrat, ko ga ogrožata bolezen in trpljenje, in takrat, ko ga žalijo in postavljajo na rob družbe!" je dejal papež, ki je ob zaključku svojega nagovora še enkrat poudaril središčno vlogo ljubezni do bližnjega za krščansko vero.

JUP

POSTNI GOVORI
PO RADIU TRST AO ZAKONSKI
IN DRUŽINSKI
PROBLEMATIKI

Letos bo imel postne govore po Radiu Trst A jezuitski pater dr. Jože Pucelj iz Ljubljane. P. Pucelj se je rodil v župniji sv. Cirila in Metoda za Bežigradom leta 1944. Po klasični gimnaziji je stopil v jezuitski noviciat v Mariboru. Studiral je filozofijo v Zagrebu, teologijo v Frankfurtu in psihologijo v Louvainu. Doktoriral je iz moralne teologije v Innsbrucku. Sedaj živi v jezuitski skupnosti v Dravljah.

P. Pucelj sodeluje pri pripravi na zakon in pri spremljanju zakonskih občestev. Je član Odbora za družino pri škofijskem pastoralnem svetu v Ljubljani. S sodelavci je izdal priročnik za vodenje zakonskih občestev *Živeti v občestvu*. V tem priročniku je zbranih nekaj navodil, ki naj bi pomagala, da bi občestva bolj zaživela. Zakonska občestva urednicujejo Cerkev in bi jih lahko imenovali domača Cerkev, kot imenuje družine Drugi vatikanski koncil. Sodeloval je tudi pri nekaterih brošurah z naslovom *Pogovori v občestvu*, ki bi z osnutki hoteli pomagati zakonskim občestvom pri pripravljanju za občasna srečanja.

P. Jože Pucelj je tudi duhovni asistent in sodelavec v družinski svetovalnici Betanija v Ljubljani. Svetopisemska vasica pri Jeruzalemu, kjer je živel Lazar s sestrama, se imenuje Betanija. Jezus je tja rad zahajal, ker se je tam domače počutil in je bil vedno prijazen sprejet. Ime narekuje program dela v svetovalnici. V Betanijo prihajajo zakonci zaradi težav v medsebojnem razumevanju, starši z vzgojnimi vprašanji, mladostniki v svojih stiskah, samski, ovdoveli.

P. Pucelj objavlja tudi članke z moralno teološko vsebino in družinsko problematiko. Napisal je tudi knjigo *Ko bi ljubezni ne imel*, v kateri obravnava pereča vprašanja krščanske etike. V njej želi pokazati, da etična razsežnost evangelija človeka ne ovira in zavira, ampak mu omogoča, da zaživi iz ljubezni in za ljubezen. P. Pucelj vodi tudi duhovne vaje za razne stanovalce, še posebej za zakonce.

Glavna tema postnih govorov bodo pereča vprašanja pripravnikov na zakon, zakoncev in sploh družine. Z njim se bo razgovarjal časnikar tržaškega radia Marko Tavčar. Govori bodo vsak torek in petek ob 18.45. Prvi bo v petek, 15. februarja.

JK

OB 50-LETNICI VERSKEGA TEDNIKA

DRUŽINA, ZANESLJIVO
OGLEDALO ČASA
IN PODOBA DRUŽBE (2)

FRANCI PETRIČ

V to temino je posijal, po volji in milosti takratnih oblastnikov, ki so vladali nad Cerkvijo s palico in sem ter tja tudi s korenčkom, droben sončni žarek, imenovan Družina. Njeno prvo obdobje je bilo strogo nadzorovano, kot da bi bila nebogljen otroček v inkubatorju. Da bi bila vsebina neoporečna in ideološko nesporna, je bilo "potrebno oddajati rokopise v tiskarno vsaj 12 dni pred izidom. Včasih se je zgodilo, da so za nekaj dni rokopisi izginili iz tiskarne, ker so nekateri hoteli prebrati prej, kot je izšlo" (Drago Klemenčič). Zato je prvo obdobje, ki traja do koncilskega zasedanja, v Družini čas božje besede, njene razlage, tedenskega bogoslužnega koledarja, pridig z duhovno vsebino, življenjepisov svetnikov ter sem in tja še kakšen nekrolog o umrlem duhovniku. Takrat je pač veljalo, da morajo biti pisci in uredniki previdni. Le kdo "bi v aktovki svojo glavo na ozno nosil", kot je slikovito dejal ka-

nonik Osterc v Mariboru. "Pisati kaj več in kaj drugega ni bilo varno, ker bi takoj imeli hude težave. Tedaj je bilo silno težko napisati karkoli. Celotni citati iz Svetega pisma so bili zelo sumljivi in so jih takoj politično razlagali" (dr. Janez Oražem o Oznanilu). Objavljati novice iz življenja Cerkev je bilo prenevarno. Kljub zagotovilu, da bo za papir poskrbela Direkcija grafične industrije LRS, ga je moral za vsako številko posebej zagotoviti glavni urednik sam. Pri tem pa se je srečeval s stalnim "pomanjkanjem" papirja. T. i. "pomanjkanje" je bilo pač kozmetičen izraz za nadzor, da se "verska propaganda" ne bi širila med ljudstvom.

Tako se bralec redno srečuje z obstilom uprave, "naj župni uradi takoj vmejo izvode Družine, ki so jim ostali, da bomo lahko postregli številnim novim naročnikom". Majhen obseg, velik nadzor, skromna vsebina in nadzorovano širjenje je tisto, kar je zaznamovalo prvo, t. i. "inkubatorsko" obdobje Družine. Dr. Premrov je dejal: "Borili smo se za

vsako črko, da je Družina lahko izhajala. /.../ Vsako leto smo se spraševali, ali bo še smela izhajati ali ne več." Družina sicer ni smela in tudi ni mogla odgovarjati na vse izzive tedanjega časa, a je pomenila edino trdno oporo vernim ljudem po Sloveniji in nevidno duhovno vez občestva, ki se mu je reklo katoliška Cerkev. V takih okoliščinah je postajala Cerkev notranje enotna, duhovno navzven. Ni mogla odgovarjati na napade in krivične obtožbe, ni imela možnosti, da bi predstavila svoje stališče, nauk in poglede. V javnih medijih je ni bilo, ali pa je bila grdi raček.

Drugo obdobje Družine je nastopilo v šestdesetih letih. V Cerkvijo je prišlo do tektonskih premikov, prevetritve, kot je slikovito dejal Janez XXIII., v Sloveniji oziroma takratni Jugoslaviji pa do otoplitve odnosov s Cerkvijo, ki so se ujemale tudi s spremembami v Družini. Leta 1965, potem ko je prevzel vodenje goriške apostolske administrature škof dr. Janez Jenko, je ta Družino zaupal vsem trem slovenskim ordinarijem. Sedež, ki je bil dejansko že vseskozi pri uredniku dr. Premrovu, pa je bil tudi formalno prenesen iz Gorice v Ljubljano.

DALJE

"MLAD! S' MO: KAM?"

To bo naslovo srečanja mladine z goriškim nadškofom msgr. Dinom De Antonijem, ki bo v petek, 22. februarja, ob 20.30 v župnijski dvorani pri sv. Ivanu v Gorici. Večer prirejata dekanija Štandrež in mladinska pastoralna in pozivata mlade, naj pridejo, saj jih nadškof topla pričakuje. Po srečanju se bo pogovoril izrecno z udeleženci Svetovnega dneva mladih, ki bo julija v Torontu.

PASTIRSKO PISMO SLOVENSkih ŠKOFOV ZA POST 2002

VERODOSTOJNE PRIČE ŽIVEGA BOGA (2)

Minulo nedeljo, 10. t.m., ki je bila 5. navadna nedelja v cerkvenem letu, so župniki v slovenskih cerkvah prebrali drugi del pastirskega pisma slovenskih škofov. Prvi del smo objavili v prejšnji številki Novega glasa, tokrat objavljamo drugi del v celoti.

"GOSPOD, POMNOŽI NAM VERO!" (LK 17,5)

Dragi bratje in sestre! Preteklo nedeljo smo vam spregovorili o pomembnosti prave vere. Danes pa bomo razmišljali, v čem je naša vera in kako se mora pokazati v življenju.

Vera je najprej Božji ljubeči nagovor: Po svojem razodetju "nevidni Bog iz preobilja svoje ljubezni nagovarja ljudi kakor prijatelje in je v stiku z njimi, da bi jih povabil in sprejel v svoje občestvo" (BR 2). Bog nas prvi nagovori, pokliče in vzbudi v nas hrepenenje po Njem. On nagovarja naše srce in naš razum in pričakuje odgovor celega človeka.

Vera je človekov ljubeči odgovor, ki ga imenujemo tudi "poslušnost" vere (prim. Rim 1, 5; 16, 26). Najlepši zgled takšne vere imamo v Abrahamu in Devici Mariji (prim. Lk 1, 45). Tako je vera oseben in svoboden človekov odgovor na pobudo Boga Očeta, ki nam po Svetem Duhu podarja svojo ljubezen v Jezusu Kristusu.

Vera oblikuje celotno življenje in odgovarja na naša najgloblja vprašanja in hrepenenja. To hoče izraziti tudi Tertulijanov izrek: "Človeška duša je po svoji naravi krščanska". Za kristjana, ki ne sprejema vere kot največji zaklad in ne gre dlje od zunanjega izpolnjevanja zapovedi, vera ni vir sreče niti prepričljivo pričevanje pred svetom.

Vera more in mora postati za kristjana življenjski navdih, vodilo njegove misli in ravnanja. Posebej ga spodbuja k spoštovanju življenja, najbolj tam, kjer je ogroženo.

Vera zajema celega človeka. Kristjan se ne udeležuje in izraža v skladu z evangelijem samo tu in tam, ampak v vsakem dejanju. Poklicani smo, da premagamo pogubno razdvojenost med zasebnim in javnim življenjem, med stalnim in občasnim izražanjem verskega prepričanja.

Naša vera je občestvena. "Jaz verujem" pomeni, da nihče ne more verovati namesto mene, da je vera moja odgovorna in osebna odločitev. "Mi verujemo" pa pomeni, da ne more nihče verovati sam zase. Nihče tudi ne more vere ohraniti le zase, ampak jo mora posredovati drugim. "Vsak verujoči je kakor člen v veliki verigi verujočih. Ne morem verovati, ne da bi me nosila vera drugih, in s svojo vero prispevam k nosenju vere drugih" (KKC 166). Zato v nekem smislu velja Tertulijanov trditve: "En kristjan ni noben kristjan". Oboje je po-

membno: osebna in občestvena vera. V tej posameznik ne izgubi svoje enkratnosti, ampak jo postavi v službo celotnega občestva. Verujemo z drugimi in verujemo za druge, zato moramo vero z zgledom in besedo posredovati drugim.

Krščanstvo ni vera strahu, ampak vera upanja, vera zaupanja in veselja, vera notranje moči. Apostol Pavel pravi v današnjem berilu, da naša vera ne temelji na človeški modrosti, ampak na Božji moči (prim. 1 Kor 2, 5).

Naša vera je usmerjena v prihodnost, vero vedno spremlja upanje in zaupanje. Bog je z nami in nam bo dal moč, da bo-

mo premagali težave, vzdržali v nesreči, našli rešitev za naša nerešena vprašanja. Tudi če doživimo kakšno težko izgubo ali nesrečo, kristjani ne obupujemo. Vztrajamo v dobrem in v zaupanju, prepričani v besede sv. Pavla, ki pravi: "Tistim, ki Boga ljubijo, vse pripomore k dobremu" (Rim 8, 28). Ljudi, ki obupujejo, moramo verni s posebno pozornostjo spodbujati k zaupanju in optimizmu.

Cerkev na Slovenskem se zaveda potrebnosti prenove, če hoče v današnjih spremenjenih časih izpolniti svoje evangeljsko poslanstvo. **Prenoviti in poglobiti svojo vero je naloga vsakega kristjana.** To še posebej velja v našem okolju, kjer mnogo vernih ljudi slabo pozna vero in evangelij. Zato si moramo na različne načine prizadevati, da bi svojo vero bolje spoznali in poglobili v branjem knjig z duhovno vsebino in s spremljanjem verskega tiska, z udeležbo na duhovnih vajah, srečanjih in ob raznih drugih priložnostih. **Brez poglobljene vere ne bo ne krščanske vzgoje v družinah ne dejavnega vključevanja v življenje krajevne in vesoljne Cerkve in ne pristnega pričevanja v družbi.**

Če kdaj, si moramo danes slovenski kristjani privzgojiti **čut za poštenje in odgovornost, vrednoti, ki sta med nami močno zanemarjeni.** Vse bolj se moramo tudi usposabljanje za krščansko oblikovanje javnega mnenja. Če je komunizem dovoljeval krščanstvu prostor zgolj v zasebnem okolju ali v človekovi notranjosti in še današnja družba še vedno odraža vero v zasebnost, je sedaj potrebno stopiti v javnost in jo odgovorno sooblikovati. Če hoče biti naša družba demokratična, potem mora vsakemu posameznemu verniku in vsemu verne mu občestvu, se pravi Cerkv, omogočiti, da svojo vero izpovedujemo zasebno in javno, kot posamezniki in kot občes-

stvo. Naj bo to jasno najprej nam, potem pa tudi vsem drugim. Ko bo letos ljudsko štetje, brez sramu in strahu izpovejmo svojo versko pripadnost. Jezus namreč zelo jasno pravi: "Vsakega, ki bo priznal mene pred ljudmi, bom tudi jaz priznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih" (Mt 10, 32).

V Sloveniji je verska vzgoja novih rodov zelo pomanjkljiva. Verouk po župnijah ima skromen obseg, iz javnih vzgojnih ustanov pa je vera povsem izključena in ni enakovredna z drugimi nazori. V mnogih okoljih velja ateizem za nekaj normalnega, krščanska vera pa za nenormalno. Temu prepričanju

botruje celo država s svojo šolsko zakonodajo, kar je seveda nedemokratično. Zaradi tega mnogi kristjani niso imeli priložnosti spoznati svoje vere in se je okleniti v celoti svojega mišljenja in življenja, ampak le nekakšen njen "ostanek", ki ga ohranjajo kot "spomin" iz mladosti, ali obveznost do prednikov. Taka vera ni živo izročilo, temveč tradicija v smislu neživljenjskega ostanka. Verske in duhovne poglobitve so večkrat potrebne tudi ljudske pobožnosti in verski običaji. Ti dandanes spet postajajo zanimivi, vendar so pogosto brez duha in vsebine. Znova jim je potrebno dati pristno versko vsebino.

Tudi Slovenija spada med dežele, ki so na prehodu iz komu-

ni v novo, demokratično ureditev, zato se bomo morali na novo naučiti, kaj nam morajo pomeniti temeljne družbene vrednote, kot so resnica, pravičnost, svoboda, medsebojno spoštovanje, občestvo in solidarnost. Slovenci moramo samo pogledati v svojo bližnjo zgodovino in sami vase, pa bomo odkrili kričečo sprevrženost teh vrednot. Kot narod ne bomo mogli tudi mimo objektivnega priznanja in obžalovanja pobojev med drugo svetovno vojno in po njej. Samo tako bomo prišli do sprave, kajti sprave je sposoben le tisti, ki je sam prejel Božje odpuščanje, predvsem v zakramentu Božjega usmiljenja. Cerkev je poklicana, da ustvarja takšno ozračje, v katerem bo vsem priznana osebno dostojanstvo, do katerega ima pravico žrtev in storilce.

Cerkev ima tudi odgovorno nalogo pri oblikovanju pravičnega in humanega socialnega reda. Biti mora kritična "vest" državi, kadar si le-ta jemlje pravice, ki ji ne pripadajo. V tej zvezi je pomembno načelo solidarnosti, prijateljstva in socialne ljubezni. Čut vzajemnosti se izraža na prvem mestu v prizadevanju za pravičnejši družbeni red, pri reševanju socialno-ekonomskih problemov, sega pa tudi onkraj gmotnih dobrin, saj Jezus pravi: "Iščite najprej Božje kraljestvo in njegovo pravičnost in vse to vam bo navrženo" (Mt 6, 33). Za to pa je potrebno, da vsi postanemo bolj pogumni, odločni, delavni in zavzeti v svoji krščanski zavesti in zdravem ponosu.

Bratje in sestre! Tako naj naša vera sveti pred ljudmi, da bodo videli naša dobra dela in slavili Očeta, ki je v nebesih (prim. Mt 5, 16). Devica Marija, ki je vzor trdne in močne vere, naj vas varuje in vodi k Jezusu. Njemu čast in slava na vekove. Amen.

VAŠI ŠKOFE

nizma v novo, demokratično ureditev, zato se bomo morali na novo naučiti, kaj nam morajo pomeniti temeljne družbene vrednote, kot so resnica, pravičnost, svoboda, medsebojno spoštovanje, občestvo in solidarnost. Slovenci moramo samo pogledati v svojo bližnjo zgodovino in sami vase, pa bomo odkrili kričečo sprevrženost teh vrednot. Kot narod ne bomo mogli tudi mimo objektivnega priznanja in obžalovanja pobojev med drugo svetovno vojno in po njej. Samo tako bomo prišli do sprave, kajti sprave je sposoben le tisti, ki je sam prejel Božje odpuščanje, predvsem v zakramentu Božjega usmiljenja. Cerkev je poklicana, da ustvarja takšno ozračje, v katerem bo vsem priznana osebno dostojanstvo, do katerega ima pravico žrtev in storilce.

Cerkev ima tudi odgovorno nalogo pri oblikovanju pravičnega in humanega socialnega reda. Biti mora kritična "vest" državi, kadar si le-ta jemlje pravice, ki ji ne pripadajo. V tej zvezi je pomembno načelo solidarnosti, prijateljstva in socialne ljubezni. Čut vzajemnosti se izraža na prvem mestu v prizadevanju za pravičnejši družbeni red, pri reševanju socialno-ekonomskih problemov, sega pa tudi onkraj gmotnih dobrin, saj Jezus pravi: "Iščite najprej Božje kraljestvo in njegovo pravičnost in vse to vam bo navrženo" (Mt 6, 33). Za to pa je potrebno, da vsi postanemo bolj pogumni, odločni, delavni in zavzeti v svoji krščanski zavesti in zdravem ponosu.

Bratje in sestre! Tako naj naša vera sveti pred ljudmi, da bodo videli naša dobra dela in slavili Očeta, ki je v nebesih (prim. Mt 5, 16). Devica Marija, ki je vzor trdne in močne vere, naj vas varuje in vodi k Jezusu. Njemu čast in slava na vekove. Amen.

SVETNIK TEDNA

15. FEBRUAR

SILVESTER ČUK

JORDAN SAŠKI, REDOVNIK

Jordan je največja reka v Palestini, znana iz Svetega pisma tako stare kot nove zaveze. Izvira pod gorovjem Hermon, najprej teče po rodovitni ravnini, nato strmo pade h Genezareškemu jezeru, od tam pa se s številnimi zavoji vleče do izliva v Mrtvo morje. Ime Jordan pomeni "vedno tekoča". Ko so Izraelci prišli iz Egipta v Palestino, so pod Jozuetovim vodstvom prečkali Jordan pri Jerihi. Ob Jordanu je oznanjal bližnji prihod Odrešenika Janez Krstnik. Tam je podeljeval krst pokore in krstil tudi Jezusa. Kot krstno ime se je ime Jordan uveljavilo po križarskih vojskah.

Ime je najbolj proslavil blaženi Jordan Saški, drugi vrhovni predstojnik dominikanskega reda. Njegove rojstne letnice ne poznamo, sklepamo, da se je rodil okoli leta 1185 pri Paderbornu v Nemčiji. Okrog leta 1210 je prišel študirat v Pariz in dosegel naslov magistra. Leta 1219 se je osebno srečal s sv. Dominikom in postal član njegovega reda, čez dve leti pa so ga na generalnem kapitulju v Parizu izbrali na Dominikovega naslednika. Bil je temeljito izobražen in nenavadno govorniško nadarjen. Imel pa je tudi kaj povedati, saj se je z vsem srcem poglobljal v božje skrivnosti.

Kot predstojnik mladega reda je Jordan izpopolnil njegova pravila ter organizacijo in delovanje reda. Pod njim se je dominikanski red razširil na vse krščanske dežele, si pridobil dve profesorski stolici na pariški univerzi, začel s misijoni med Saraceni in prevzel službo pri papeški kuriji. Jordan reda ni vodil iz pisarne, temveč je potoval od samostana do samostana po vsej Evropi. Njegova osebnost je izžarevala neznansko privlačno moč. Sam je sprejel v red čez tisoč prosilcev. S svojim velikim znanjem, z izredno prepričevalno močjo, s plamenecim darom govora in bistrino duha je vplival zlasti na profesorje in študente, da so se mnogi odločili za redovniški poklic. Tako je prav po njegovi zaslugi dominikanski red prispeval velik delež k razcvetu verskega in cerkvenega življenja, saj je bilo prav med dominikanci veliko pomembnih bogoslovnih učiteljev, filozofov in mistikov. Navzlic vsemu temu je ostal Jordan v celotni Cerkv malo znan. Morda je vzrok to, da je umrl v tujini. Ko se je vračal z vizitacije dominikanskih samostanov v Palestini, je ladjo zajel vihar in se je potopila. Jordan je utonil s svojimi spremljevalci 13. februarja 1237. Morje je vrglo njegovo truplo na sirske obale in pokopali so ga v dominikanski cerkvi v Akonu. Ko je kraj leta 1291 prišel v roke muslimanom, ni več sledu o njegovem grobu. Češčenje blaženega Jordana Saškega je potrdil papež Leon XII. leta 1826.

Blaženi Jordan Saški je tudi v verskem življenju cenil trezno in pametno zmernost. Svojim redovnikom je naročal: "Telesno mrtvičenje le malo koristi, v bedenju, postu in joku pa je prav lahko prekoračiti mero. Nikoli pa ne zrastejo čez mero kreposti: ponižnost in potrpežljivost, krotkost in poslušnost, ljubezen in skromnost." Osebno ime Jordan je pri nas zelo redko, še redkeje pa naleti mo na žensko obliko Jordana.

SODOBNO IN TEHTNO O BOGU

ANTROPOLOŠKA IN TEOLOŠKA IZHODIŠČA KRŠČANSKE VERE IN DUHOVNOSTI (18)

ZVONE ŠTRUBELJ

Med ekzeziologijo (razumevanjem Cerkve) Prvega Vatikanskega koncila, ki je opredelil Cerkev kot hierarhično družbo in z dogmo o papeževem primatu in papeževi nezmotljivosti posvetil v vrh hierarhične piramide (prim. Klaus Schatz, Communio 39) in med ekzeziologijo Drugega Vatikanskega koncila, ki je Cerkev opredelil kot božje ljudstvo, kot vesoljni zakrament odrešenja, kot kompleksno stvarnost božjega in človeškega: med obema konciloma se razteza celo morje. Med pronicljivimi in prenovitvenimi idejami in pastoralnimi projekti Drugega Vatikanskega koncila in med uresničitvijo njegovih bazičnih idej pa leži še ocean. (prim. P. Inhoffen, Communio 144) Ga bo Cerkev ob zagonu jubilejnega leta prekrizirala vsaj v našem, 21. stoletju? Marco Polo in Kristof Kolumb bi bila lahko blede simbola neustrašenosti in poguma ... v

mu se v prihodnosti Cerkev ne bo mogla več izogibati?

Najprej je to poslanstvo vsakega kristjana in vsake krščanske skupnosti. Vsakdo in vsi kristjani smo poklicani, da opravljamo poslanstvo vesoljne edinosti v Cerkv. Danes kristjan na Zahodu ne more več misliti, da je možno biti kristjan le na "zahoden" način. V času brisanja mej, mešanih porok, planetarnih potovanj, v globalizacijskem procesu torej, je važno imeti v zavesti, da je Jezus prišel za vsakega človeka, za ljudi vseh narodov in kultur.

To poslanstvo je nadalje posebna naloga vseh, ki imajo v Cerkv in v krščanskih skupnostih odgovornost vodenja. In tu gre tako za pravoslavne patriarhe kot za anglikanske in luteranske škofo ter kalvinistične pastore, povezane z njihovimi sinodami in združenji, kot tudi za katoliške škofo in njihove škofovske konference. Med vsemi temi bo moralo priti do kolegialne zavesti. Napovedi kažejo, da se temu že počasi približujemo.

Poslanstvo občestva je nadalje še prav posebno osebno poslanstvo rimskega škofa, papeža. To morda najbolj poznamo. Že od svetega Ireneja naprej je to globoko prepričanje

Cerkve. "Propter potentiorum principatatem". V Rimu sta vero izpričala z mučeniško smrtjo apostola Peter in Pavel, kar tej Cerkv daje posebno prvenstvo.

Veter občestva dobiva svojo moč iz baze. Duh bo v vseh krščanskih skupnostih moral oblikovati "sinodalni čut", občutek za hojo skupaj. Tako se bo počasi, korak za korakom, od krajevnih Cerkva do skupin Cerkva, različnih krščanskih veroizpovedi, začelo uresničevati poslanstvo občestva, kjer bo imela rimska Cerkev nalogo povezovalke bogastva različnosti. To seveda zahteva velike spremembe, še več, resno spreobrnjenje, katerega pričja se danji papež Janez Pavel II..

Samo tako bo verodostojen in pristen tudi interreligiozni dialog. Le tako bo ploden tudi dialog z neverujočimi. Dandanes imajo tudi oni svojo vlogo v odnosu do kristjanov. Msgr. Gaillot je nekoč njihove sugestije imenoval "sensus infidelium", kajti skrivnostno izzivajo kristjane in jih vabijo k večji zvestobi evangeliju.

Milost vzhodnega vetra, vetra začetkov, vetra nenehnih rojstev Cerkva ne neha preseščati. Da bi le močno pihal v tej zori novega tisočletja!

DALJE

5

ČETRTEK,
14. FEBRUARJ
2002

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA / OČETOVSTVO MALO DRUGAČE

ŽIVLJENJSKE ZGODBE OČKA JURIJA

DANIJELO DEVETAK

Knjiga *Očetovstvo malo drugače*, ki je izšla v zbirki Goriške Mohorjeve družbe za leto 2002, je prava uspešnica. To dokazujejo ne le pozitivni odmevi v slovenskem časopisju, ampak tudi odzivi najrazličnejših bralcev iz najrazličnejših krogov, znancev in neznancev, ki se oglašajo, da bi čestitali avtorju Juriju Paljku, našemu kolegi, ob izidu njegovega zadnjega dela. Če smo doslej poznali Paljka po verzih iz njegovih dosedanjih štirih pesniških zbirk, smo tokrat odkrili njegov drugi obraz.

Knjiga *Očetovstvo malo drugače* je nastala kot izbor istoimenskih radijskih oddaj, ki jih je Paljk napisal, po naročilu urednice Rossane Prezzi Pasarit, za Radio Trst A v zadnjih nekaj letih. Oddaja je bilo kar 52 in marsikdo se jih dobro spominja tudi zaradi barvitega podajanja igralca Slovenskega stalnega gledališča Janka Petrovca. Uredniki goriške Mohorjeve hiše so iz približno 500 strani radijskih črtic izluščili rdečo nit in jo - tudi zaradi velikega odziva pri poslušalcih naše zamejske radijske postaje - prirejeno objavili v knjižni izdaji. Platnica je delo Paljkovega prijatelja in vrstnika Davorina Devetaka, ki je znal z genialno in simpatično risbo obleči več kot 220 strani debelo knjigo v svežo zeleno obleko; tudi notranje ilustracije-skice so ogledalo Paljkove generacije ter odklikavajo sončne in senčne strani v mislih in upih kroga zamejskih prijateljev, ki so nekoč bili fantje in so danes zreli možje.

Knjiga vsebuje življenjske zgodbe. Take, kot jih vsakdo pozna, in vendar take, o katerih nihče ne piše; kot če bi bila vsakdanost nezanimiva in nema... Knjiga pripoveduje o zadnjem desetletju, ki je popolnoma sprevrglo življenje avtorja, saj je pred malo manj kot desetimi leti moral - s soprogo Adriano - začeti razmišljati ne več v dvojini, ampak v množini. S prvorojenko Ivano življenje ni bilo več takšno, kot je bilo prej. Na glavo se je nato obrnilo še dvakrat: ko se je pred osmimi leti rodila Tina in pred dobrim letom še Lukec. Z dobršno mero samoironije, šegavosti in zdrave lahkotnosti pravi avtor o knjigi, da je to "bolj ali manj resno pričevanje nekoga, ki je zavestno postal oče, a mu ta vloga še danes ni jasna, pa čeprav se še tako trudi, da bi mu postala."

Te dni sem spet prelistaval knjigo in se kar nisem mogel načuditi ob dejstvu, da je skoraj na vsaki strani prisotna beseda "življenje" ali "živeti". Da, to je Paljk. Človek, ki ima poseben odnos do življenja, z njim se spopada in se mu obenem prilagaja; in vendar mu to ostaja uganka, vsekakor nekaj velikega, včasih prevelikega. Zajema ga s širokimi zamahi, lovi ga z jecljajočimi besedami in ga skuša s črnilom "vkleniti" v meje belega papirja.

Kdor pozna Jurija Paljka, ve, da je v življenju marsikaj izkusil in je zato njegovo iskanje tem bolj iskreno. Ne verjame več v "mite in marnje", saj pravi, da je "življenje drugje". In dodaja: "V življenju ni epike in niti ne herojev, o kakršnih si sanjal, bral in se učil! Je le življenje s svojim monotonim in povprečnim tokom, s svojo skromnostjo, v katerem pa je veliko lepih stvari in se v njem da tudi

veliko dobrega storiti. Heroji so matere, ki ponoči vstajajo, da bi podojile in previle otroke, in vsi tisti očeti, ki zjutraj odhajajo leto za leto na isto delovno mesto... Heroji so vsi tisti ljudje, ki hočejo vsak dan kaj dobrega narediti v svojem življenju." Vsakdanje življenje je lepo! To zatrjuje Paljk, ki odkriva na sproščen način prek svojega peresa ne le lastne male šibkosti, ampak tudi vsakdanje male čudeže prav tam, v povprečnem toku življenja.

Več kot polovico svojega življenja živi Paljk v zamejstvu, tako da ga čuti za svoj drugi dom. Še vedno pa se rad spominja blage Vipavske, kjer se je rodil in rasel, dokler ga ni "veter življenja" zanesel onkraj zahodne meje. Loteva se ga nostalgija po nekdanjem vaškem življenju, po sveže pokošeni travi, po "lepoti in trpljenju volovskih vpreg", po človeku priza-

nesljujejših ritmih; in vendar ga otroci spet in spet kličejo v sedanost. Z njimi in zanje se vsak dan znova odloča za zvestobo tistim idealom, s katerimi je prežeto njegovo življenje; z njimi išče odgovore na vprašanja rojevanja, odrasčanja in smrti. Prek anekdot govori Paljk o materinščini kot svetlini in otroško čisti veri v molitev, o domačem kruhu in zaljubljenosti v knjige, o družbeni pravičnosti, prijateljstvu in spoštovanju drugačnosti. Kot Slovenec ob ženi Furlanki in oče dvojezičnih otrok na narodnostno mešanem ozemlju je živ dokaz tega, da je sožitje možno in da gre resnično za bogastvo, ki pa se lahko uresničuje le z naporji, dobro voljo in, zakaj ne, ljubeznijo. Ne prepušča se malodušju; zato ima rad vipavsko burjo in sonce, zraven pa še sredozemsko širino.

Pripovedovanje je prisrčno, slog tekoč, v pripetljajih družine Paljk se bralec z lahkoto tudi prepozna in se posmeje sam sebi ter svojim nepopolnostim. Število doslej prodanih knjig potrjuje dejstvo, da si ljudje želijo takega in podobnega osvežujočega branja in pristopa do življenja. Z veseljem bi v prihodnje vzeli v roke še kakšno tako knjigo; če se je avtor tokrat razodel bralecem kot Paljk-očka, bi v bodoče lahko na podoben način "obdelal" svoje prigode iz časov, ko je kot mornar plul v severnem morju ali ko je prebrel staro celino kot turistični vodič ali pa ko je delal "na pumpi" v Rožni dolini in na poseben način "doživljal" socialistično Jugoslavijo in na drugi strani zamejske Slovence.

Ker očitno zna pripovedovati zgodbe, smo prepričani, da bi tudi takrat znal ohraniti svojo značilno in zdravo hudomušnost: "Od malega mi vsi skušajo dopovedati, da življenje ni poezija. Od malih nog naprej sam videm, da imajo modri ljudje okrog mene prav, ko to govorijo, a se v bistvu ne dam."

PREDSTAVITEV ZBIRKE DVANAJSTIH PESNIKOV "ZNA MENJA"

ŽLAHTNOST GORIŠKE SLOVENSKE BESEDE

ERIKA JAZBAR

Znamenja je naslov knjižne novosti, ki je od prejšnje srede na razpolago vsem ljubiteljem poezije in domače besede. Izid vsake nove slovenske knjige je v zamejstvu velik praznik, tokrat pa gre za nekaj zelo posebnega, saj so v zbirki objavljene nove slovenske poezije, za katere so poskrbeli domači ustvarjalci z Goriškega. Dvanajst avtorjev se predstavlja z izsekom iz svojih del, ob znanih in priljubljenih ustvarjalcih besede, pa so tudi taka imena, ki se zamejski in slovenski javnosti predstavljajo prvič.

Zbirka *Znamenja* je nastala po zamisli profesorja Alda Rupla, ki je zbral avtorje in njih dela ter uredil drobno, pa vendar nad vse dragoceno knjigo. Na njenih straneh se tako predstavljajo Ace Mermolja, David Bandelli, Jurij Paljk, Klavdija Vončina, Sara Hoban, Liliana Visintin, Aleksandra Ravnik, Aldo Rupel, Beti Tomsič, Filibert Benedetič in Janez Povše. Znana in manj znana imena so torej sooblikovala zbirko, ki je izšla na Prešernovi 2002 ter jo je založila Zveza slovenskih kulturnih društev v moderni in posebni grafični opremi mladega Borisa Lutmana.

Krstno predstavitev je publikacija doživela prejšnjo sredo v Kulturnem

FOTO BUMBACA

domu. Bil je prisrčen in domač uvod v proslavljanje Dneva slovenske kulture. Na večeru so sodelovali ob Aldu Ruplu predstavnik ZSKD Alenka Florenin in literarni kritik Miran Košuta. Srečanje je s svojo klasično kitaro obogatil izvrsten slovenski kitarist Marko Feri, medtem ko je uvodne pozdrave posredoval direktor Kulturnega doma Igor Komel.

Na večeru smo izvedeli, kako je do knjige sploh prišlo in zakaj. O tem je spregovoril "krivec" Aldo Rupel, ki je povedal, kako ga je neka znanka prosila za prevod svoje poezije, iz

tega pa se je porodila njegova zamisel, ki je temeljila na statistični ugotovitvi, in sicer da si lahko pričakujemo, da na Goriškem verjetno marsikdo skriva doma neobjavljeno poezijo ali literarno stvaritev. Rupel je opravil krajšo anketno posvetovanje ter določil časovni termin za izročitev poezij. Roka ni nihče zamudil, kar je za tovrstne knjižne projekte prava redkost. Ob dobrem odzivu je bilo uresničevanje zamisli tudi pomembna ugotovitev, in sicer da Goričani so prišli končno z besedo na dan. Po Ruplovih besedah se namreč v Gori-

ci marsikaj izvrstnega prireja na kulturnem, družbenem in družabnem področju, pred pisano besedo pa se marsikdo ustavi. Zato je izid omenjene knjige zanj predstavljalo enega od pomembnejših trenutkov v njegovem tridesetletnem delovanju na Goriškem. Ob tem pa je povedal, da je knjiga nastala tudi iz jeze, ki se mu je porodila lansko leto, ko je Gorica ob svoji tisočletnici bila prikrajšana za Prešernovo proslavo, ki je bila na sporedu le v Trstu.

Spregovorimo nekoliko podrobneje o samem večeru. Šlo je za pravo neposredno srečanje s pesniki. Po uvodnem tehnem razmišljanju prof. Mirana Košute, ki je razčlenil delo in pesniški duh dvanajstih ustvarjalcev, se je večer prelevil v razgovor s pesniki. Vsakega (razen Vončine, ki se je opravičila prisotnim) sta Miran Košuta in Alenka Florenin podrobno predstavila ter mu zastavila vprašanje, s katerim je spregovoril pred publiko ter tudi prebral svoje delo.

Po Košutovih besedah se avtorji med sabo precej razlikujejo, obenem pa je v njih zaznati marsikdaj skupno čutenje in vzgibe. Ob relativizaciji in brezupnem gledanju na strahote, ki nam jih ponuja zunanji svet, je v poezijah čutili, da hrepenenje ni popolnoma ugasnilo ter da je prisotna volja po vztrajanju. Splošna Košutova ocena je, da je pesniško vreme na Goriškem povsem sončno in daje upati na nove tovrstne pobude, ki so še kako pomembne in dragocene.

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103, SLOVENSKE
ODDAJE (OD 15.2. DO 21.2.2002)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

RADIO SPAZIO
103

- **petek, 15. februarja** (v studiu Anka Cernic): Z vzhoda do juga: Različni glasovi sveta: potovanje med kraje in ljudi, da bolje spoznamo pisanost našega planeta. Gost je Giacomo Scotti. - Pri-sluhniko zborovski glasbi: Slovenski komorni zbor iz Ljubljane poje Hubadove priredbe posvetnih pesmi. - Za prijeten konec tedna: slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba.

- **Sobota, 16. februarja** (v studiu Jan Leopoli): Rubrika: 103 besede. O dietični integraciji bo spregovorila farmaceutka Beba Rinelli. - Poutpourri tujih viž

- **Ponedeljek, 18. februarja** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni mozaik z Andrejem: slovenska lahka in narodna glasba.

- **Torek, 19. februarja** (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

- **Sreda, 20. februarja** (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: V knjigi je moč. - Izbor melodij.

- **Četrtek, 21. februarja** (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Prvi del koncerta Slovenskega okteta v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici 10. novembra 2001. - Koncert skupine Čuki. - Glasba iz studia 2.

RADIO OGNJIŠČE

Vsako soboto je od 17. do 19. ure oddaja *Slovenci v Italiji*, ki jo ureja in vodi Martina Slavec.

Oddaja sledi aktualni problematiki v zamejstvu z zanimivimi pogovori. Uro pred oddajo so čestitke in pozdravi naših poslušalcev, kjer lahko svojo čestitko brezplačno pošljete v eter. Telefon: 00 386 5 62 81 114.

Vsak petek ob 17.00 je na sporedu satirična oddaja *Ob petkih pospravljamo podstrešje*. Urednica oddaje Zlata Krašovec se spreha po slovenskem političnem nebu in ob pomoči glasbe vzbuja smeh številnih navdušenih poslušalcev.

Nova oddaja *Graditelji* je na sporedu vsako nedeljo ob 10.30. Predstavlja najpomembnejše primorske graditelje slovenskega doma, ki so vse svoje moči zastavili za obrambo slovenstva. Dokumentarno feljtonska oddaja skuša predstaviti zamolčane in pozabljene Primorce, med katerimi je veliko duhovnikov.

Radio Ognjišče lahko poslušate na UKV frekvencah 107,5 - Sveta gora (Goriška in Furlanija) in 91,2 - Tinjan (Trst). POZOR: Oddajnik na Tinjanu je po novem močnejši, tako da je slinost na Tržaškem boljša kot prej!

NOVA FILMSKA SEZONA
GORICAKINEMA 2002

GoricaKinema GoriziaCinema 2001/02, nova filmska sezona Kinoateljaja, je pred startom. Potekala bo v kinodvorani Vittoria na Travniku v Gorici, in sicer v novi in najudobnejši dvorani številka 2, vedno s pričetkom ob 20.45. V veselje gledalcev se je vsotopnica je znižala na 4.20 evrov.

V četrtek, 14. t.m., bo avstralski film Richarda Lowesteina *Uml je s falaflov v roki*; 21. t.m., je na sporedu ameriško-mehiški film Alfonsa Cuarona *Tudi z mojo mamo*; 28. t.m. bo na večeru XVI. Film Video Monitorja predvajana največja slovenska uspešica sezone, film Vojka Anzeljca *Zadnja večerja*.

SLAVISTIČNO DRUŠTVO

RAZSTAVA NAŠEGA UMETNIKA V NOVI GORICI

TEKMOVANJE ZA CANKARJEVO PRIZNANJE 2002

V sredo, 13. februarja, je po vsej Sloveniji in zamejstvu potekalo tekmovanje v znanju materinščine, namenjeno dijakom srednjih šol vseh stopenj in usmeritev. Tekmovanje je prostovoljno in zanj se odločajo dijaki, ki radi berejo in se odlikujejo pri slovenščini. Pod strokovnim vodstvom mentorjev se tekmovalci pripravijo na nalogo tako, da preberejo določeno knjigo in jo obdelajo s pomočjo predpisane strokovne literature; na tekmovanju morajo opraviti najprej jezikovni test; t.j. kar zahtevno nalogo objektivnega tipa, nato pa v drugem delu napišejo spis, ki se nanaša na prebrano delo. Letos je bila za prvo stopnjo (tretji razred nižje srednje šole) predpisana knjiga Branka Gradšnika *Strogo zaupno na Irskem*, za drugo stopnjo Zvoneta Šeruge *Dru-*

gačne zvezde, za tretjo stopnjo Toma Križnarja *Nuba, čisti ljudje* in za četrto Evalda Flisarja *Popotnik v kraljestvu senc*.

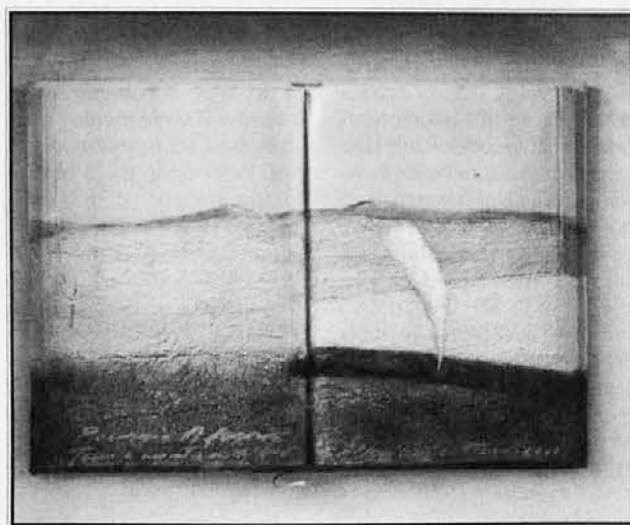
Pri nas je tekmovanje potekalo na dveh sedežih, v Trstu na liceju Prešeren in v Gorici na nižji srednji šoli Trinko; zanj se je prijaviло res lepo število udeležencev, 104 dijakov, od teh 69 v Trstu in 35 v Gorici. Pri pobudi je sodelovalo okrog 20 mentorjev, ki so pripravili dijake, a bodo morali tudi popraviti naloge in izbrati nagrajence za bronasto Cankarjevo priznanje; nato bodo nekaj najboljših prijaviло na vseslovensko tekmovanje, ki bo kasneje, najbrž v marcu, na Vrhniki. V zadnjih letih se je več naših dijakov lepo uvrstilo tudi na tej najvišji stopnji in so dobili srebrna in celo zlata priznanja.

ALFREDO DE LOCATELLI V MESTNI GALERIJ

V Mestni galeriji v Novi Gorici so v sredo, 6. t.m., odprli razstavo goriškega umetnika Alfredo de Locatelli, o čigar umetniških delih je na otvoritvi razstave spregovoril naš kolega Jurij Paljk v slovenskem in italijanskem jeziku. Iz njegovega posega objavljamo glavne misli.

"Alfredo de Locatelli se na razstavi predstavlja s približno štiridesetimi likovnimi deli, ki bi jih težko imenovali samo slikarstvo, saj gre pri njegovem delu gotovo za bogatejšo in predvsem pa bolj zapleteno likovno pripoved.

Ne gre namreč samo za klasično sodobno slikarstvo, ki se poslužuje likovne govorice današnjega časa, saj Alfredo de Locatelli pri svojem likovnem delu uporablja mešane tehnike, ki se opirajo tako na izhodišča konceptualnega slikarstva kot tudi na prvine posega v prostor in tako imenovane instalacije, skorajda bi lahko rekli, da tudi sodobnega kiparskega izročila, ampak za neko danes pri izdelavi svojih likovnih del uporablja tudi slikarstvo, grafiko, slikanje v tehniki akrila in olja, z lopatico in čopičem in še s čim, in se zato danes pri izdelavi svojih likovnih del poslužuje predvsem tako imenovanega slikarstva, ki sloni na snovi, na materiji... Umetnik je že pred leti hodil pod Triglav, v

še deviško naravo in je tam, sredi golih skal, iskal bel pesek, kamenje, ki ga je potem doma sam zdobil in iz njega napravil prah, v katerega je potem zamešal naravne barve, da so potem pred nami nastale barvne ploskve, ki so na meji med slikarskimi površinami in reliefno likovno govorico...

Tokratno razstavo bi lahko razdelili v grobem na tri večje sklope, in sicer na likovna dela, ki bi jih lahko poimenovali "znotraj", nato sklop, ki ga poimenujemo kar "zunaj" in pa se vmesen ciklus del, ki oba sklopa povezuje. Zadnja de Locatellijeva likovna dela bi lahko poimenovali kar "okna".

Okno je namreč tisti bistveni element, ki povezuje notranjost nekega doma z zunanostjo. Okno odpira notranji svet zunanjemu in obratno. Tako se

dogaja tudi umetniku, ki je prehodil dolgo pot, da je temne, zapletene in temačne notranje vedute končno z oknom odprl optimizmu, vedrini in zunanjemu svetu, ne nazadnje prešerni in za umetnika nevsakdanji sproščenosti. Gre za nevsakdanja, največkrat vertikalna okna, pravzaprav izreze oken: notranja stena okna je napravljena iz goste, s prahom in kamenjem izdelane barvne mase, medtem ko je nebo za oknom čista barva, lahkoten barvni premaz. Za oknom je torej nebo, zrak, ki ga hoče umetnik dihati s polnimi pljuči.

Sklop, ki prikazuje svet, ki je znotraj, kot bi dejal umetnik, je temno nadahnjem, saj umetnik s temnejšo, a harmonično uglašeno barvno paletno pretežno v sivem odslikava navidez preproste in tudi namišljene izseke

notranjih prostorov. Gre za sodobno likovno pripoved o umetnikovi in človeški notranji utešnjosti, ko odrešilnega okna in niti neba še ni, kaj šele, da bi v ta prostor vdiral svež zrak, po katerem pa vse kliče in kriči.

Vedute Alfredo de Locatelli, ki jih poznamo že dlje časa, nam prikazujejo zunanji svet, ki je lasten umetniku in seveda nam. Praznine, pravzaprav tople likovne površine, skorajda geometrično izdelane površine daljnih planetov, naše podzavesti ali puščav, kaj se ve!, neke vedute duha torej in namišljene narave obenem govorijo o prazninah, o puščavah človeškega duha in obenem o človeški toplini, katero kličejo. So klic po življenju, ki ga na teh dognano naslikanih likovnih ploskvah našega časa skorajda ni, le tu pa tam kak ogenj, dim, zadnje čase tudi nebo, sicer pa smisel za snov in iskanje topline zemlje in barve. Čez in skozi vse pa neka notranja likovna harmonija, za katero čutimo tudi umetnikovo toplino in soskladje z njegovim likovnim svetom.

Alfredo de Locatelli je prehodil dolgo pot, saj smo ga najprej poznali po njegovih vedutah, nato pa odslikavanju temačnih interierjev, danes pa tudi po lahkotnosti, ki jo prinašajo nebesni svodi za okni. Umetnik sam priznava, da ga nasprotja privlačujejo, prav pa je, da povemo, da se je sedaj sklenil nek krog de Locatellijeve likovne pripovedi. Začenja pa se nova, ki je kot še neprebrana, a že poslikana knjiga, odprta knjiga življenja. Zaveštna odsotnost človeka in človeškega na de Locatellijevih likovnih delih namreč govori prav o človeku in človeka zato tudi z notranjo toplino nagovarja.

KONCERT HITOVH MUZ

GODALNI TRIO OČARAL

V petek, 1. februarja 2002, je v viteški dvorani gradu Dobrovo Kulturni dom Nova Gorica priredil peti koncert v jubilejni 10. sezoni odmevnega cikla komorne in solistične glasbe, poimenovanega Hitove muze. Nastopil je mednarodno pisan Godalni trio, ki ga sestavljajo izvrstne glasbenice mlajše generacije iz treh dežel. Avstrijska violinistka Sophie Schafleitner je ena najvidnejših violinistk današnje violinske šole in članica znanega Klugforum Wien. Kot specialistka za sodobno glasbo je Sofhie zaželjena solistka in komorna glasbenica na številnih festivalih v Evropi in Aziji. Japonska violistka Kaori Yoshida je komorna in simfonična glasbenica. Angleški violončelistki Nataliji Clein pa je že uspel prodor na svetovne odre in velja v Veliki Britaniji za eno največjih odkritij zadnjih let.

V prvem delu sporeda smo poslušali Mozartov *Adagio in Fugo v F-duru* (iz 6 triglasnih fug KV 404a), *Stavek za godalni trio* avstrijskega skladatelja Antona von Webera, predstavnika moderne dunajske šole ter *Serenada za godalni trio, op.10* madžarskega skladatelja Dohnanyija. V drugem delu sporeda pa je trio zaigral Mozartov *Divertimento za violino, violo in violončelo v Es-duru, KV 563*.

Glasbeni dogodki na Dobrovem sodijo nedvomno med vrhunske dosežke v koncertnem življenju, med katere lahko uvrstimo tudi petkov nastop Godalnega tria. Tega se zavedata tako občinstvo kot glasbeni kritika, ki te koncerte z velikim zanimanjem spremljata.

Koncertu je v grajski avli sledila "slavna napitnica" ob 10. obletnici cikla Hitove muze. Iz svojega bogatega asortimana vin je zbranim postregla Vinška klet Goriška Brda Dobrovo.

ERIKA KLANJŠČEK

PREŠERNOVA PROSLAVA

NAJVIŠJE KULTURNE NAGRADE

Tudi letos je bila na predvečer slovenskega kulturnega praznika, 7. t.m., v Cankarjevem domu v Ljubljani Prešernova proslava, na kateri so podelili najvišja slovenska priznanja za kulturne dosežke. Odbor za Prešernove nagrade je podelil dve nagradi, in sicer glasbeniku Vinku Globokarju za življenjsko delo in pesniku Milanu Jesihu za celoten pesniški opus. Nagradjenec Vinko Globokar je bil slavnostni govornik na proslavi in je slovensko javnost presenetil z nevsakdanjo glasbeno improvizacijo, ki je sledila njegovemu slavnostnemu govoru.

Vinko Globokar je v svetu priznan glasbenik, živi razpet med Nemčijo in Francijo, v Slovenijo se vrača. Globokar je najprej zaslovel kot glasbeni virtuoz na pozavni, kasneje se je uveljavil kot sodoben skladatelj, ki mu ni tuje eksperimentiranje v glasbi, kar je tudi na podelitvi nagrad zgovorno dokazal. Milan Jesih je eden redkih slovenskih pesnikov, čigar poezijo slovenski ljudje berejo in tudi kupujejo, o čemer pričajo njegove razprodane zbirke. Znan je tudi kot prevajalec dramskih besedil in pisec dram, pa vendar sta njegovi pesniški zbirki *Soneti* in *Jambi* najpomembnejši zbirki poezije zadnjih let na Slovenskem.

Letošnjih nagrad iz Prešernovega sklada je bilo pet, in sicer so jih prejeli mezzosopranistka Bernarda Fink za solo petje v Božičnem oratoriju Johanna Sebastiana Bacha in na koncertu Isaacha Poscha, pisatelj Andrej Blatnik za kratko prozo v knjigi *Zakon želje*, igralka Polona Juh za tri odmevnejske dramske vloge, oblikovalec Matjaž Medja za celostne grafične podobe zadnjih dveh let ter koreografinja in pesalka Tanja Zgonc za predstavo in koreografijo *Kagami odsev*.

JUP

SSG / PREMIERA DVEH MONODRAM

BLAZNOST, EROS IN TANATOS

IVA KORŠIČ

Slovensko stalno gledališče se žal spet ubada s finančnimi tegobami, zaradi tega bo njegov letošnji načrtovani in napovedani program precej okrnjen, kar seveda ne bo pogodu abonentom, ki so že nejevoljni zaradi letošnjih repertoarnih izbir, ki resnici na ljubo res niso zadostile željam širšega kroga gledalcev. V tem nelagodnem stanju, v katerem se je znašla naša gledališka hiša, je pa vendarle treba zabeležiti pozitivno noto: gledališče te dni odhaja na gostovanje v italijansko mesto L'Aquila s koreodramo D. Z. Freya *Krva svatba*, ki je požela že veliko uspehov na slovenskih odrih. Končno se bo slovenski ansambel predstavil izrecno italijanski publiko, da bi leta spoznala ustvarjalno zagnanost edinega slovenskega gledališkega hrama v Italiji.

Pred tem pomembnim stikom z italijanskim kulturnim svetom je SSG ponudilo svojim gledalcem v pogled dve monodrami, *Okus po moškem* po romanu Slavenke Drakulić (prevod Sonja Polanc) in *Norčevi zapiski* Lu Xuna (prevod Ivanka Hergold) - tretja, Strniševa *Žabe*, je izpadla zaradi zgoraj na-

vedenih razlogov -, ki ju je Marko Sosič, umetniški vodja SSG, tokrat v vlogi režiserja, strnil pod naslov *Za grizljaj ljubezni*. Obema predstavama je dodelil čisto poseben odski prostor: prvi nizko in utesnjujoče pododre, drugi pa stranski oder oz. del visokega, velikega odra, ujetega med dvema vrstama črnih odskih zaves. Že s prostorsko izbiro prizorišča, ki lahko sprejme omejeno število gledalcev, je ustvaril tesnobo ozračje, ki se v gledalca stopnjuje med prvo predstavo in se prav nič ne poleže med selitvijo mimo delavnic na veliki oder, obratno, več se in doseže višek ob norčevi blazni izpovedi svojih grozljivih prepričanj o ljudožrskih namerah teh, ki so mu najbližji. V svojem deliriju zatrjuje, da je njegov starejši brat gotovo pojedel mlajšo sestrico, saj to počnejo ljudje: žrejo drug drugega, da lahko pokažejo svoj pogum. Metaforično vzeto je to vsakdanja praksa marsikaterega člana naše družbe, ki z besedo ali dejanji razžira sočloveka. Ali je to ljudožrstvo dovoljeno, se nenehno sprašuje blazni protagonist; enako se lahko sprašuje sodobni človek, če je dovoljeno na razne načine "glodati" srce in duha svojega bližnjega. V

norcu, ki se konkretno boji ljudožrstva, lahko odkrijemo tisoč naših današnjih strahov, ki nenasitno "odjedajo" naše moči. V tem smiselnem ključu je dramska vsebinska sporočilnost iz 1918. leta še kako aktualna in razumljiva. Še bolj grozljiva pa je v svoji lucidni izpovedi protagonistka, po vrstnem redu, prve monodrame, in sicer elegantna intelektualka (v fini, beli obleki kostumografke Marije Vidau), zaznamovana sicer s preteklostjo Vzhodne Evrope, ki hladno in nadrobno pripoveduje zgodbo o svoji strastni ljubezni s profesorjem in pisate-

ljem Josejem iz Latinske Amerike. Vroča ljubezenska čustva so se porodila v tujem kraju, New Yorku, in bi se morala tam tudi ohladiti, kajti oba sta v tujini le za omejeno študentsko dobo. On ima doma celo družino. Ob se utapljata v tej vseobsegajoči ljubezni, ki jima jemlje moči in njo pripelje do blazne odločitve: edino s smrtjo - z zločinom bo on ostal samo njen, celo v njej, če bo zaužila delček njegovega telesa. S hrljivo zgodbo psihološko kompleksnega lika protagonistke je do potankosti, a hkrati s primerno oddaljenostjo mojstrsko izpovedala Maja Blagovič, ki je ob umirjeni režijski viziji vseskozi s posebno eleganco izražala nianse težke igralske naloge, s katero je pokazala izredno izvajalsko zrelost. Pred nič manj težko vlogo se je znašel Aleš Kolar, nosilec norčevih blodenj. Vse njegovo izvajanje, kretnje, obnašanje, izrazi v očeh so odsevali protagonistovo blazno osebnost in nora razmišljanja.

Ob vseh teh nesporno dovršenih igralskih kreacijah in režijskih dosežkih pa ne moremo mimo vprašanja, zakaj je SSG spet postreglo s tako težkimi brezizhodnimi temami, ki vsestransko teptajo vsakršna moralna načela. Želi s temi vsebinami res do skrajnosti zamoriti svoje gledalce ali jih hoče zbuditi iz zamejske otopelosti majhnosti in jim prikazati najokrutnejši obraz tega sveta?

POIMENOVANJA V OBČINI DEVIN-NABREŽINA / POGOVOR S PROF. ZVONKOM LEGIŠO

OHRANITEV IN OVREDNOTENJE KRAJEVNIH SLOVENSКИH IMEN

JADRANKA CERGOLO

V preteklem tednu se je razširila novica, da bodo ulice v vseh devinsko-nabrežinskih občini dobile svoje uradno ime. Komisija, ki je občinskemu svetu predložila predloge za poimenovanje ulic in trgov, so sestavljali dr. Massimo Veronese, dr. Franco Radovich, g. Mario Martini, podžupanja Mariza Škerk, župan Marino Vocci ter kot zunanji izvedenci prof. Pavle Merku, geom. Dario Alberti in prof. Zvonko Legiša. Slednjemu smo postavili nekaj vprašanj v zvezi z delom v svetovna komisiji.

Od kod je prišla zamisel, da bi ulicam v občini Devin-Nabrežina dodelili uradna imena?

Zamisel za poimenovanje ulic in trgov po vaseh občine Devin-Nabrežina je prišla s strani občine same, odborica za šolstvo prof. Mariza Škerk pa je ta predlog predstavila obema nižjima srednjima šolama, italijanski in slovenski z namenom, da bi pri tej pobudi sodelovali. Obe šoli sta pobudo sprejeli in pripravili ustrezen načrt. Osebnost mi je bilo veliko do tega, da bi slovenski srednji šoli bili zaupani predlogi poimenovanja vseh vasi, v katerih živijo Slovenci. Izjemo sta torej predstavljala oba zaselka istrskih beguncev: Ribiško naselje in Naselje sv. Mavra v Sosljanu. Za ta dva zaselka so pripravili ustrezne predloge o čemer italijanske srednje šole De Marchesetti. Naši učenci so na podlagi intervjujev z domačini izoblikovali nekaj predlogov za poimenovanje ulic v Nabrežini, ker je to zanje bližje in bolj praktično. S koordinatorjem prof. Križmanom sva stopila tudi do predstavnika

kov jurskega odbora, ki so tudi prispevali s svojimi predlogi. Kar pa se tiče ostalih vasi, smo prosili za sodelovanje tamkajšnja društva: za Devin in Štivan so sodelovali nekateri predstavniki zborov iz Devina, za Vižovlje in Mavhinje sta priskočili na pomoč SKD Cerovlje-Mavhinje in SD Grmada, za Šempolaj in Praprot je svoje predloge posredovalo društvo Vigred, za Sosljan pa društvo lgo Gruden. V nekaterih vaseh pa so bili prebivalci mnenja, da ni primerno in smiselno poimenovati dveh ali treh ulic z majhnim številom bivačih.

Zakaj pa je sploh prišlo do te zamisli?

Vsi se pač dobro zavedamo, da v naši občini vasi rastejo, prebivalcev, novih ulic in manjših naselij je vedno več, številke hiš pa niso zaporedne, vsaki številki sledijo črke ipd. Vse to privede pogosto do velike zmede, predvsem pri poštarjih in tistih osebah, ki iščejo določeno številko, saj ni bilo v vaseh doslej nekega logičnega sistema oštevilčenja hiš. Problem pa je bil še večji v primerih hitrih posegov (npr. Rdeči križ). Člani komisije smo obenem izrazili tudi željo, da bi do poimenovanja ulic prišlo že pred samim ljudskim štetjem, kar pa je bilo organizacijsko povsem neizvedljivo.

Kako pa je potekalo delo v svetovalski skupini, ki se je nato sestala?

Ko so učenci obeh srednjih šol sestavili svoje predloge, sta jih vodstvi šol posredovali občini. Predhodno pa je občina že ustanovila posebno komisijo, ki so jo sestavljali nekateri odborniki, župan in trije zunanji izvedenci. Sam sem z veseljem sprejel predlog članstva v tej skupini še posebno zato, ker mi je bilo do tega, da prispevam, da se v naših krajih ovrednotijo nekatera imena, ki so že stoletja v rabi in da bi ne prevladovala morebitna eksotična imena, ki z našimi kraji in našimi ljudmi nimajo nobene zveze.

Kateri so bili kriteriji, katerim ste sledili pri predlogih za poimenovanje?

V prvi vrsti smo upoštevali že obstoječe nazive. Naj kot primere navedem imena kakor Gorisca v Mavhinjah, Ulca in Piščendou v Devinu, Kalič in Brajda v Sosljanu, Brdice v Vižovljah, Oklade in Iveri v Nabrežini, ki so v teh vaseh že ustaljena. Skušali smo tudi ohraniti ledinska imena zato, da bi jih ovrednotili in seznanili z njimi tiste, ki jih še ne poznajo, in ne nazadnje, da bi s slovenskim nazivom podčrtali izvor naših vasi. Mislim, da je imelo to delo še poseben pomen ohranjanja slovenskih nazivov. V drugih primerih smo tudi vzeli v

FOTO KROMA

poštev imena zaslužnih mož, posebno takih, ki so vezani na te kraje.

Italijanska srednja šola pa je vzela v poštev v glavnem kriterij poimenovanja po zaslužnih istrskih možeh v obeh naseljih. Izjemo lahko predstavljajo le ledinska imena kot npr. Sekada ali Bokadin v Ribiškem naselju, za kateri se je zavzela komisija sama.

Ali ste imeli težave pri sodelovanju z

italijansko govorečimi prebivalci?

V vseh naših vaseh je težko zaslediti italijansko ime. Primer bi lahko bil le ulica v Nabrežini, za katero je bilo predlagano ime Umberta Sabe. Njemu pa smo dodali še ime Srečka Kosovela: po obeh pesnikih bosta poimenovani vzporedni ulici, ki se na koncu srečata. To poimenovanje ima tudi svoj simbolični pomen: dva pesnika, predstavnika dveh kultur, ki se srečujeta, kot se srečujejo ljudje različnih kultur na tem območju. Na dan so seveda prišle tudi nekatere kritike. Naj kot primer navedem problem poti v Devinu, kjer smo hoteli poimenovati cesto, ki pelje iz portiča do glavnega trga, Pot soli, v kolikor je bilo v starih časih v vaškem portiču skladišče soli; po tisti poti pa so ljudje s konji prevažali sol. Resnici na ljubo tega imena ni v Devinu nihče uporabljal. Že nekaj desetletij pa je za to pot uveljavljeno neuradno poimenovanje Dan-tejeva ulica.

Kako so vaščani sprejeli to pobudo?

Tisti, s katerimi smo govorili, niso bili sicer pretirano navdušeni, ker so pač navezani na tradicijo in ne občutijo problema oštevilčenja hiš in poimenovanja ulic in trgov. Moramo pa se tudi zavedati, da se vasi večajo, priseliki, posebno še meščani, ne poznajo krajev. Počasi pa

se bomo tudi mi privadili na te nove nazive in bomo tako lažje razumeli koristnost te pobude.

Katero pa je vaše osebno mnenje?

V kolikor sem bil v prvi osebni soudeleženi pri tem delu, mi je bilo veliko do tega, da so v naših vaseh slovenska imena, ne nazadnje pa, da se ta imena tudi ovrednotijo. Pomembno je bilo tudi dejstvo, da smo to pobudo približali učencem, ki so pri njej aktivno sodelovali. Po drugi strani pa se mi ne zdi korektno, da se nam vsiljujejo določeni nazivi, ko na primer to velja za celo skupino hiš v Vižovljah, ki jih je nekdo kar tako imenoval *Villaggio verde*, ne da bi predhodno poizvedoval za morebitno tamkajšnje ledinsko ime. Jaz vem, da smo od vedno ta kraj imenovali Brdice oziroma po domače Brd'ce. Vsa predlagana imena ulic in trgov v naših vaseh imajo tudi svojo utemeljitev, za veliko slovenskih imen nam je bila v pomoč tudi publikacija o toponomastiki prof. Pavleta Merkuja.

Naj še dodam, da nekatera imena, ki so bila pred kratkim objavljena v slovenskem dnevniku, ne ustrezajo dokončnim popravkom komisije, ki je med drugim na primer ohranila le eno pot z imenom Pot v Slivno za Nabrežino Kamnolomi, v Vižovljah jo je komisija črtala in je za ves tamkajšnji del vasi predlagala ledinsko ime Brdice, v Šempolaju pa Pot k svetemu Antonu. Vnesenih je bilo torej še nekaj drugih popravkov, sicer pa je sedaj na vrsti še občinski odbor, ki naj bi v kratkem naše predloge odobril.

PREJELI SMO

O IMENIH V OBČINI

Iz dnevnega časopisja smo izvedeli, da bo občina Devin-Nabrežina v kratkem sprejela predlog posebne svetovalske skupine za toponomastiko. Kot nekdanji občan te občine bi rad izrazil svoje mnenje. Ničesar nimam proti komisiji, če smemo tako imenovati ta svetovalni odbor, da skuša ovrednotiti nekatera ledinska imena, toda istočasno pozablja na sedanje razmere in verjetno tudi želje nekaterih občanov. V demokraciji družbi pač vsak lahko pove svoje mnenje. Sesljan npr. nima niti ene ceste ali ulice, poimenovane po kake slovenski osebnosti, samo ledinska imena. Tu bi bilo primerno, da bi se namesto predlagane šolske ulice spomnili rodoljuba, kulturnega delavca in žrtve Drugega tržaškega procesa dr. Venceslava Tute. V Naselju sv. Mavra bi bilo potrebno vključiti tudi kako slovensko ime, morda Franceta Prešerna, saj na občini mnogi poudarjajo multikulturalnost! V Mavhinjah so pozabili na akademika Lina Legišo; Trg ali Plac, in ne neka nepomembna cesta, bi moral biti poimenovan po 16. avgustu 1944. V Sosljanu in okolici ne bi smeli pozabiti na dr. Karla Štreklja, po njem bi lahko poimenovali kakšen trg ali križišče. V Nabrežini pa me moti, da so po Albinu Škerku poimenovali tako skromen trg, saj bi si zaslužil nekaj bolj pomembnega. Po njem bi lahko poimenovali območje pokrajinske ceste iz Nabrežine proti Sv. Križu, ki spada pod občino Devin-Nabrežina. Smešno je označiti to območje samo Križ. To ime je vzeto iz zgodovinskega konteksta, toda samovoljno preoblikovano. Beseda Križ v tem primeru ne pomeni ničesar, ker ne gre ne za križišče in ne za ledinsko ime. Verjetno v italijanskem prevodu imenujejo S. Croce, kar pomeni Sv. Križ in je izpričano že od 16. stol. dalje vse do 50. let prejšnjega stoletja. Latinski pregovor pravi: "Sapientia sat!"

JOŽE MARKUŽA

V CERKVI SV. JAKOBA

POSTNI GOVORI

Tudi letos bodo v cerkvi sv. Jakoba v Trstu na vsako postno nedeljo postni govori. Spored je sledeč: **1. postna nedelja**, 17. 2., ob 16. uri - p. Mirko Veršič: Stopimo v senco križa; **2. postna nedelja**, 24. 2., ob 16. uri - p. Mirko Veršič: Razsvetljenje prihaja od zgoraj; **3. postna nedelja**, 3. 3., ob 16. uri - p. Janez Šamperl (Celodnevno češčenje sv. Rešnjega Telesa): Bog od davnaj trka na naše srce; **4. postna nedelja**, 10. 3., ob 16. uri - p. Mirko Veršič: Odpri mi oči, Gospod; **5. postna nedelja**, 17. 3., ob 16. uri - p. Janez Šamperl in p. Mirko Veršič (v cerkvi Novega sv. Antona - skupno spokorno bogoslužje): Izvir našega upanja; **6. postna nedelja**, 24. 3., ob 16. uri - p. Janez Šamperl: Do resnice z ljubeznijo. Na **5. postno nedeljo**, 17. marca, bo ob 16. uri v cerkvi Novega sv. Antona skupno spokorno bogoslužje in priložnost za velikonočno spoved. Vsako postno nedeljo (razen pete) bo v cerkvi sv. Jakoba ob 16. uri križev pot (na 3. postno češčenje sv. Rešnjega Telesa), nato ob 16.30 postni govor.

KLUB PRIJATELJSTVA / PREŠERNOVA PROSLAVA IN PREDPUSTNA ZABAVA

DVE MUHI NA EN MAH

NADA MARTELANC

Letos je bil predpustni čas zgođen in je sovpadal z dnevi, posvečenimi slovenski kulturi. Tako smo pri Klubu prijateljstva sklenili, da Prešernov dan in predpustni družabni sestanek kar združimo, saj naš največji pesnik dr. France Prešeren ni pisal le resnih in otožnih pesmi, ampak tudi nekaj veselih.

V sredo, 6. februarja, smo se zbrali v lepem številu v ulici Donizetti 3 na prijetnem srečanju. Za veselo razpoloženje je poskrbel mladi openski harmonikaš Egon Taučer z živahnimi vižami. Obložena miza je ponujala prigrizek in pijačo.

Glavno težo pa je vendarle nosila proslava dneva slovenske kulture. O njej in o pomembni vlogi Prešerna pri oblikovanju slovenske kulturne rasti je v svojem govoru podal predsednik Slovenske Vincencijeve konference prof. Aldo Stefančič. Najbolj so se mi vtisnile v dušo te njegove - po moje povedane - misli:

Ne mislimo, da samo mi doživljamo težke čase. Tudi Prešeren jih je. Bil je odličen odvetnik in izredno nadarjen pesnik. Lahko bi si bil izbral lažjo pot, postal ugleden nemški advokat in pesnil samo v nemščini. Tako bi Nemci postali bogatejši za imenitnega pesnika. Prešeren pa je ostal zvest svojemu materinskemu jeziku in s

FOTO KROMA

svojimi doživetimi pesmimi pripravil dragocen kulturni zaklad svojemu narodu. Ni popustil, čeprav je zaradi svoje narodne zavesti moral mnogo pretrpeti, saj mu leta in leta niso dodelili primerne advokature. Žal jo je dosegel v Kranju le nekaj let pred smrtjo. Po njegovi zaslugi pa se je naš narod uvrstil med kulturno najbolj razvite narode. Prešeren je zglede tudi nam, da se borimo za svojo kulturo in svoj materin jezik.

Prireditev so poživile nekatere recitacije. Tako nam je gospa Marta Godina doživeto prebrala tri pesmi Silve Žerjal o jeseni in o odpadajočem jesenskem listju. "Ravno primerne za nas, ki smo v jeseni življenja!", je nekdo vzkliknil. Kajti Klub prijateljstva zbira v glavnem starejše osebe. Vendar je odprt ljudem vseh starostnih dob, čemur je bilo priča nekaj tudi zelo mladih prisotnih. Na splošno prošnjo je gospa Marta občuteno deklamirala še Prešernovo *Lepo Vido*, ki jo nosi v spominu še iz nekdanje Ciril-Methodove šole, dr. Marko Udovič je dodal še sonet *Vrbi*. Vrh pa je proslava dosegla, ko sta nastopila mlada člana Radijskega odra Tomaž Susič in Nadja Roncelli. Živahno sta nam podala nekaj veselih in nagajivih Prešernovih poezij, začeniši z ono: *Oj predpust, ti čas presneti...*

Zadnje besedo pa je imela seveda harmonika, kot se za predpust spodobi.

DSI / PROSLAVA DNEVA SLOVENSKE KULTURE

S SAMOZAVESTJO VZEMIMO USODO V SVOJE ROKE

IVAN ŽERJAL

"Resni in zaskrbljujoči trenutek, ki ga živimo, ni primeren za neplodno besedičenje, ampak za trezno soočanje s problemi in za odločitve, kako pognati trdnješe in globlje korenine, če hočemo ostati in postati upoštevanja in spoštovanja vreden subjekt ... Poprimimo torej za delo in spomnimo se, da kadar je šlo za preživetje, nas ni bilo strah. Vzemi-mo usodo v svoje roke in z veliko prešernovsko samozave-stjo, kot se je v preteklosti več-krat zgodilo, vsak s svojega konca: v vsakdanjem življenju in v politiki, v kulturnem in šport-nem društvu, v uradu in v delav-nici, na vasi in v mestu, v šoli in ob knjigi."

To je le odlomek iz prilož-nostnega govora dolinske pod-županje prof. Fulvije Premolin na tradicionalni proslavi dne-va slovenske kulture, ki je bila v Peterlinovi dvorani Društva slovenskih izobražencev v ponedeljek, 11. t.m., na kateri so tudi podelili nagrade literarne-ga natečaja Mladike in priznanja Mladi oder. Prof. Premolinova je svoje razmišljanje posvetila v prvi vrsti sedanjemu trenutku, ki ga doživlja slovenska narodna skupnost v Italiji in ki ni prav nič spodbuden, tako kar se tiče odnosa, ki ga do nas imajo italijanske oblas-ti, kot tudi zaradi drugih, nič manj zaskrbljujočih dejavnosti (nizke rodnosti, asimilacije idr.). A mrzlične priprave in pri-reditve ob kulturnem prazniku kažejo tudi na "drug, zunanji-gledalcem neviden duhovni prostor, ki se ustvarja ob nešte-tih urah zastojnega, včasih tudi prav napornega dela, v ka-terem se krepijo temeljne člo-veške vrednote, kot so odgo-vornost, disciplina, spoštova-nje do bogate kulturne dedišči-ne in ustvarjalna radovednost za novo." Še je torej še neizrab-ljenih energij za umetniško ust-

FOTO KROMA

varjanje in za prepričevanje o skupnem nastopu za svoj jezik in svojo kulturo, ta utrip in za-vzemanje za slovenstvo pa se kaže ravno v "obrednem prešernovanju", kot ga je imenovala govornica. Zato "delajmo in ustvarjajmo, vsak po svojih močeh in v zvestobi naročilom velikega pesnika in njegovi ideji srečnega sveta, kjer ne bo več razlik med večino in manj-šino, ampak bomo enaki med enakimi v medsebojnem spoštovanju različnosti v veliki civili-zaciji kulture in razumevanja."

Prešernova proslava DSI, ki jo je tokrat oplemenitil tudi nastop pianistke Martine Feri, absolventke Glasbene matice v razredu prof. Aleksandra Rojca, je kot običajno priložnost za podelitev nagrad literarne-ga natečaja Mladike in priznanj Mladi oder. Tokratni lite-rarni natečaj je bil že trideseti po vrsti, kar priča, da je pobu-da še vedno živa. Kot je v ime-nu ocenjevalne komisije de-žal prof. Marija Cenda Klinc, se je z osamosvojitvijo število u-

deležencev iz matične Slove-nije močno povečalo, kar priča o usidranosti natečaja v slo-venski zavesti in posredno po-meni priznanje veljavnosti in teže tržaškega slovenskega kulturnega prostora. Letos je bilo prispevkov sicer manj kot prej-šnja leta, točneje 72 (38 za pro-zo, 34 pa za poezijo). Prispevki so večinoma iz Slovenije, od-likujeta pa jih predvsem števi-čno tematik in slogovna raz-nolikost. Za prozo je prvo na-grado prejel Marijan Schiffrer iz Ljubljane, drugo nagrado je prejela Marija Senica iz Mari-bora, tretjo pa Irma Marinčič Ozbalt iz ZDA. Za poezijo je pr-vo nagrado prejela Irena Zerjal iz Trsta (vsoto nagrade bo po-delila skladoma Otona Berce-ta in Josipa Tavčarja na peda-goškem liceju Slomšek in trgov-skem zavodu Zois v Trstu), dru-go nagrado pa Mihaela Mrav-ljak iz Ljubljane. Tretje nagra-de komisija ni podelila. Odlomke iz nagradjenih del sta bra-la člana Radijskega odra Nadja Roncelli in Peter Raseni.

Natečaj Mladi oder, ki ima kot cilj priznanje in vredno-tenje naših amaterskih gledal-ških skupin, pa je prišel že do svoje 27. izvedbe. Natečaj razpisujeta Slovenska prosveta iz Trsta in Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, na ponedeljkovi proslavi pa so po-delili priznanja desetim skupi-nam s Tržaškega. Priznanja so tako prejeli Otroški zbor Lad-ji-ca iz Devina, Osnovna šola Alojz Gradnik z Repentabra, Nižja srednja šola Srečko Ko-sovel z Opčin, skupina dijakov slovenskih višjih srednjih šol iz Trsta, mladinska skupina Kulturnega društva Slomškov dom iz Bazovice, igralska sku-pina Tamara Petaros, ki deluje v okviru Finžgarjevega doma na Opčinah, dramska skupina Športno-kulturnega društva Cerovlje-Mavhinje, dramska skupina Slovenskega kulturne-ga društva Igo Gruden iz Na-brežine, Slovenski oder in Slo-vensko dramsko društvo Jaka Štoka s Proseka in Kontovela.

IN MEMORIAM

PEPI PERNARČIČ

Pred nekaj dnevi smo pos-premili na zadnjo pot na mav-hinjsko pokopališče Pepija Per-narčiča, zavednega rojaka, ki je svoje življenje posvetil delu na svoji kmetiji v Vižovljah. Pokojni se je rodil 29. novembra 1936 v številni družini v Medji vasi, kjer je preživel otroška leta in se še kot otrok, kot je bilo v navadi v tistih časih, lotil laž-jih kmečkih opravil. Še zelo mlad se je preselil k stricu Jože-fu Pernarčiču v Vižovlje, vas, v kateri je živel in kmetoval do svojega preranega zadnjega dne. Z zagriženostjo in vztraj-nostjo, ki jo najdemo samo pri kraškem človeku, se je posve-til govedoreji in si leta 1974 postavil v isti vasi nov dom in novo sodobno kmetijo, kjer je nadaljeval z rejo govedi in vinogradništvom. Žena Marija je med tem časom povila sina Ivana in hčerko Danilo. Otro-ka sta rasla v ljubezni do zemlje in do poklica staršev. Sin

Ivan se je odločil, da ostane na kmetiji in skupaj z očetom na-daljuje s kmetovanjem. S prid-nimi rokami in jasno zastav-ljenimi cilji sta povečala in po-sodobila svojo kmetijo, ki je danes vzoren primer pridnega kmetovanja. Nehvaležna uso-da pa je žal zaradi zahrbtno bo-lezni pretrgala življenjsko nit Pepija, kot so ga vsi imenovali. Ohranili ga bomo v spoštlj-ivem spominu. Naj počiva v mi-ru v svoji ljubljani zemlji, ka-teri je posvetil svoje življenje in katera je bila do njega, kljub svoji kraški trdoti, radodarna in ga znala nagraditi za trud, ki ga je vložil vanjo.

Zeni in otrokoma izrekamo občuteno sožalje ob izgubi drugega moža in očeta. Pokoj-nemu pa še enkrat izražamo svojo hvaležnost za vse, kar je storil za naše kmetijstvo in kot njen član in odbornik za našo organizacijo.

KMEČKA ZVEZA

IN MEMORIAM

LUCIJAN VOLK

Prejšnji torek, 5. februarja, je v Aviano po krajši, a hudi bo-lezni umrl časnikar in javni de-lavec Lucijan Volk.

Rodil se je leta 1933 v Trstu. Leta 1951 je maturiral na tukaj-šnjem slovenskem znanstvenem liceju in se vpisal na inže-nirsko fakulteto tržaške uni-verze, a se kmalu zatem zapo-slil pri Primorskem dnevniku kot korektor. Od leta 1964 do 1976 je poklicno opravljal funk-cijo tajnika Kmečke zveze, od leta 1976 do upokojitve leta 1988 pa je bil gospodarski ured-nik pri Primorskem dnevniku.

Na političnem področju se je pokojnik udeleževal v okvi-ru takratne italijanske sociali-stične stranke PSI oz. njene slo-venske komisije. Dvakrat (leta 1970 in 1975) je bil izvoljen v tržaški pokrajinski svet, kjer je bil več let tudi član pokrajinske-ga odbora. V tem okviru je bil odbornik za javna dela in kme-tijstvo. Med drugim je skrbel

za novo asfaltiranje cest in obno-vo umobolnice, dalje za nakup stare hiše v Repnu in njeno pre-ureditev v Kraški muzej ter za javno uporabo botaničnega vr-ta Carsiana pri Zgoniku idr. Sku-paj s svetovalcema Brezigar-jem (SSK) in Iskrko (KPI) se je tu-di zavzel za pravico slovenskih svetovalcev do uporabe mate-rinščine. Poleg tega je sodelo-val tudi pri pripravah na Med-narodno konferenco o manjši-nah, ki jo je leta 1974 v Trstu priredila pokrajinska uprava. V letih 1977-1983 je bil kot prvi Slovenec član izvršnega odbo-ra tržaške Trgovinske zbornice kot zastopnik kmetovalcev. Bil je tudi predsednik Slovenske-ga deželnega zavoda za poklic-no izobraževanje in podpre-dnik upravnega odbora Založ-ništvu tržaškega tiska.

Težko prizadeti soprogi in ot-rokom ter ostalim svojcem naj gre tudi naše iskreno sožalje.

ROJANSKI CERKVENI PEVSKI ZBOR,
KŠD ROJANSKI KRPAN, KONCERTNA POBUDA ROJAN,
GLASBENA MATICA

vabijo na Prešernovo proslavo

OD BESEDE DO PESMI

v nedeljo, 17. februarja, ob 18. uri
v Marijinem domu (ul. Cordaroli 29) v Rojanu.

Na sporedu bodo nastop Rojanskega cerkvenega pevske-ga zbora, harmonikarja Glasbene matice, solospjevi, raz-glasitev literarnega natečaja Rade Pregarc, recital ter go-vor prof. Jožeta Pirjevca.

V okviru prireditve bo tudi bogat srečolov.

VABLJENI!

SKRD JADRO IZ RONK in DRUŠTVO
SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV

prirejata v ponedeljek, 18. februarja,
predstavitve drugega zvezka publikacije

PRAVICA DO RABE SLOVENSČINE PRED SODNO OBLASTJO IN JAVNO UPRAVO.

Sodelovali bodo Ivo Jevnikar, Renzo Frandolič in Karlo Mučič.

Prireditve bo ob 20.30 v Peterlinovi dvorani

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ZAHVALA

*Prisrčna hvala vsem,
ki ste mi na prazniku
ob življenjskem
jubileju govorili,
pisno čestitali, pisali
in telefonirali domov.
Iskrena hvala pevcem
in glasbenikom, ki ste
s svojo umetnostjo
povzdignili praznik,
in seveda prijateljem
pri ZCPZ, ki ste ga
lepo pripravili.*

ZORKO HAREJ

IN MEMORIAM

GIUSEPPE NOBILE

V ponedeljek, 11. t.m., je v Marijinem svetišču na Repen-tabru potekal pogrebni obred za znanega komercialista dr. Giuseppe Nobileja.

Pogrebno mašo je vodil sam tržaški škof Ravignani, saj je bil pokojnik med drugim tudi ekonom tržaškega semenišča in drugih cerkvenih ustanov. V imenu župnijske skupnosti in domačinov sta spregovorila župnik Tone Bedenčič in Ren-zo Milič ter vnukinja in eden izmed sinov dr. Nobileja. Dr. Giuseppe Nobile se je pred več desetletji priselil v Repen. Tu se je vključil, kot sicer tudi veliko drugih priseljencev ita-lijanske narodnosti, v vaško in župnijsko skupnost, kjer je redno obiskoval bogoslužje v domačem repentabskem sve-tišču. O stopnji Nobilejeve in-tegracije v krajevno stvar-nost lahko zgornjo priča po-datek, da je bil v prejšnji man-datni dobi izvoljen v repen-tabrski občinski svet na listi Slovenske skupnosti, kjer je, kot je dejal Renzo Milič med pogrebno mašo, ponudil kra-jevni skupnosti svoje znanje in sposobnosti. Ob smrti dr. No-bileja izreka iskreno sožalje prizadeti družini in svojcem tudi naš list.

OBVESTILA

SPD MAČKOJJE prireja v ok-viru praznovanja svoje 50-letni-ce "Slovenski večer", posvečen Jožetu Peterlinu. O njegovem liku bo spregovoril Drago Što-ka, avtor knjige Jože Peterlin v mojem spominu. Za glasbeni trenutek bo poskrbel violinist Damijan Coretti. Vljudno vab-ljeni v soboto, 16. februarja 2002, ob 20. uri v dvorano Srenj-ske hiše v Mačkolljah.

RADIJSKI ODER vabi v okvi-ru Gledališkega vrtiljaka, ki se odvija pod pokroviteljstvom Slovenskega stalnega gledali-šča in Slovenske prosvete, na ogled lutkovne predstave Zve-zdica zaspanka. Izvajata Lutkov-no gledališče Maribor. Pred-stava bo v nedeljo, 17. februa-rja, ob 17. uri v dvorani Mariji-nega doma pri Sv. Ivanu, ulica Brandesia 27. Sociopedagoška služba in Radijski oder vabita pred predstavo, ob 16.30, otro-ke do tretjega leta starosti in njihove starše na srečanje z Ra-dovednimi medvedki. Vljudno vabljeni!

V NEDELJO, 17. februarja, bo v Domu Jakoba Ukmarja v Šklednju ob 16.30 Prešernova proslava, ki jo prireja Pro-svetno društvo Kolonkovec, Slovensko kulturno društvo Ivan Grbec in Dom Jakoba Uk-marja. Kulturni program bodo oblikovali otroci otroškega vr-tca, violinski duo Iztok Cergol-Paolo Vignini, basist Aldo Žerjal ob klavirski spremljavi Gre-gorja Bizjaka in ženski pevski zbor Ivan Grbec. Na proslavi bodo tudi predstavili *Tržaško knjigo* prof. Marije Pirjevca. Slavnostni govornik bo Sergij Pahor.

V ČETRTEK, 28. februarja, bo v sklopu predavanj *Sveto pismo mit ali resnica* predaval doc. dr. Matjaž Maksimilijan z univer-ze v Ljubljani v župnijski dvora-ni na Proseku. Naslov predava-nja: *Verodostojnost evangelijev*. Začetek ob 20. uri. Vabljeni!

OB PRVI obletnici smrti mon-sinorja Marijana Živica po-teka akcija za obnovo starega župnišča v Sočergi v slovenski Istri. Kdor želi finančno prispe-vati v ta namen, lahko svoj dar pusti v trgovini Fortunato v uli-ci Valdirivo 23 v Trstu.

Darovi prihodnjič.

V SOBOTO V JEREMITIŠČU

SOLIDARNOST SLOVENSKE ISTRE

Jeremitišče je bilo v prejšnjih dneh ponovno v središču medijske pozornosti, kar se bo po vsej verjetnosti zgodilo tudi v prihodnjih tednih. V soboto so bili v slovenskem zaselku na obisku predstavniki organizacij iz slovenske Istre, in sicer za-

z njim zahtevajo, naj država prevzame vse možne ukrepe za zaščito Jeremitišča, vključno z internacionalizacijo njegovega problema.

Medtem pa so lastniki zemljišč prejeli pismo, s katerim jim goriška občina sporoča, da so

FOTO BUMBACA

stopniki društva Tigr, Mnenjskega gibanja za Slovensko Istro, Kluba krščanskih izobražencev Koper, Združenja književnikov Primorske in Zveze za Primorsko-občinskega odbora Koper. Prebivalcem zgodovinskega zaselka, ki mu grozi iznakaženje zaradi anahronističnega nadaljevanja del okoli tovrnega postajališča, ter slovenski narodni skupnosti na Goriškem so omenjeni predstavniki civilne družbe iz Slovenije izkazali svojo solidarnost. Ob tem pa so poskrbeli tudi za konkretno pobudo. Na srečanju so namreč javno prebrali poziv z naslovom *Obrani Jeremitišče*, ki so ga poslali vsem vidnejšim predstavnikom oblasti v Republiki Sloveniji ter

bili imenovani strokovni izvedenci z nalogo, da opravijo meritve na zemljiščih za začetek razlastitvenega postopka in to za zelo dolg rok od 11. do 28. februarja vsak dan od 9. do 24. ure. Lastniki so občini in prefektu odgovorili, da so že decembra sporočili svoje namere, in sicer da ne dovoljujejo vstopa na svoja zemljišča.

Jasno je, da se hoče občina na tak način zabraniti pred možnostjo, da bi kot pred nekaj tedni množica ljudi čakala na občinske tehnične in na tak način ustavila nezaželen medijski dogodek.

V trenutku, ko zapiramo redakcijo, v Jeremitišču ni prišlo do nobenega obiska.

EJ

V SOBOTO V KULTURNEM DOMU

PROGRAMSKA KONFERENCA DEŽELNE MARJETICE

V soboto od 10. ure dalje se bo v prostorih Kulturnega doma v Gorici odvijala programska konferenca deželne koordinacije Marjetice z naslovom *Predlogi za Furlanijo-Juljsko krajino*. Na njej bodo predstavili svoje povzetke koordinaciji tematskih delovnih skupin, med katerimi je tudi Damijan Terpin; ta odgovarja za komisijo, ki se ukvarja s temo narodnih manjšin. Omenjene sinteze večmesečnega dela bodo podlaga za snovanje političnega programa za deželne volitve prihodnje leto koalicije Marjetica. Program sobotnega srečanja pred-

videva ob 10. uri odprtje konferenca s pozdravi gostov, v nadaljevanju bodo poročila koordinatorjev delovnih tematskih skupin s posegi prisotnih.

Ob 15. uri bodo nadaljevali z deli in posegi ter ob 17. uri prisilnili zaključkom, za katere bo poskrbel poslanec Enrico Letta. SSK vabi svoje člane, izvoljene predstavnike in sodelavce, naj se udeležijo programske konference, saj je slovenska stranka član koalicije sredinskih strank, vendar je ob enem ohranila svojo avtonomijo in specifičnost.

SSK O VOLITVAH

Slovenska skupnost z zaškrbljenostjo sledi dogajanjem okoli pomanjkanja dogovora znotraj Oljke o županskem kandidatu za prihodnje občinske volitve v Gorici. Ob mučnih dogovorih in dolgotrajnih sestankih ostaja vtis, da ni resnične volje po zmagi nad desnico ter da vsaka komponenta gleda na svoj mali interes. Ob tem se tudi stranki SSK skuša očitati pomanjkanje složnosti v vrstah Marjetice, češ da vztraja pri svoji listi in lastnem županskem kandidatu dr. Bernardu Špacapanu. Slovenska stranka

izjavlja, da je pripravljena na skupen nastop s skupnim kandidatom Oljke, vendar pod pogojem, da koalicija dokaže složnost in resnične skupne namene. Sicer postajajo vedno bolj konkretne možnosti popolnoma samostojne udeležbe na prihodnjih občinskih volitvah, saj SSK meni, da je njen kandidat daleč najboljši med vsemi do sedaj predlaganimi osebnostmi, poleg tega pa daje možnost goriškim Slovencem, da v nam nenaklonjenih časih s ponosom izpričamo svojo narodno pripadnost.

V DRŽAVNI KNJIŽNICI V GORICI

PREDSTAVITEV DRAGOCENE ŠTUDIJE PROF. MARIJE KACIN

IVA KORŠIČ

Žiga Zois in italijanska kultura je naslov poglobljene raziskave prof. Marije Kacin, ki je v zamestvu, na Slovenskem in tudi v italijanskih literarnozgodovinskih krogih znana zaradi svojih prevajalskih del, pa tudi zaradi temeljitih zapisov. Za ta najnovejši raziskovalni napor, ki je izšel na pobudo akad. prof. dr. Franceta Bernika pri Inštitutu za slovensko literaturo in literarne vede pod okriljem Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU v Ljubljani konec prejšnjega leta, je uporabila slovenski prevod naslova svoje teze s konca 50 let, ko je diplomirala na rimski univerzi s prof. Giovannijem Maverjem. Njeno zanimanje za preroditelja in mecena Zoisa (1747-1819), ki je s svojim prosvetljenim duhom prevetnil literarno usmerjenost na Slovenskem in sploh vplival na razvoj slovenskega slovstva, sega torej že v študentske čase. V to raziskovalno delo so jo napotili Zoisova zanimiva osebnost in njegova v še ne povsem raziskano tančico zavita življenjska pot in delovanje. Zato se je k tej osebnosti povrnila, da bi prikazala vsaj 500-letno prisotnost rodbine Zoisa na Bergamaškem, predstavila družbeno okolje, iz katerega je izhajal Zoisov rod, in osvetlila razgibano reggiansko kulturno vzdušje, ki je vladalo v Seminaru Collegiu, v katerem so Žiga in njegovi štirje bratje dobili široko razgledanost in razsvetljenost miselnost. Študija temelji na skrbno obdelanem arhivskem in bibliografskem gradivu.

Knjiga je že doživela predstavitev v Ljubljani in v Trstu, v sredo, 6. t. m., pa smo se z njo seznanili tudi udeleženci gori-

FOTO BUMBACA

ške predstavitve v Državni knjižnici v soorganizaciji le-te, Društva ARS - Katoliške knjigarne in SAZU.

Na večeru, ki se ga je udeležilo lepo število ljudi, med katerimi je bil prof. Jože Faganel in tudi nekaj italijanskih poslušalcev, sta bila prisotna avtorica in akad. dr. Jože Pogačnik kot predstavnik SAZU. Gosta je predstavila prof. Lojzka Bratuž, ki je tudi povezovala posege in opravila nalogo priložnostne prevajalke. V imenu knjižnice je spregovoril ravnatelj Marco Menato in dejal, da večer sodi med srečanja, ki imajo za cilj spoznavanje slovenske kulture v italijanskem okolju. Dr. Pogačnik je izrazil svoje zadovoljstvo ob promociji knjige, ki pomeni novo zanimanje za Zoisa in njegovo dobo, in na kratko orisal Zoisovo pomembno osebnost z renesančno izobrazbo in opomnil na njegova raznolika zanimanja in spoznanja ne samo na literarnem, temveč tudi znanstvenem področju. Prof. Kacinova je v italijanski v njej lastnem, jasnem in klenem slogu podala Zoisov življenjski in ga prikazala kot središčno osebnost razsvetljenstva v slovenski

literaturi. Poudarila je njegovo razgledanost, odprtost, človekoljubnost, mecensko poslanstvo, ljubezen do narave in njegovo širino duha. V slovenskem posegu pa se je podrobneje zauzela ob vsebini svoje študije, t.j. o večstoletni prisotnosti Zoisove rodbine na Bergamaškem, ki izpodbija dosedanje neosnovane domneve o njihovem izvoru in razlagi priimka, o novih spoznanjih o reggianskem Collegiu, kjer se je Žiga šolal od 14. do 18. leta. Pri tem je navedla tudi nekaj citatov iz virov, ki jih je skrbno preučila. 130 strani obsegajoča publikacija z bogato bibliografijo in rokopisnimi viri je dragocen pripomoček za raziskovalce, ki želijo poglobiti znanje o Zoisu in njegovi rodbini, pa tudi o času in krajih, v katerih je intelektualno zorel, a je tudi zanimivo branje za laike, ki bi radi kaj več izvedeli o tem razsvetljencu, ki so ga nekdanji šolski učbeniki navadno obravnavali bolj obrobno. Po njej bo lahko segel tudi italijanski bralec, saj je opremljena z italijanskim povzetkom in predstavlja pomemben vir tudi za italijansko literarno vedo.

RAZPIS SREČANJA

ZLATA GRLA

Mladinski pevski zbor Vrh sv. Mihaela razpisuje 2. Srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov Zlata grla 2002. Srečanje se bo odvijalo v nedeljo, 14. aprila 2002, ob 16.30 v Kulturnem domu v Sovodnjah ob Soči. Na srečanju lahko nastopijo naslednje zasedbe: otroški zbori, v katerih pojejo pevke in pevci, rojeni l. 1995 - 1991 (osnovnošolci); v zboru lahko 15 odstotkov pevcev presega starostno omejitev; mladinski zbori, v katerih pojejo pevke in pevci, rojeni l. 1987 in mlajši (srednješolci). Zbori morajo pred nastopom predložiti seznam otrok z rojstnim datumom.

POTEK SREČANJA

Srečanje bo potekalo v dveh kategorijah:

- **kategorija A:** tekmovalni del

- **kategorija B:** revijalni del.

V revijalnem delu lahko nastopa vsak zbor, ki to želi. Program naj obsega dve pesmi slovenskih skladateljev po lastni izbiri. Spremljava po želji. Program za tekmovalni del: ena obvezna pesem; dve pesmi slovenskih skladateljev po lastni izbiri; izvajanje je možno "a cappella" ali s klavirsko spremljavo. Posebna komisija bo ocenila zbor, ki tekmujejo, in dodelila nagrade. Poleg tega dobi vsak zborovodja za svoj nastop tudi pisno oceno komisije. Podeljena bodo tudi razna priznanja.

PRIJAVA

Vpisni rok: najkasneje do 28. februarja 2002. Pisna prijava mora vsebovati: uradno ime pevskega zbora, vrsto zasedbe, poštni naslov, predvideno število sodelujočih, opredelitev, v katero kategorijo se zbor prijavlja (A ali B), program nastopa. Prijave pošljite na fax 0481 882488. Za dodatne informacije se lahko obrnete na tel. št. 333 1706760 (ga. Nerina).

V GORIŠKEM KULTURNEM DOMU

OTROCI SO POČASTILI PREŠERNA

Že peto leto je veliko osnovnošolskih otrok, malčkov iz vrtcev in seveda njihovih staršev sprejelo povabilo ZSKD, Dijaškega doma, Kulturnega doma in SZ Dom ter se udeležilo Male Prešernove proslave. "Mala" pa je le v naslovu, ker jo pač oblikujejo predvsem mali izvajalci, toda pomembna, saj z njo otroci javno počastijo velikana naše slovenske poezije oz. slovenske kulture nasproh. Tudi letos je potekala 8. t. m., in sicer že drugič v veliki dvorani Kulturnega doma; uvedli so jo otroci, ki sestavljajo pevski zborček Dijaškega doma S. Gregorčič. Pod temperamentno taktirko Irene Pahor in ob klavirski spremljavi Dine Slame so zapeli nekaj pesmi, ki so pele o Prešernu, velikem prijatelju otrok, o zajčku, očku in pustu, ki se ravno te dni podi po ulicah in vabi vse v svoj norčavi krog. Za njimi je povezovalc otroškega prazničnega popoldneva "stari" znanec Sten Vilar povabil na oder ravnateljica KD Igorja Komela in ravnateljico Dijaškega doma Kristino Knez, ki sta ob prisotnosti avtorja Janeza Bitenca in ilustratorke Aleksandre Maraz povedala nekaj besed o novi slikanici, ki je izšla prav ob dnevu slovenske kultu-

FOTO BUMBACA

re kot darilo za naše cicibančke, da bi ob sproščujočem barvanju spoznavali lepoto slovenskega jezika. Izid lične publikacije sta omogočila Dijaški dom S. Gregorčič in Kulturni dom v sodelovanju s Kulturno zadrugo Maja in informativnim biltenom Kulturnega doma. Pobavanka velikega formata s prikupno igrivimi risbicami pod naslovom *Zmaj razkriva ljubko zgodnico o papirnatem zčaju*, ki je pogumno premagal vse težave in srečno prinesel soncu pisemce fantička Petra ter se presrečno vrnil na zemljo z odgovorom. Privlačno zgodnico o nikdar izpetem in, žal, zmeraj ak-

tualnem ekološkem vprašanju je Janez Bitenc opremil s pesmico in notnim zapisom. Pravljicno vsebino so poslušalci spoznali že tisti dan, saj sta jo prebrala avtor sam in Romana Kovč s pomočjo malih pevcev. Za svoje skoraj dvajsetletno sodelovanje z goriškim Dijaškim domom je ravnateljica Knez poklonila Bitencu spominsko plaketo. Praznično popoldne se je nadaljevalo v družbi Stena Vilarja, ki je ob spremljavi mladih pevcev-gojencev Dijaškega doma predstavil razigrane pesmice s svoje nove kasete Hip-Hura.

IK

ČEDERMAC SPET NA ŠTANDREŠKEM ODRU

Po uspešnem gostovanju na novogoriškem odru je PD Standerž imel ponovitev drame *Kaplan Martin Čedermac* spet na domačem odru dne 6. t. m. Poleg kakih 80 katehistov iz raznih krajev Slovenije, ki so imeli tri-dnevno srečanje na Mirenskem Gradu, in domačih gledalcev, je zavzeto spremljal usodo kaplana in njegovih preizkušenih zupljanov tudi nadškof msgr. De Antoni. Svoje navdušenje nad predstavo in njenimi pozhrtvovalnimi oblikovalci je izrazil, ko je ob koncu pristopil k njim na oder in jih nagovoril v slovenskem jeziku.

MAJDA IN BOŽO

V ZAVODU SV. DRUŽINE

Letošnji "debeli četrtek" je bil za goste, ki preživljajo jesen življenja v okolju Zavoda sv. Družine, posebno šegav. Pustno razpoloženje sta s sproščeno prinesla Majda Zavadlav in Božidar Tabaj z enodejanko *Tata vse ve*, ki sta jo odigrala v prostorni jedilnici. Tudi v tokratno izvedbo sta nalila nekaj kratkih priložnostnih replik, ki so iz srca nasmejale sestre, saj sta izkušena odrska mačka tudi nje vpletla v komedijsko sliko. Zabavna vsebina in spretna igra komedijantov sta izzvali topel aplavz, ki je bil izraz hvaležnosti starejših poslušalk - med njimi je bila tudi Boževa mama - za izkazano pozornost.

TONE KUNTNER NA PROSLAVI V VIŠJEŠOLSLEM SREDIŠČU

VSE SEM NAPISAL, DA SEM SEBE REŠEVAL

HARJET DORNIK

Praznik slovenske kulture v višješolskem središču je potekal na Prešernov dan. Oblikovali so ga dijaki zavoda S. Gregorčič pod mentorstvom prof. Maje Lapornik in Adrijana Pahorja. Medse so povabili pesnika Toneta Kuntnerja, čigar poezija pomeni v slovenskem besednem ustvarjanju poseben lirski izraz, speven in preprost, prečiščen vse nepotrebne navlake, direktni in daleč od vsakršne poetike hermetizma in modernizma 70 let.

Po nastopu zbora, ki ga vodi Irena Pahor, je dijakinja Mateja Černic poudarila vsebinsko značilnost praznika, ki izpostavlja umetnost besednega izražanja, ovrednoti vsakršno kulturno ustvarjanje in udeleževanje in ohranjanje narodovih vrednot. Dijakinje in dijaki zavoda so nato prebrali nekaj Kuntnerjevih poezij, - trem so dijakinja dodala še utrinke, ki so se jim porodili ob branju, - in eno lastno pesem. Dijaki so ob sklepu predstavili še uglasbitev Amerike 67 iz pesnikove zbirke Lesnika.

Osrednji del proslave je bil nastop Toneta Kuntnerja, ki je rad odgovarjal na vprašanja. Spregovoril je o sebi, kratko, tako kot vsak pesnik nerad govori o svojem življenju in to raje prepusti svojim poezijam. Ljubeče je omenil Vrbo, rodne Trate pri Slovenskih goricah in študentsko pot, ki ga je pripeljala do Mestnega gledališča in AGRFT. Med vsemi vlogami, ki mu jih ponuja življenje je zanj najlepši poklic na svetu biti dedek. Lastna otroka je doživel kot čudež, vnuka pa kot dvojni čudež.

Ostala dva poklica - igralca in pesnika - ga veselita, ker sta ustvarjalna in sta poklica izpovedi. Ko se v enem iztroši, se lahko zateče v drugega. Če mu to ni dano, pa kot Kosmač "ustvarjalno lenari". Kuntner piše zato, da se izpoveduje. Izpoved mu je "osnovna zadeva". Človek težko živi brez nje: če ima veliko lepega v sebi, to težko zadrži zase, še težje pa, če nosi v sebi veliko težkega. Mora slediti temu gonu, da se izpove, da potem sam lažje živi, pa tudi z drugimi naveže stike in je zato lažje preživeti "to prekleto lepo življenje".

Velikokrat je mislil nehati, ker ne piše z lahkoto, ampak rojeva. Vsako rojevanje pa je povezano z bolečino, četudi po njem nastopi veliko olajšanje in velika sreča. Kljub bolečini, ki spremlja vsako njegovo stvaritev, kljub večkratnim vzklikom: kateri hudič me je na to galeto gnal!, pa bi ponovno izbral isto, če bi se znova rodil.

Kuntnerju je torej važna izpoved in njena kvaliteta, še bolj od kvalitetne izpovedi pa mu je važna iskrena izpoved, tista, ki človeka rešuje. "Vse sem zapisal

zato, da sem sebe reševal, svojo dušo, svoje srce. S svojo pesmijo nisem nikdar mislil reševati sveta, sebe pa zagotovo". In kot je Cankar stal v areni življenja, tako tudi sam pesnik ne more drugače kot ustvarjati iz arene življenja. Ko se sredi življenjskega dogajanja vanj prikrade ustvarjalni nemir, pa mora za svojo poezijo nujno najti tišino, mir.

V pesnikovih delih sta prisotni tematiki zemlje in ljubezni. Prva ga je označila, ker je doma s kmetov, kjer je zemlja glavno gonilo in glavna vrednota. Zemlja je preprosta in ne dovoli sprenevedanj in filozofiranja, in tako se tudi sam izpoveduje. Enako pomembna mu je ljubezen. To je najbolj važna stvar: ljubezen do človeka, do žene, do otroka, do domovine. Vsakršna ljubezen pa potrebuje gojenje, gnojenje in obdelovanje. "In strašno občutljivo je treba s tem delati, treba je imeti do tega odnos. Ta odnos brusimo tudi z umetnostjo".

Pesnik je poudaril edinstvenost vsakega človeka. Že po obzoru je vsak enkrat, kaj šele po duši. Župancič je vzklilnik:

o, da bi mi bilo dano priti do svoje podobe! To pa je najtežje; do svoje podobe prideš le iskreno, če vrtaš v sebe, če koplješ svoj studenec. In samo iskreno je novo. Lahko bi tudi trdili, da na svetu ni nič novega, da je bilo že v stari Grčiji vse povedano. "Tako povedano, kot jaz čutim, in tako čutil pa ni nobeden. Zato je pred vsakim posameznikom svet odprt, popolnoma nanovo lahko začnete, in to je tista najtežja stvar, - da si v tistih finсах nov, da si v iskrenosti nov. To je tisto, kar rečemo: skozi trnje do zvezd. Kar je velikega, rodi trpljenje - pravi Vipotnik - in vse mora iti skozi jetra. Tega se ne smete ustrašiti, vi, kot mladi ljudje, pa si mislite: pogledajte, kakšni geniji so to! Nekaj ti je dano, največ pa moraš priboriti skozi sebe, skozi tvoj mlin mora iti vse. In to bi rad povedal vam mladim: ne se ustrašiti trpljenja, ne dela, ne trnja, kajti samo potem bo vsakršna ustvarjalnost tudi slast". Kot primer je pesnik navedel Kosmača, ki je od tisoč dvesto zapisanih strani Balade objavil le štiristo, ostale pa uničil in rekel, da se noben slavist ne bo izživljal nad njegovim trpljenjem. Podobno je tudi Cankar vse pregovoril. Na tega ustvarjalca se je Kuntner posebej navezal, ko je spregovoril o domovini, o nebesih pod Triglavom, kamor spadamo tudi mi, in s tem milim arhaičnim jezikom, ki se pozna dvojino, v kateri lahko pišemo pesmi o ljubezni. V teh nebesih ima vsakdo svojo Vrbo, na katero naj pazi, in veliko bogastva, katerega naj vsakdo zajema z obema rokama!

Srečanje je Kuntner obogatil še z recitacijami poezij Gradnika, Pavčka in Prešerna. Nazadnje je vse prisotne počastil z izredno občuteno *Zdravljico*, s katero bi lahko pesnik, po njegovih besedah, začel in končal.

V ORGANIZACIJI SD SONČNICA

VESELO DRUŽINSKO PUSTOVANJE

Napočil je čas pustnih plesov in zabav, ki so v svoje veselo razpoloženje potegnile tudi goriške otroke in njihove starše, tako da so za nekaj dni odložili običajne maske in si nadeli pustne. Družine iz Sončnice smo se tudi letos, kot to počenjamo že nekaj let zapored, odločile, da bomo poskrbele za nedeljsko zabavo naših otrok, ki bi želeli v maskah in v družbi prijateljev preživeti nepozabni pustni popoldan. Pust je zamikal tudi veliko odraslih, da so se tudi sami našemili skupno s svojimi otroki. Naše pustne norčije so potekale v telovadnici na Drevoredu v nedeljo, 10. t.m., kjer so otroci vseh starosti imeli na razpolago za pravo pustno vzdušje okrašen prostor ter s piščajo in krofi obložene mize. Za

lačne želodce stosedemdesetih prisotnih, med katerimi je bilo tudi nekaj tržaških družin, je v posebnem kotu rezal pršut in delil druge dobrote organizacijski vodja letošnjega družinskega pusta Andrej Pršutast, ki mu je bila v pomoč očarljiva Mohamedanka.

Pustno slavje so poživili glasba, plesi in igre, ki jih je letos vodil priljubljeni voditelj oddaj na Radiu Ognjišče Jure Sešek. Njegovo animatorsko delo je bilo kar zahtevno, saj je bilo težko voditi letošnjo zelo številno in razuzdano množico mladih mask. Med njimi je bila tudi izbrana in nagrajena najlepša pustna šemica.

Skratka, vzdušje je bilo v nedeljo res pustno!

HD

KOMORNI ZBOR NOVA GORICA PRI SV. IVANU

Po nekaj tednih je Komorni zbor Nova Gorica spet nastopil v našem mestu. Tokrat je bil gost goriških vernikov, ki se zbirajo pri sv. Ivanu.

S svojim kultiviranim in krepkim petjem so mladi pevci pod vodstvom skladatelja - dirigenta Ambroža Čopija oplemenitili nedeljsko službo božjo 10. t.m. Peli so - med mašo in nekaj pesmi po njej - najrazličnejše skladbe iz svetovne sakralne zakladnice, od Byrda in Palestrine iz 16. stoletja prek sodobnikov Merkuja in Kverna do sklepne črnske duhovne Carla Haywooda.

Zbor, ki je nastal jeseni 1998, je odličan sestav, ki združuje mlade in tudi glasbeno izobražene glasove; posebno pozornost namenja primorskim avtorjem. Zaradi svoje kakovostne ravni je že prejel vrsto odlikovanj v domovini in tujini. In lepo je videti, da je moč članov sestava ne le v njihovi strokovni pripravljenosti, ampak tudi v vedrem in prijateljskem razpoloženju, ki se kar nalezljivo širi med njihovimi nastopi in po njih. Številna publika iz vse Goriške, ki je kar napolnila cerkev, je z veseljem spremljala prijetni nedeljski koncert Komornega zbora Nova Gorica, ki je pel pri stranskem oltarju. Našim župnijskim upraviteljem naj gre zahvala tudi za to pobudo, ki dela našu župnijsko skupnost še bolj živo. DD

ŠTANDREŠKA IGRALCA V PDG NOVA GORICA

Praznik slovenske kulture so v Novi Gorici obeležili v mali dvorani PDG na dan obletnice Prešernove smrti. Med gledalci je bilo tudi precej uglednih gostov. Po slovenski himni, ki so jo vsi spoštljivo poslušali stoje, je spregovoril eden izmed podžupanov Mestne občine, gospod Harej, ki je v kratkem nagovoru med drugim grenko ugotovil, da v mladi slovenski državi marsikaj ne gre na političnem, gospodarskem in še marsikaterem področju, in kako so Slovenci še zmeraj preveč ločeni med seboj, ko pa bi bilo tako lepo uživati srečo v domovini, zavedajoč se lepote in prednosti svojega domačega kraja, pozabljajoč na razprtije. Na odru, v ozadju zastrtem s črnimi zavesami, z državno in občinsko zastavo ob eni strani, s slapom rdečih vrtin med zelenjem na drugi strani, sta se pojavila Božidar Tabaj in Majda Zavavljak kot protagonista enodejanke *Jaz sem Berto*, ki sta jo za to priložnost potegnili iz svoje repertoarne skrinjice. V režiji Janeza Starine sta se spet čudovito preobrazila v postarano zakonsko dvojico, ki ji pešajoč spomin v mislih na minule radostne dni iz mladosti dela nemalo preglavic. Humorna vsebina s sicer nekoliko grenkobnim priokusom je v blesteči igri štandreških komedijantov ubrala prave strune in prijetno zapolnila praznični večer. IK

OBVESTILA

SD SONČNICA v sodelovanju s KC Bratuž vabi na predavanje *Privlačnost različnosti* dr. Christiana Gostečnika v soboto, 16. t.m., ob 20. uri v Kulturnem centru Lojze Bratuž.

ODBOR ZSKP se bo sestel v torek, 19. februarja, ob 20.30 na sedežu v Gorici.

SOŽALJE

Dramska skupina PD Štandrež izreka Federici Bello in družini iskreno sožalje ob izgubi ljubljene none Rose.

DAROVI

ZA LAČNE otroke: v spomin na Cilko Kovač O.V. 25,00 E.

OBSTOLETNICI ROJSTVA dragoga očeta Lojzeta Bratuža darujeta Lojzka in Andrej 250 E za KC Lojze Bratuž in 250 E za SCGV Emil Komel

ZAKC BRATUŽ namesto cvetja na grob drage Cilke Kovač Franka in Marija Žgavec 100,00 E.

ZA CERKEV na Peči: Marija Čevdek v spomin na moža Pepkota ob 1. obl. smrti 70,00 E.

ZA CERKEV v Gabrjah: Lojzka Florenin 5,00 E.

KULTURNO DRUŠTVO SABOTIN

LJUBEZEN DO NARAVE

PRAZNOVANJE SV. VALENTINA

Št. maver, 15., 16., 17. februarja 2002

PROGRAM

Petek, 15. februarja 2002:

ob 20.30 OTVORITEV RAZSTAVE, umetnik Giorgio Burgnich: **LJUBEZEN DO NARAVE**. Razstavo bo predstavil Danilo Čotar
NASTOPA: Pevska skupina Musicum (dirigent David Bandelli), MPZ Št. maver (dirigent Nadja Kovic)

Sobota, 16. februarja 2002:

ob 20.30 Kulturni večer **OTROK IN POEZIJA**.
Nastopa OPZ Št. maver (dirigent Nadja Kovic)

Nedelja, 17. februarja 2002:

ob 10.30 odprtje kioskov z jedmi na žaru in domačimi štruklji;
ob 14.30 slovesna sv. maša

Toplo vabljeni!

V SODELOVANJU Z ŽUPNIJO SV. MAURA IN SILVESTRA
POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ DRAMSKI ODSEK

France Bevk

KAPLAN MARTIN ČEDERMAC

REŽISER Emil Aberšek

STROKOVNI SODELAVEC Janez Starina

Gorica, Kulturni center Lojze Bratuž
nedelja, 17. februarja 2002, ob 18. uri

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL v sodelovanju s KC LOJZE BRATUŽ

SREČANJA Z GLASBO 2001/2002

DUO FAVERO

Silvestro Favero, viola

Valter Favero, klavir

M. Bruch R. Clarke D. Šostakovič

Dvorana pokrajinskega muzeja na Goriškem gradu,
torek, 19. februarja 2002, ob 20.30

GALERIJA

GALERIJA ARS v sodelovanju s KC LOJZE BRATUŽ

ANTON MIHELIČ

SPOMINSKA RAZSTAVA

OB 20-LETNICI UMETNIKOVE SMRTI.

Vljudno Vas vabimo na odprtje razstave v petek, 22.2.2002, ob 18. uri v prostorih KC Lojze Bratuž.
Drevored 20. septembra 85 v Gorici.

O umetniku in njegovem delu bo spregovoril Joško Vetrh.

SKRD Jadro

vabi na srečanje z ravnateljem

PINOM RUDEŽEM.

Tržaški režiser bo predstavil krajše avtorske videofilme
Kamčatka dolina gejirov, Ptičji kljuni,
Becco a becco, Namibija

Romjan, sedež društva, petek, 22. februarja, ob 20.30

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

11

ČETRTEK,
14. FEBRUARJ,
2002

BENEŠKA SLOVENIJA

GORIŠKA

V SPOMIN NA ANTONIJETO CALLIGARIS
IN NA PRIJATELJA VIKTORJA PRAŠNIKA

ZAČETEK MOJEGA GLEDALIŠKEGA UDEJSTVOVANJA (3)

MAKS KOMAC

Za evharistični kongres, ki je bil 18. maja 1952 v Štandrežu, sem pripravil na oder Pasijonsko igro, ki se nam je ohranila od leta 1721 in jo je pripravil v tem letu oče Romuald iz Štandreža pri Gorici po naročilu barona Antona pl. Ecker, ki je bil škofjeloški glavar. Ta je zaprosil za dovoljenje, da bi se v Škofji Loki smela prirediti pasijonska procesija. Delo obsega nad

pred slovensko javnost v letu 1930. Zgodovina nam pove, da so pasijonske igre nastale po velikih socialnih nesrečah. Težki časi so ljudi prisilili premišljevali skrivnost trpljenja Gospodovega.

Londonski gledališki kritik A.W. Darlington je ob oberamergaskih igrah zapisal: "Ne kaže ocenjevati pasijonskih iger z merilom teatarskega kritika. Zakaj menih ettalskega samostana je pisal svoje delo za verno ljudstvo. Ne kot umetnina,

Moliere - Scapinove zvijače

100 slovenskih verzov, ki v resnici niso najboljši, ampak notranja sila je nesporna. Delo je priredil za današnji oder Niko Kuret. V tej prireditvi je stopil

marveč kot velika veroizpoved, kar je tudi njen namen, učinkuje nadvse globoko tudi na brezbožne ljudi..."

KONEC

PROCES V PORDENONU DVEMA BENEŠKIMA ČEDERMACEMA

POBOTANJE MOŽNO LE S PRIMERNIM TEKSTOM

ERIKA JAZBAR

V četrtek, 7. t.m., bi se morala na pordenonskem kazenskem sodišču začeti obravnava proti beneškima duhovnikoma Božu Zuanelli in Marinu Qualizzi, ki sta zaslovela na celem slovenskem prostoru in jih vsi imenujejo beneške Čedermace, saj sta kot Bevkov junak doma iz slovenske Benečije in pod ostrim večletnim pritiskom tistih mračnih sil, ki so omogočile Bevkov roman.

Pordenonski sodnik je 7. novembra lani na predhodni obravnavi odredil uvedbo sodnega postopka proti trčmuskemu župniku Božu Zuanelli in msgr. Marinu Qualizzi iz Podutane. Beneška Čedermaca sta, kot znano, obtožena obrekovanja po tisku, ker naj bi v znani publikaciji *Mračna leta Benečije*, ki je izšla pri zadrugi Dom v italijanskem jeziku in pri Cankarjevi založbi v slovenskem prevodu, obrekovala nekatere predstavnike tajnih organizacij, ki so delovali v slovenski Benečiji po drugi svetovni vojni. Gre za Renza Marseua (občinski tajnik v Grmeku in "trikolorist" ter kasneje župan v Tavorjani), Luigia Olivierija (vodja "Organizacije O") in Alda Specogne (čuvaja skladišča orožja). Sinovi treh predstavnikov so se obrnili na sodišče z obtožnico obrekovanja.

V četrtek pa je prišlo ponovno do novosti, saj je predsednik sodišča obravnavo preložil na 8. marec, do tega datuma pa bi se morali sprti strani pravno

Božo Zuanella

pobotati, sicer se bo začel kazenski proces.

Zgleda, da se bosta strani dogovorili za pobotanje. Razlogov je več. V nasprotnem primeru se bodo na procesu zvrstile za mikrofonom vse priče, za katere sta poskrbela odvetnika, ki branita beneška Čedermaca, Damijan Terpin in Andrej Berdon, in sicer zgodovinarji (vsi iz mešane slovensko-italijanske komisije) in družbeni delavci, skratka sogovorniki, ki so tako ali drugače seznanjeni z nelahkimi desetletji, ki jih je utrpela slovenska Benečija. Prišla bi na dan vsa "mračna leta", ki jih opisuje publikacija, pri kateri italijanski nacionalisti oz. njih nasledniki ne bi izpadli ravno v najboljši luči. Ob tem pa bi se proces tako zavlekel, da bi obstajala realna možnost, da bi se med tem časom iztekel rok za sodni pregon kaznivega dejanja.

Drugi razlog, ki je prepričal samega predsednika sodišča in akterje procesa, je bila številna

Marino Qualizza

prisotnost sobratov duhovnikov in družbenih delavcev iz zamejstva in Slovenije, ki so se udeležili četrtkovnega zasedanja in so s svojo prisotnostjo hoteli obtoženima duhovnikoma pokazati vso svojo podporo. Hoteli so jima povedati, da nista sama ter da lahko računata na vso potrebno pomoč in solidarnost. Prisotni so bili slovenski in italijanski duhovniki iz videmske, goriške in tržaške pokrajine ter iz obmejnih slovenskih župnij, obravnava pa so sledili tudi predstavniki civilne družbe.

Kot zgleda torej, bi moralo do 8. marca priti do pobotanja, s čimer bi se proces zaključil. Vse to pa bo mogoče, če se bosta sprti strani dogovorili za primeren tekst. Branitelja beneških Čedermacev se ne bosta zadovoljila s tako izjavo, ki bi zanikala ali izbrisala zgodovinska dejstva, tako da bo pobotanje možno le, če se bo našla pravilna oblika teksta.

V PETEK V ŠPETRU DAN
SLOVENSKE KULTURE

V petek, 15. t.m., bodo v Špetru slovenski ljudje iz Benečije praznovali Dan slovenske kulture, ki ga prireja krovna organizacija SKGZ in SSO iz videmske pokrajine v sodelovanju s špetsko občinsko upravo. Srečanje bo potekalo točno eno leto po sprejetju zaščitnega zakona za Slovence, kar bo manifestaciji dalo poseben pečat. Ob 18.30 bo v špetski dvorani prisotne pozdravil MePZ Pod lipo z domačimi slovenskimi pesmimi, nato bosta spregovorili Jole Namor in domača županja Bruna Dorbolo. Sledila bo okrogla miza na temo Za rest evropske regije, na kateri bodo sodelovali štiri ugledni predstavniki furlanskega sveta, ki so lani poslali predsedniku senata pismo, s katerim so ga prosili, naj bo naš zakon sprejet; to so poslanec Arnaldo Baracetti, videmski župan Sergio Cecotti, msgr. Duilio Corgnani in predsednik pokrajine Marzio Strassoldo. Večer bo objel koncert, na katerem bosta nastopila duo klavir-flavta Sedmak-Tretjak in furlanski kvartet Pezze.

REDNI OBČNI ZBOR
BENEŠKIH PLANINCEV

V petek, 1. februarja, je imela Planinska družina Benečije redni letni občni zbor, katerega so se udeležili številni člani, prijatelji in somišljeniki iz Slovenije in zamejstva. Na njem je spregovoril predsednik Igor Tull, ki je povzel delo lanske sezone ter spregovoril o novostih, ki jih nameravajo izpeljati v letošnjih mesecih. Kot običajno na občnem zboru beneških planincev ni manjkalo niti veselega vzdušja, za katerega so poskrbele domače skupine. O tem več prihodnjic.

SLOVENIJA

150 LET ZBOROVSKEGA PETJA

50 LET MPZ GOLOBAR

MIRAN MIHELIC

Zborovsko petje na Bovškem praznuje letos visok jubilej-150 let veselega prepevanja narodnega buditeljstva in sodelovanja pri proslavah. Ob neprekinjenem petdesetletnem delovanju pa je sedanji MPZ Golobar, ob prisotnosti ministrice za kulturo RS Andreje Rihtar, prejel priznanje občine Bovec-Plaketo občine Bovec. Kulturni program je poleg pevcev sooblikovala nanovo zaživela dramska skupina. Ob tej priložnosti je bila predana svojemu namenu tudi obnovljena kulturna dvorana.

Čeprav ima bovško zborovsko petje 150-letno tradicijo, je največ pozornosti posvečene praznovanju Moškega pevskega zbora Golobar, ob njegovem 50-letnem neprekinjenem delovanju. To ga uvršča med primorske kulturne ustanove z najstarejšo organizirano kulturno tradicijo, je bilo utemeljeno na proslavi, ki je potekala 5. februarja v bovškem kulturnem domu. Značilnost tega zbora je, da ga od samega začetka vodi zborovodja Danilo Durjava.

nastal jeseni 1951. leta, skladno z zahtevami časa. Tako je zbor tudi edina neprekinjena kulturna dejavnost na Bovškem, je bilo poudarjeno ob podelitvi plakete. Zlasti prva leta je imel veliko število nastopov ob takšnih in drugačnih slavnostnih in žalnih prireditvah in vse več tudi na različnih revijah, tekmovanjih, kot tudi na skupnem vrhunskem nastopu primorskih zborov projekta skladatelja in pevovodje Avgusta Ipvavca, Zlatorog v Vidmu, na Dunaju in Cankarjevem domu v Ljubljani. Zbor nastopa tudi v zamejstvu, prisoten je skoraj na vsaki domači prireditvi. Že ime pove, da je bila njegova vloga že od začetka tesno povezana z negovanjem tradicije v zvezi z NOB, danes zlasti pri komemorativnih nastopih na planini Golobar, kraju ne popolnoma pojasnjene tragedije v drugi svetovni vojni na Bovškem. Tudi kot bovško posebno kulturno zapuščino pa ohranja živo tudi petje na Vse svete na bovškem pokopališču, kar je pisno omejeno že leta 1878.

V zboru se je v teh letih zvrstilo skoraj sto pevcev. Za svoje uspešno kulturno in družbeno poslanstvo je zbor prejel številna priznanja.

Seveda ne bomo pisali o *Formuli 1*, ki se letos še ni začela, čeprav se o tem avtomobilskem prvenstvu že veliko govori. Rekli bomo nekaj o naših vsakdanjih dirkah, katerih se raje ne bi udeleževali, a smo se jih prisiljeni. Mislimo namreč na nenehno dirko iz enega kraja v drugega, od doma na delo, z dela na drugo in tako naprej.

Na praznik slovenske kulture je bil letos v Trstu na slovenskem konzulatu sprejem, ki je bil dobro obiskan, saj se ga nas je udeležilo precej slovenskih ljudi, ki smo tako ali drugače vpleteni v naš vsakdanjik slovenske narodne skupnosti v Italiji. Zanimivo je bilo gledati, kako smo odhajali. Nekateri, ki so že v pokoj, v penziji po domače, so odšli tako, kot se tistim v pokoj spodobi: počasi so odkorakali po morskem nabrežju in vidno uživali lep dan ob mirnem morju. Bog jim daj še veliko takih dni! Drugi so se pridružili znanu ali prijatelju in z njim počasi odšli do avtomobila, ki so ga bili pustili na parkirišču pri nekdanji veliki ribarnici, ki so jo bili pred nekaj leti zaprli in še danes nihče ne ve, zakaj so jo bili zaprli, kot se ne ve za dosti stvari v Trstu, zakaj jih zapirajo. (Za vedno. V Trstu vse za vedno zaprejo. Lažje je zapreti, kot pa karkoli odpreti.) In potem smo bili še predstavniki tiste večine, ki smo po sprejemu naravnost drveli, dirkali proti avtomobilom.

Odvetnik in deželni tajnik stranke Slovenske skupnosti dr.

GLOSA JURIJ PALJK

O DIRKAH

Damijan Terpin je skoraj dobesedno tekkel mimo avta, ko sem spustil okensko šipo in ga pozdravil; na ušesu je že imel pritisnjen prenosni telefonček, ko me je zagledal in preden me je pozdravil, mi je samo rekel: "Dirka, ena sama dirka! Napiši kaj o tej naši vsakodnevni dirki!"

Obljubil sem, da bom, a pravzaprav ni veliko dodajati tej naši dirki. Morda bi morali vseeno malo razmisliti, kam dirkamo, kam gremo. Tudi ceneno in navidez pametno odvracanje, da "vsakdo dirka le toliko, kolikor sam hoče", je neumno, ker večina od nas noče takega življenja, kakršnega imamo.

Vsi mi ne bi želeli biti ujeti v neke okove nenehnega "dirkanja gor in dol po svetu", posebno ne tisti, ki se moramo v službo voziti od daleč. Razumemo še, da nas tisti, ki imajo službo pod hišo ali skoraj, ne morejo razumeti, a to še ne opravičuje njihovega nerazumevanja naše stiske, ko imamo včasih vsega dovolj. Sicer ne pričakujemo kakega velikega razumevanja, vsaj to pa naj nam prahranijo, da nam ne težijo s svojimi težavami, ki so, vsaj po njihovih besedah, vedno večje od naših. Že res, da danes v naši pridobitniški in v bistvu na denarju sloneči družbi misli vsakdo le za lasten trebuh, da ne bomo rekli česa bolj nespodobnega, in to po načelu, ki so ga vipavski kmetje nekoč lepo ubesedili

takole: "Vsak zase kot prase!" Ne poznam človeka, ki bi si ne želel imeti malce miru, družinskega miru, ki ga vsi potrebujemo, a ga vsi nimamo, tudi zato ne, ker nas nekaterih preprosto ni veliko doma. Pa ne da si tega ne bi želeli, le dejstvo je, da nismo vsi enaki, da vsi ne opravljamo istih služb, in tudi to, da smo nekateri od dela bolj oddaljeni od drugih, preprosto in enkrat za vedno, da nismo vsi enaki! Kot vemo, se na delu ne obnašajo in ne obnašamo vsi enako: nekateri težijo in drugi so vesele narave, eni vedno in povsod zamujajo, drugi pridejo vedno in povsod točno, eni so vedno in povsod slabe volje, drugi so sončne narave, eni več naredijo kot drugi in eni resneje jemljejo delo kot drugi in tudi taki so, ki hodijo v službo po plačo in ne na delo.

Med njimi so seveda razlike, med nami so razlike in je zato vsako govorjenje o tem, "kako smo vsi enaki, ker vsi dirkamo, ker imamo vsi delo, ker imamo vsi obveze in smo zato vsi enaki" odveč, kot je odveč, vedno in povsod, vsako posploševanje, ker je vsakomur, če je le malce pošten, jasno, da nekdo "dirka" in tudi dela bolj od drugega, da nekdo v življenju naredi več od drugega, da nekdo dela več časa od drugega, da nekdo raje prihaja na delo od drugega, da tistemu, ki stanuje petdeset metrov od delovnega mesta, ni po-

trebno dirkati tako, kot tistemu, ki pride od daleč in tako naprej. Ker tudi sam spadam med te vsakodnevnne "dirkače", vem, da si nihče od nas ne želi teh dirk, da tudi včasih poskušamo kaj narediti, da ne bi tako dirkali, kot sicer drvimo, a moram tudi priznati, da nam ne uspeva.

Včasih bi se človek najraje ustavil, a se ne more, tudi zato ne, ker le enkrat živi svoje življenje. In večina tistih, ki dirkamo, ve, da bi morali veliko manj hite, a nekako ne moremo sprejeti tega, da bi morali živeti drugače. Res pa je, da je včasih upočasniti današnji ritem življenja skorajda nemogoče. Eden od razlogov je tudi ta, da smo danes priča tako imenovanim "sinergijam", o katerih bomo prej ali slej pisali v tej rubriki, tokrat pa povejmo, da je bistvo vsake "sinergije" to: "Danes mora delati en sam človek tisto, kar sta včeraj delala dva človeka!"

Pa bi včasih zadostovalo zelo malo, da bi razumeli, kako nesmiselne so včasih te naše dirke. Svetujem obisk v bolnišnici, pri kakem znanu ali prijatelju, ki ga je na posteljo "postavil" lažji infarkt. Pa tudi obisk pri starejših ljudeh, ki ležijo v bolnišnici, ker jih je tja poslala taka ali drugačna bolezen, je lahko zdravilen. Služi za razmislek o tem, kaj nas po "dirkah" čaka, če nas seveda to čaka, kajti nikjer ni rečeno, da bomo starejši tudi sami postali.

Tudi zaradi vsakodnevnih dirk.

12

ČETRTEK,
4. FEBRUARJA
2002

ZA LOČENA POGAJANJA Z EU O KMETIJSTVU

MARJAN DROBEŽ

Slovenci izpričajo strnjeno duha in težnj ob proslavljanju pomembnih dogodkov iz preteklosti. To se je zgodilo ob našem kulturnem prazniku, osmem februarju. Povsod sta prevladala duh in podoba pesnika in umetnika, čeprav so v nekaterih okoljih dvomili v ustreznost letošnje izbire dobitnikov Prešernove nagrade in nagrad Prešernovega sklada, in navzlic opozorilom, da je pesnikova rojstna hiša v Vrbi na Gorenjskem v slabem stanju in da jo je treba čimprej obnoviti. Morda je bil odziv na 8. februar tako množičen in doživet tudi zaradi tega, "ker kultura ni samo pisanje, ki-parjenje in muziciranje, ampak je stanje nacije v celoti", kot je znani slovenski časnikar 9. februarja, zapisal v uvodnem stavku priloge osrednjega slovenskega časnika *Delo*. Kultura namreč tudi v Sloveniji postaja vrednota, po kateri ocenjujejo stanje države v celoti. Akademik dr. Janko Kos je ob slovenskem kulturnem prazniku zapisal, da dr. France Prešeren "ni mit iz naše narodne zgodovine, ampak je veličastna osebnost, čeprav so si o njem izmišljali zgodbe od njegovega lastnega časa do danes".

Medtem se v Sloveniji širijo in poglobljajo razprave o finančni strategiji širitve EU, to je o sredstvih, ki bi jih ta povezava namenila desetim kandidatkam za vstop. Zlasti med kmeti in njihovimi organizacijami, kot sta tudi Zadruga zveza Slovenije in Kmetijsko-gozdarska zbornica, je predlog finančne strategije, ki ga je predložila Evropska

komisija (vlada), naletel na odpor in proteste in v javnosti se je pojavila trditev, da bi finančna izhodišča EU, če bi jih Slovenija sprejela, pomenila propad "nekaj deset tisoč kmetij". Posredovali so predsednik vlade dr. Janez Drnovšek, ki je pridržke in predloge Slovenije glede omenjene finančne strategije v telefonskem pogovoru sporočil Romanu Prodiu, predsedniku evropske komisije, minister za evropske zadeve in vodja ožje pogajalske skupine Slovenije pri pogajanjih z EU, dr. Janez Potočnik, ki je s stališči in pričakovanji Slovenije v tem tednu v Bruslju seznanil tudi komisarja za širitev Günterja Werheugena, pa tudi vodja delegacije evropske komisije v Sloveniji, Eric van der Linden. On sicer ni zanikal možnosti, da bi Slovenija z dobrimi argumenti morda lahko vplivala na dokončno strategijo delitve finančnih sredstev državam, ki se bodo vključile v EU, za kar si Slovenija zelo prizadeva, toda je hkrati poudaril pomembnost povezave. Menil je namreč, "da EU potrebuje Slovenijo, tudi zaradi njenih izkušenj z državami jugovzhodne Evrope, Slovenija pa potrebuje evropsko povezavo, saj kot nečlanica ne bi imela besede pri odločitvah, ki vplivajo nanjo".

Stanje je zdaj tako, da se slovenska vlada zavzema za ločena pogajanja o kmetijski politiki z EU, ker je stanje te panoge pri nas popolnoma drugačno od razmer v kmetijstvu v drugih državah kandidatkah za sprejem v povezavo. Pogajanja z vsemi kandidatkami hkrati torej ne bi bila smiselna in koristna. Minister dr. Janez Potočnik

zatrjuje, da ima za tako stališče dovolj dokazov oziroma argumentov, ki jih bo predložil pogajalcem iz Evropske unije.

Strasti o celotnem svežnju finančnih spodbud EU za slovensko kmetijstvo in podeželje so se medtem delno že umirile, za kar sta zaslužna tudi predsednik Milan Kučan in premier dr. Janez Drnovšek. Državni poglavar je na posvetu zadrugne zveze v Portorožu opozoril na nizko produktivnost slovenskega kmetijstva, ter ob visoki zaščiti, na visoke cene kmetijskih proizvodov, ki so za celo 10% višje od evropskih cen. Milan Kučan je tudi prepričan, da slovensko kmetijstvo ni in ne bo ogroženo zaradi vstopa Slovenije v EU. Po njegovem mnenju bi potrebovali vsaj deset let znatne finančne podpore iz lastnega proračuna za razvoj kmetijstva in podeželja, da bi lahko stopili ob bok razvitim evropskim državam. "Ob vstopanju v EU imamo enkratno priložnost, da ustvarimo zdrave razmere za nujno razvojno preobrazbo slovenskega kmetijstva". Predsednik vlade pa je napovedal strpne in odgovorne razgovore z EU, v katerih bo Slovenija poskušala utemeljiti svoja pogajalska izhodišča. Ob koncu pogajanj oz. pristopnega procesa pa bi v Sloveniji imeli referendum o vstopu Slovenije v evropsko povezavo.

V SLOVENIJI NAJBŽRŽ NE BO NOVIH OBČIN

Vlada je na seji 7. t.m. zavrnila vse predloge za ustanovitev novih občin, ki naj bi jih bilo več kot petdeset. Že prej sta jih zavrnila pristojna Odbor za notranjo politiko državnega zbora in Urad za lokalno samou-

ravo na ministrstvu za notranje zadeve. Med zavrženimi so tudi predlogi za ustanovitev treh novih mestnih občin, Jesenice, Radovljica in Škofja Loka.

Pristojni organi so pri ocenjevanju pobud za razširitev lokalne samouprave z možnimi novimi občinami upoštevali merila in pogoje, ki bi jih morale le-te upoštevati. Toda slednji niso niti v enem primeru izpolnjeni. V zakonu o lokalni samoupravi je določeno, da mora nova občina imeti vsaj pet tisoč prebivalcev, zdravstveni dom ali zdravstveno postajo, trgovino z živili in mešanim blagom ter oskrbo s pitno vodo. Zakon tudi zapoveduje, da morebitna delitev občine na dve ali več novih, ne sme okrniti izpolnjevanja pogojev za delovanje obstoječih občin. V sedanjem postopku upoštevajo tudi smernice, vsebovane v evropski listini lokalne samouprave, ki jo je Slovenija potrdila že pred nekaj leti. Ta med drugim določa, da lokalna samouprava označuje pravico in sposobnost lokalnih oblasti, da v mejah zakona urejajo in opravljajo bistveni del javnih zadev v okviru svojih nalog in v korist svojega prebivalstva.

Na Primorskem naj bi po omenjenih predlogih ustanovili nove občine Spodnja Idrija, Renče-Vogrsko in Podnanos. O možni ustanovitvi novih občin bo dokončno odločal Državni zbor, kjer pa poslanci iz nekaterih strank z raznimi utemeljitvami podpirajo nadaljnje drobljenje lokalne samouprave. Ob tem navajamo, da ima Slovenija zdaj 192 občin.

PODCENJEVALNI ODNOS DO JEZIKA

Predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. France Bernik je med nedavnim pogovorom s časnikarji povedal, da slovenska najvišja ustanova znanosti in umetnosti pripravlja posebno izjavo o stanju, zlasti pa o ogroženosti slovenskega jezika. Dejal je, "da so v akademiji utemeljeno zaskrbljeni glede rabe slovenščine v javnosti, kar je v nasprotju z državno suverenostjo in z načeli EU o enakopravnosti evropskih jezikov. Z našo izjavo bomo slovensko javnost opozorili na ta problem. Podcenjevalni odnos izvršilne in zakonodajne oblasti do slovenščine se kaže tudi v tem, da se ne vlada ne Državni zbor še nista odzvala na predlog zakona o rabi slovenščine kot uradnega jezika, ki ga je že jeseni leta 2000 Državni svet vložil v zakonodajni postopek. Na tak podcenjevalni odnos kaže tudi vse več neslovenskih imen lokalov, podjetij in celo šol". Na SAZU se o vsebini izjave še usklajujejo. Razred te ustanove za umetnosti naj bi namreč hotel, da bi bila izjava bistveno bolj ostra, kot je predlagal razred za filološke in literarne vede.

Državni svet je predlog zakona o rabi slovenščine kot uradnega jezika državnemu zboru poslal že 5. oktobra 2000, za svojega predstavnika na zasедanjih državnega zbora in sejah njegovih delovnih teles pa imenoval državnega svetnika prof.

dr. Zoltana Jana iz Nove Gorice. Vlada se do zakonskega predloga še vedno ni opredelila in, kot že zapisano, tudi državni zbor ga še ni uvrstil na dnevni red. Državni svetnik prof. dr. Zoltan Jan je zaradi zavlačevanja sprejemanja zakona tiste posameznike, ki kažejo zavzetost in skrb za slovenski jezik, pozval, naj pošljejo pisma vodilnim predstavnikom slovenske države in politike ter jih zaprosijo za začetek postopka glede omenjenega zakona. Omenjamo, da v okviru slovenske vlade deluje Urad za slovenski jezik, ki ga vodi nekdanji minister za kulturo dr. Janez Dular. Ustanovljen je bil 12. oktobra 2000 s sklepom vlade, ki jo je vodil dr. Andrej Bajuk.

Kar zadeva zakonsko zaščito uporabe slovenskega jezika v javnosti, so pomembne naslednje misli državnega svetnika prof. dr. Zoltana Jana: "V javnosti se pojavljajo tudi nekateri nesporazumi. Ti segajo od zmotne, da bo zakon omejeval svobodo izražanja in preganjal vsako tučko ter napako, pa do strahu, da bo Urad za slovenski jezik pri vladi neka ustanova, ki bo ogrožala sedanje strokovno-znanstvene ustanove. Nekateri celo nimajo verodostojnih informacij in govorijo o "zakonu za zaščito slovenščine", kot da bi ta jezik, s katerim je tesno povezana identiteta slovenskega naroda, izumiral".

M.

V NOVI GORICI ODPRLI SODOBNO UČILNICO

ZA RAČUNALNIŠKO IZOBRAŽEVANJE

V tehničnem šolskem centru v Novi Gorici so pred kratkim odprli sodobno in moderno opremljeno učilnico za razvoj računalniške tehnologije in znanja v okviru prizadevanj za t.i. elektronsko občino. Na voljo sta najsodobnejša informacijska in komunikacijska oprema,

POSVET O UNIVERZI ZA DANES IN JUTRI

V Novi Gorici bo 14. februarja posvet z naslovom *Univerza za danes in jutri*. Prireja ga Forum za Goriško, organizacija civilne družbe, ki se zavzema za nastanek visokošolskega središča v Novi Gorici. Ivan Svetlik s Fakultete za družbene vede v Ljubljani bo obravnaval terciarno izobraževanje in regionalni razvoj; Matjaž Hanžek, varuh človekovih pravic, bo govoril o socialno odgovornem razvoju; Zdenko Medved s filozofske fakultete ljubljanske univerze bo ramišljal o programski univerzalnosti in regionalnosti univerze; Inka Štrukelj, predstavnica Foruma za Goriško, bo govorila o temi *Univerza: naša, vaša, njihova*; o prihodnosti Goriške z univerzo pa bodo govorili študenti Tomaž Konrad, Matej Kosmina in Marijana Simič. Stališče slovenske narodnostne skupnosti v Italiji glede razvoja univerze na Goriškem bo prinesel Damijan Terpin, deželni tajnik SSK. M.

kot so Pentium 4 računalniki, tiskalniki, optični čitalci, zmogljivi strežniki, videokonferenčni sistem itd. Nova učilnica, ki je med najmodernejšimi v Sloveniji, je namenjena predvsem računalniškemu izobraževanju prebivalcev Nove Gorice. S svojim delovanjem naj bi zmanjšala neskladje med težnjami, da v občini kot nasploh v državi uvedejo elektronsko poslovanje na raznih področjih, in skromnim znanjem velikega dela občanov o uporabi računalnikov, interneta in elektronske pošte. Osnovno znanje iz računalniške tehnologije bodo zainteresirani lahko pridobili brezplačno, posredovali pa ga bodo strokovni delavci iz tehničnega šolskega centra. Računalniška učilnica bo odprta vsak delavnik od 15. do 19. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure. Učilnica ima tudi oglasno desko, na kateri bodo objavljeni dogodki, ki bodo potekali v njej. Obiskovalci lahko izbirajo med osnovnimi usposabljanji za uporabo računalnika, pošiljajo elektronska sporočila naslovnikom in z uporabo interneta poiščejo željene informacije.

Stroški za ureditev nove učilnice za računalniško izobraževanje prebivalcev so znašali okrog osem milijonov tolarjev, sredstva pa je dalo slovensko Ministrstvo za informacijsko družbo.

M.

BARBARA BREZIGAR MENI, DA JE NJENA ZMAGA DOSEGLJIVA

PREDSTAVLJANJE KANDIDATUR ZA NOVEGA PREDSEDNIKA

V Sloveniji politične stranke snujejo strategijo letošnjih volitev novih občinskih svetov, županov, članov državnega sveta in predsednika države. Kaže, da bodo vse stranke, zastopane v državnem zboru, imele svoje kandidate oziroma kandidatk za novega državnega poglavarja. Ker je komaj verjetno, da bi kdo med kandidati uspel že v prvem krogu glasovanja, bo za izvolitev novega predsednika Slovenije najbrž potreben drugi krog glasovanja. Svojo kandidaturu sta doslej objavila le Zmaga Jelincič, predsednik Slovenske nacionalne stranke, ter vrhovna državna tožilka in ministrica za pravosodje v prejšnji t.i. Bajukovi vladi, Barbara Brezigar (na sliki). Omenjajo možno kandidaturu dr. Franceta Arharja, nekdanjega guvernerja Banke Slovenije, ki bi bil kandidat SLS Slovenske ljudske stranke. Stranka mladih je povabila rektorja ljubljanske univerze dr. Jožeta Mencingerja, naj bo njen kandidat za novega predsednika države, a ta o vabilu še razmišlja. Največje zanimanje vzbuja morebitna kandidatura dr.

Janeza Drnovška, ki pa se o tem ne opredeljuje. "Če bom kandidiral, se bom o tem odločil ob začetku postopka za volitve, zdaj pa razmišljam zgolj o sedanjem delu, kot predsednik vlade in LDS", razlaga časnikarjem. Odmevna je kandidatura Barbare Brezigar, ki zatrjuje, da je neodvisna kandidatk za najvišji položaj v državi, zaradi česar pričakuje podporo vseh volilcev, ne glede na njihovo stran-

karsko ali ideološko prepričanje. Če bo potrebno, bo zbrala 5 tisoč podpisov, kolikor jih je po zakonu predpisanih za priključitev kandidature. Brezigarjevo podpira večje število slovenskih razumnikov, zbranih okrog Nove revije, zanjo pa sta se izrekle tudi sveta SDS in Nove Slovenije, krščanske in ljudske stranke. Zaradi take enotne podpore sta se kandidaturi za državnega poglavarja odrekla predsednik in podpredsednik Nove Slovenije, krščanske in ljudske stranke, dr. Andrej Bajuk oziroma Lojze Peterle.

Barbara Brezigar je medtem že pričela svojo predvolilno kampanjo. Na seji sveta Nove Slovenije, krščanske in ljudske stranke, je poudarila pomen graditve pravne in socialne države in dodala, da je pri kandidaturi za predsednico Slovenije ne vodi oziroma strankarski interesi države. Vloga državnega poglavarja je po prepričanju Brezigarjeve pomembna, kljub temu da nima veliko pristojnosti. S svojim ugledom lahko namreč vpliva na razmere v državi. V utemeljitvi svojega volil-

nega programa je posebej poudarila pomen družine, glede svoje vernosti pa je povedala, "da sama ni ateistka in da visoko ceni krščanske vrednote". Janez Janša pa je na seji sveta SDS dejal, "da so Barbaro Brezigar podprli zato, ker je izredno verodostojna. Ona tudi resno jemlje tisto, kar piše v predsedniški prisiagi, tako da bo v prihodnosti sposobna presegati nekatere zgodovinske delitve v Sloveniji, česar dosedanji predsednik države ni zmožel".

Kandidatka Brezigarjeva ne verjame, da jo bodo slovenski mediji bojkotirali, tako da upa v korektno predstavitev svoje kandidature in predvolilnega programa. Posebej pa je najbrž zanimivo prepričanje Brezigarjeve, "da je njena izvolitev za predsednico države realno dosegljiva".

M.

OBVESTILO

V PETEK, 15. februarja, z začetkom ob 20.15, bo v Veliki dvorani Kulturnega doma v Novi Gorici izvenabonmajski koncert. Narodne motive v folk-pop preobleki bo izvajala skupina Terra folk. Prodaja vstopnic v Avdio Video centru. Vabljeni!

GORIŠKI ALPINIST MARKO HUMAR NA ACONCAGUI

NA VRHU JUŽNE AMERIKE!

SABINA GRAHEK

22. januar 2002 je datum, ki se je globoko vtisnil v spomin Marku, Robertu, Luigiju, Enniu, Marcu in vsem tistim, ki smo spremljali podvig naših goriških alpinistov, še posebej prijatelja Marka Humarja.

Vrh Aconcague je bil dosežen. Po burni noči, v kateri jim je snežna nevihta povzročila kar nekaj težav, predvsem pa vzbudila nekaj dvomov in pomislekov, so se 22. januarja odpravili proti vrhu. Kljub težavam z omrzlinami, z višinsko razliko in seveda z naporom, ki ga tak podvig zahteva, so vsi srečno prišli na vrh 6.962 metrov visoke gore, ki leži med Čilom in Argentino. Iznenada je bilo vse za njimi: naporne priprave, gazenje po snegu, hud napor, vrtoglavice, slabosti zaradi višine, na katero niso bili navajeni... in na vrhu je sledil odresilni izbruh joka - morda od veselja in zadovoljstva, morda od tesnobe, ki so se leta nabirala v njih, morda od strahu, morda od vseh teh stvari, ki so se sprostile nenadoma, v trenutku neznanke in neslutene sreče.

Na ta vzpon se je Marko Humar pripravil za vrsto let. Ko smo skupaj preplezali kakšno steno ali se odpravili na kakšen vrh, še posebej smo radi in še vedno radi hodimo v ljubljene Julijce, je večkrat in kar sama od sebe prišla na dan beseda Aconcagua. Pred šestimi meseci pa sta Marko Humar in Luigi Toscani resno vzela v pretes ta zahtevni načrt. Odločila sta se, da letos januarja odpotujeta. Tedaj pa so se za to vneli še ostali trije goriški alpinisti in tako je bila ekipa sestavljena. Med seboj so se le deloma poznali.

"Z nekaterimi sem že plezal, občasno zahajal v gore in se družil v klapi. Marca Salvaneschia pa sem spoznal le nekaj tednov pred odhodom in na koncu se je izkazalo, da sem se z njim še najbolje ujel. V njem sem našel in začutil svoj prvotni mladostniški zagon, svojo veliko strast do gora, ki je še vedno prisotna v meni, pa čeprav v manjši ter gotovo do-

sti bolj mirni obliki, ker ti pač življenje stalno nalaga nove in nove odgovornosti in zato, ker se je obdobje brezskrbnega mladeniškega svobodnjaštva zaključilo," pripoveduje Marko Humar po vrnitvi.

"Toda v gorah je moj duh še vedno prost, svoboden in zagnan. Rad priznam, da nisem čutil nobenega domotožja, ničesar nisem pogrešal na odpravi. Dežela se mi je kljub sorazmerno kratkemu bivanju usidrala v zavest, "legla" vame, kot se reče. Srečal sem prijazne ljudi in se oddaljil od svoje vsakdanjosti. Ko sem odpotoval v deželo Andov, sem imel s seboj kovček, natrpan z vsakdanjimi trparijami in bremenji, ki mi jih nalaga današnja družba, sredi katere tudi sam živim. Tam sem izpraznil svoj kovček in ga napolnil z vsem tistim, kar mi bo zagotovo dalo novega poleta za vsakdanjik. Zares smo dobesedno "sfrleli" v druge svetove..." nadaljuje svojo pripoved Marko, ki ga poznamo predvsem po tem, da nerad govori o osebnih stvareh, še posebej o čustvih.

"3. januarja smo vzleteli iz Benetk, poleteli smo v Pariz. Od tod nas je letalo popeljalo v Buenos Aires. Tu smo se takoj preselili na letalo za Mendoza. Na letališču nas je pričakoval Ennio. On je manreč odpotoval že mesec dni pred nami, saj rad kolesari in odkriva lepoto novih krajev. Enodneveni postanek v Mendozii smo izkoristili za najnujnejše nakupe hrane, ki smo jo morali vzeti s seboj, čeprav smo večino nabavili že v Italiji. Na žalost pa se je nakupljena hrana izkazala za neužitno; saj veste, ti moderni, praktični preparati v prahih... Na gori so nas vsega tega rešili radodarni Američani, ki so nam podarili svoj preostanek hrane. V Mendozii smo uredili doku-

mente za goro, in sicer smo morali dobiti potrebna dovoljenja za vzpon na vrh Aconcague. Priskrbeli smo si tudi prevoz do izhodiščne točke. Od tod smo krenili nazaj proti čilski meji, do Plaze Argentine, kjer je bil naš bazni tabor. Najeli smo si osle in to vsi razen Ennia. Prehoditi smo morali namreč 60 km dolgo pot, kajti to je edini možni dostopni način. Od Mendoze z mulami vsak dan oskrbujejo tudi hotel na višini 4.200 metrov, tvorijo pa tudi prtljago planincev. Tu pa tam vidi človek na muli še kakega drugega planinca, ki se mu 60 km pot do Plaze Argentine zdi pretežka. Otvorjeni s prepornimi nahrbtniki smo začeli tri dni trajajočo in zelo dolgo pot po slikoviti, prašni dolini, ki se je le zlagoma vzpenjala. Pred nami se je pa se je v daljavi dvigoval zasneženi vrh Aconcague. Kar me je najbolj presenetilo, je bilo to, da ni bilo po poti niti enega samega drevesa. Kamorkoli si pogledal, si videl le skale in "grušč". Občasno se je pojavila tudi izredno vabljiva zelena preproga, toda ko sem se hotel uesti nanjo, me je "fajn" zbudilo," se spominja Marko dolge poti do baznega tabora.

"Zanimivo je, da je ob vstopu v to dolino nadzorna točka, kjer pregledujejo dovoljenja in vsakdo tam tudi dobi oštevilčeno vrečo za smeti, ki jo mora ob odhodu vrniti, seveda primerno polno. Na ta način oskrbijo, da so poti na goro sorazmerno čiste. Po treh dneh in prehojeni poti smo opravili še zadnje kilometre do baznega tabora na višini 4.200 metrov. Po pregledu dovoljenj smo postavili dva šotora in se namestili, kolikor se je pač dalo ugodno. Tabor je bil gosto posejan s pisanimi šotori planincev iz vsega sveta. Naslednjega dne smo se odpravili proti drugemu baznemu taboru na višini 4.800 metrov. S seboj smo odnesli tudi del opreme. Steza se je vijugala v strmino, pod nami pa je počasi, a vztrajno izginjala ploščad s šotoriščem. Kmalu so se pojavile prve zaplate snega, ki se je topil v dopoldanskem soncu. Nekateri so kmalu tudi občutili posledice priprav na aklimatizacijo. Pestili so nas glavobol, omotica in splošno slabo počutje. Za tem smo se vrnili v bazni tabor in si zopet privoščili malo počitka. Navajali smo se tudi na višino. To je izjemno

pomembno. Aklimatizacija je namreč potekala po tem planu: en dan dela in en dan počitka. Obnavljanje moči poteka namreč na takih višinah počasneje, ker primanjkuje v zraku kisika," se spominja Marko.

"Tretji dan smo postavili šotor v taboru 1 in zopet vzpostavili isti ritem za nastavitev šotora na baznem taboru 2 na približno 5.800 metrih. Že v popoldanskem času pa so se začeli zbirati oblaki, ki so se proti večeru zgostili in zagrnili pobočja in vrhove. Začel je naletavati sneg in pihal je močan veter. To, kar je bilo navidezno le mala snežna nevihta, se je spremenilo v tridnevni snežni mež. Postavili smo šotor na 5.400 metrih in tu preživeli najhujšo noč: sneg, orjaški veter, ki je divjal s hitrostjo 100 in več kilometrov na uro. Ta snežni vihar je bil povod za to, da smo podvomili v naše začetne načrte, in sicer v sam vzpon na goro po poljski smeri, ki je tehnično zahtevnejša. Ko smo se prebudili in imeli veliko dvomov glede smeri, smo se informirali pri alpinistu, ki je že došel do vrha. Prišli smo do ugotovitve, da predstavlja načrtovana smer veliko tveganje in zato smo se odločili za navadno pot. Takoj nato pa se nam je sreča nasmehnila, saj je bilo vreme sončno, zelo lepo. Postavili smo šotore na 5.800 metrih. Ko smo zvečer pripravljali čaj za naslednji dan, dan vzpona na vrh, sem ostal izredno presenečen nad tem, da smo potrebovali ogromno več časa za taljenje, topitev ledu. Po skoraj triurnem taljenju smo le uspeli pripraviti pet litrov čaja. Ob 3.30 smo se zbudili. Zaradi izredno nizkih temperatur smo se pripravljali skoraj dve uri. Ob 5.30 smo se odpravili. Na vrh Aconcague smo prišli okoli 16.00 ure. Kljub dobri telesni pripravi in kljub ustrezni aklimatizaciji, je bilo zadnjih 50 metrov zelo težav-

nih. Če v Julijcih hodiš 300/400 metrov na uro, tu, v teh višinah hodiš 50 m na uro. Na vrhu smo se objeli, se slikali, naužili razgleda in krenili proti taboru 2, kamor smo dospeli ob 21.00. Tu smo prespali in se naslednji dan odpravili proti Mendozii. Potrebovali smo polovico časa, ker nas ni več tako obremenjevala teža," je še povedal Marko.

In kako Marko ocenjuje svoje doživetje?

"Prav gotovo je pristop na tako visoko in oddaljeno goro popolnoma drugačen od tega, kar sem bil navajen v evropskih gorah", je dejal Marko, ki je nadaljeval: "Tu namreč prideš do točke, ko se zaveš, da si odvisen od samega sebe, da si moraš znati pomagati sam. V Julijcih namreč veš, da imaš po opravljenem naporu v bližini vse, kar potrebuješ, medtem ko si v Andih oddaljen od vseh teh ugodnosti. Ta nova izkušnja in ta nova zavest me je izredno presenetila. Gledano v celoti, lahko rečem, da je odprava popolnoma uspela. Po sestopu smo ostali v Mendozii še nekaj dni in tako smo imeli dovolj časa za ogled mesta, ki je precej prostrano. Mendoza leži v notranjosti dežele in zato, ker Andi zadržujejo oblake, je padavin tu zelo malo, saj dežuje le nekajkrat na leto. Kljub temu je mesto precej zeleno, po ulicah so drevedori, na obeh uličnih straneh pa so skopani kanali, s pomočjo katerih namakajo celotno mesto. Presenetilo nas je, da je bila večina kanalov (razen na glavnih ulicah) preprosto odprtih in se je v njih nabirala nesnaga. Brez namakanja bi bila okolica Mendoze polpuščava. Soočili pa smo se tudi z revščino, v kateri sobivajo tamkajšnji prebivalci. Prvega februarja nas je letalo pripeljalo v Benetke in to vse, razen Ennia, ki se je vrnil dan kasneje. Od tod smo se z lastnim avtomobilom pripeljali v Gorico zelo zadovoljni, polni novega elana in z novimi načrti za prihodnost," je z iskrenimi in veselimi očmi povedal Marko.

15

ČETRTEK,
14. FEBRUAR,
2002

AMATERSKI NOGOMET

SEDEM ZMAG ZA NAŠE ENAJSTERICE

FOTO KROMA

Devetnajsto kolo promocijske ter prve in druge amaterske nogometne lige je zaznamovalo kar sedem zmag, ki so jih izborile slovenske ekipe. Že v soboto, 9. februarja, sta v vnaprej igranih tekmah zmagali Zarja/Gaja v promocijski, Sovodnje pa v 2. amaterski ligi, medtem ko je v 1. amaterski ligi Juventina izenačila s Fincantierjem z izidom 0:0. Zarja/Gaja

je v gosteh po enajstmetrovki premagala Costalungo z 0:1. Gre za zelo dragoceno zmago v prizadevanjih za obstanek v ligi. Ekipa se z 18 točkami sicer nahaja na predzadnjem mestu lestvice, vendar jo od drugih višje uvrščenih ekip loči le nekaj točk. Sovodnje pa so z 1:0 doma premagale Villesse.

Nedelja pa je videla celo vrsto zmag. Tako je v promocijski

ligi kriška Vesna doma premagala San Canzian s 4:1 in tako ohranja trdno vodstvo na lestvici s 44 točkami (drugouvrščeni San Sergio jih ima 36). V 1. amaterski ligi je proseško Primorje premagalo Latte Carso z visokim izidom 3:0 in se tako s 24 točkami nahaja na sredini lestvice (šlandreška Juventina pa je četrta s 33 točkami). V 2. amaterski ligi gre beležiti zmago Krasa, Mladosti in Primorca nad Medeo, Foglianom in Sagradom: vse tekme so se končale z izidom 1:0 v korist naših ekip. Tako se Kras, Mladost, Primorec in Sovodnje nahajajo vse skupaj na sredini lestvice z enakim številom točk - 27. Skoraj popolno slavlje naših ekip pa sta pokvarila poraza Brega in Zarja/Gaje B v 3. amaterski ligi, kjer se je odigralo 16. kolo. Zarja/Gaja B je doma izgubila proti Esperiji z visokim izidom 1:4 in se tako nahaja na predzadnjem mestu na lestvici s 14 točkami, Breg pa je v gosteh klonil pred Poggiom z izidom 4:2, s 17 doslej zbranimi točkami pa se nahaja v drugi polovici lestvice.

ODBOJKA / C LIGA

OLYMPIA PREMAGALA RIGUTTI

Minulo soboto, 9. t.m., je moška odbojarska ekipa Olympia, ki tekmuje v C ligi, na domačem igrišču premagala tržaško ekipo Rigutti.

Goriški odbojkarji so se tokrat izkazali z lepo in odločno, predvsem pa prepričljivo igro in tržaškim nasprotnikom nikdar niso dovolili, da bi se razigrali, kaj šele, da bi se jim približali. Končni izid 3:0 za Olympio je pošten, saj je dejanski odraz tega, kar se je dogajalo na igrišču med tekmo.

Prvi set so Goričani dobili s 25:23, tesno torej, a je vendar končni izid prvega seta pomenil spodbudo za drugi set, ki se je končal z rezultatom 25:20. Prav v drugem setu sta si bili nekaj časa ekipe enakovredni, predvsem v osrednjem delu seta, nakar so naši fantje povedli in osvojili set. zadnji in odločilni set pa je potekal brez velikih težav, Olympia pa je tretji set dobila z rezultatom 25:23, kar pa ne daje prave slike dogajanja

pod mrežo, saj vodstvo Olympie ni bilo nikdar ogroženo.

Tolkač Olympie Kristjan Gravnar tokrat ni igral zaradi poškodbe, ki jo je dobil dan pred tekmo. Njegova poškodba pa ni tako huda, da ne bi smeli upati, da bo nastopil že na naslednji tekmi; to mu ljubitelji odbojke seveda tudi iz srca želimo. Na tekmi je bil izjemno učinkovit Janez Terpin, kar kaže, da se je igralec vrnil v pravo formo in to je dober obet za končno prvenstvo, saj Olympia še vedno upa, da se bo udeležila play-off tekmovanja.

Naslednja tekma goriških odbojkarjev bo na domačem igrišču v soboto, 16. t.m., ob 20.30, in sicer bo to derby s Slogo iz Trsta. Prav zato domači odbojkarji in vodstvo Olympie srčno vabijo ljubitelje športa in odbojke ter svoje zveste navijače, naj pridejo bodrit težav, Olympia pa je tretji set dobila z rezultatom 25:23, kar pa ne daje prave slike dogajanja

ZAČELE SO SE ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE

V mormonskem mestu Salt Lake City v ZDA so se pričele zimske olimpijske igre, o katerih bomo seveda obširneje pisali v prihodnji številki našega tednika, tudi zato, ker bodo takrat že znani nekateri rezultati, ki bodo pobjele zanimali slovenskega bralca.

Za sedaj lahko povemo, da sta Primož Peterka v smučarskih skokih na srednji skakalnici in mlada slovenska tekačica na smučeh Petra Majdič osvojila dve deseti mesti. Na nastope slovenskih vrhunskih športnikov na snežnih poljanah seveda še čakamo.

Sicer pa je bila otvoritev letošnjih olimpijskih iger v Salt Lake Cityju v znamenju velikih varnostnih ukrepov, saj se Američani bojijo terorističnih napadov, in v znamenju pretiranega poudarjanja ameriške domovinske ljubezni, patriotizma, ki nam je v Evropi v taki meri gotovo in tudi upravičeno tuj. Upamo tudi, da se nam bo do prihodnje številke uspelo povezati z dopisnikom Radia Trst A Marijem Čukom, ki olimpijske igre spremlja na licu mesta.

KNJIŽNA NOVOST / NOČITVE POD ZVEZDAMI

O NARAVI, SAMOTI, ČLOVEKU IN NOČEH

FOTO BUMBACA

Goriška družba Transmedia je v mesecu januarju založila nadvse privlačno knjižno novost, za katero je poskrbel prosvetni delavec in pisec Aldo Rupel. Knjižni biser nosi naslov *Nočitve pod zvezdami*, gre pa za zbirko desetih izbranih črtic intimistične in pripovedne kratke proze, ki nam posreduje avtorjeva pripovedovanja o samohodništvu in skupinskih pohodih v naravi in s tem povezane vtise o dojetanju narave in o odnosu človek-narava. V omenjenih črticah nam pisec predstavlja deset potovanj in nočitev pod zvezdami, ko se je sam ali skupinsko podal na ture

po najrazličnejših predelih naše celine. Ob prebiranju se pred nami razkrivajo dnevne in nočne lepote naravnega bogastva slovenskih krajev, pa tudi Bosne in Baltika, lahko preberemo v celoti uspešnico, in sicer poročilo o originalni zamisli in izpeljani turi od izvira Vipave do izvira Soče skoraj po azimutu. V knjigi bomo tudi izvedeli, kako zgleda bivakiranje v Trnovskem gozdu ali kako je bilo na tečaju preživetja na Snežniku in še bi lahko naštevali.

Nočitve pod zvezdami je, kot rečeno, lepo berljiva in zelo zanimiva knjižna novost, saj gre za prozo, ki se v zamejstvu ne

bere ravno vsak dan. Ob jezikovnem in pripovednem bogastvu nam Rupel posreduje tudi intimistično dojetanje narave, samote, noči in človeka v njih, tako da lahko mirno sežejo po njej tudi tisti, ki se s pohodi ali samohodništvom neposredno ne ukvarjajo.

Knjiga šteje 180 strani, likovno jo je obogatil arhitekt oz. slikar Jože Cej, ki je sam planinec in športnik, ob črticah pa si lahko ogledamo tudi povsem umestne fotografije, ki so nastale na potovanjih, o katerih pripoveduje avtor.

Prva uradna predstavitev Nočitev pod zvezdami je bila dne 24. januarja v Feiglovi knjižnici v organizaciji Slovenskega planinskega društva Gorica. Na zelo uspelem in pristrčnem večeru, ki se ga je udeležilo veliko ljudi (kar je za predstavitev knjig neobičajno), je o Ruplovem delu spregovoril Dušan Jelinič, sam pisatelj in alpinist ter popotnik, marsikatero dragoceno informacijo o knjigi pa smo lahko izvedeli iz prve roke, t.j. od samega avtorja, ki je spregovoril o tem, kako je knjiga nastala in pred začudenimi poslušalci povedal, da je do knjige prišlo dejansko v samih štiridesetih dneh.

EJ

PRIPRAVE NA SVETOVNI DAN MLADIH V TORONTU (1)

P. MIRKO PELICON

Ko letiš nad oceanom na višini skoraj 12.000 metrov, močriš skozi okence neverjetno lepoto prostranega neba; opazuješ tisto umirjujočo modro barvo, kot da bi v svojem spokojnem zaobjemu varovala svet in ljudi na njem, kljub temu da se prav ljudje tega modro spokojnega, rekel bi, očetovsko-materskega zaobjema večkrat težko zavedajo. Tam so me spreletele misli o človeku, kako težko mu je res verjeti, zazreti se v Obličje, narediti za svojo ljubezen, ki jo je živel Bog-Človek: skratka, kako težko mu je živeti polno. Laže mu je verjeti v neko ljubezen kot pa v osebno ljubezen. Človeku preti nevarnost: zlo. Zlu se obeta prijetna perspektiva: človek. S Simonom le-tiva nedaleč nad najjužnejšo točko Groenlandije, se dobro urico pa bova že letela nad Labradorjem, ovitem v belo odejo pod soncem bleščečega snega. Kanada, Toronto, Svetovni dan mladih se bližajo skoraj tisoč kilometrov na uro. Ob treh po krajevni uri bova pristala na Pearson airport of Toronto. V Gorici ob istem času bodo kazalci ure kazali deveto zvečer. Čaka naju prijeten teden srečanj in načrtovanja s tamkajšnjimi skavtskimi voditelji, duhovniki, kardinalom, družinami in s pristojnimi osebami na glavnem sedežu SDM, ki koordinira svetovno srečanje mladine julija letos. Agenda je polna.

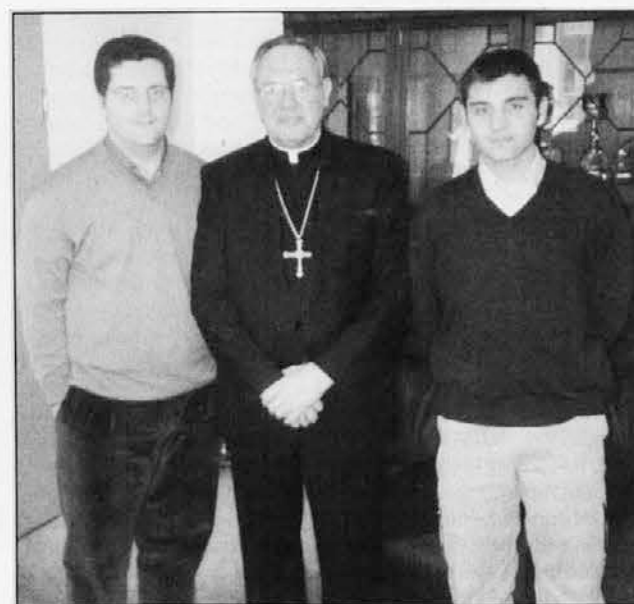
TORONTO

Toronto je značilno severnoameriško mesto z visokimi stolpniciami v središču mesta. Moderno, funkcionalno, ki bi z ničemer ne spominjalo na staro, na tradicijo, na zgodovino.

Ritem življenja je hiter, "business is business". Zdi se mi, da je to glavno vodilo tamkajšnjega prebivalstva, v končni fazi zelo podobno kot pri nas Evropejcih. Ne vem, kdo je koga praznaprav naučil. Vsekakor smo v dobi globalizacije in s to dobo moramo računati. Življenje ljudi gre po svojih tirnicah naprej, geslo "Vi ste luč sveta, vi ste sol zemlje", ki ga je papež Wojtyła izbral za letošnji SDM, pa se mi zdi takšno, kot če bi polili lonec mrzle vode na vroč štedilnik. Hladen tuš.

Kaj pomeni srečanje v Torontu? Kaj pomeni, da smo luč? Saj smo otroci današnje družbe in ta družba je takšna, kakor jo pač poznamo. Ali se bo zbrala v Torontu le neka elita "luči", "svetlobe", ki misli, da bo razsvetljevala temo, ki predstavlja zahodno ali katerokoli drugo ci-

Obisk pri kard. Ambrožiču (na sredi): levo p. Mirko, desno Simon Assi

vilizacijo? Zahodna ali vzhodna civilizacija predstavlja res temo? Kaj pravzaprav je tema? Prepričan sem, da se veliko mladih sprašuje, kaj in kako, in na svet ni mogoče gledati črno-belo; vem pa tudi, da se bo zelo veliko števil mladih udeležilo SDM, prepričan sem, da se bo pomembno iti tja iz preprostega razloga, ker bo lepo. Lepo bo biti skupaj, lepo bo prepevati, lepo bo spoznavati svet, na katerem smo bili ustvarjeni, da živimo. Lepo bo izkusiti srečanja v imenu Tistega, ki nas je poslal. Lepo bo, ker bodo mladi na takšna vprašanja morda našli kak odgovor.

Iz goriške nadškofije se bo srečanja udeležilo 48 mladih fantov in deklet. Od teh je 27 Slovencev iz štedrežke dekanije. Vemo, da bi bilo zlepa število večje, če ne bi bila Kanada tako oddaljena, a Svetovni dan mladih bo zaobjel vse mlade, ki se čutijo vključene v to dogajanje, ne glede na njihovo fizično prisotnost. Računamo na veliko srčno podporo prijateljev in prijateljic, ki bodo zaradi takšnih ali drugačnih razlogov ostali doma.

OBISK PRI NADŠKOFU KARDINALU AMBROŽIČU

V imenu goriškega nadškofa De Antonija sva s Simonom Assijem iz Sovodenj izročila kardinalu nadškofovo pismo s povabilom na srečanje mladih iz Goriške, bližnje Slovenije in severovzhodne Italije, ki bo 17. marca v Gorici. To srečanje bo neposredna priprava na Toronto 2002, čeprav se po dekanijah pripravljamo z različnimi duhovnimi programi že od meseca novembra dalje. Srečanje želi biti dogodek za tiste, ki pojdejo na SDM. Kardinal Ambrožič je uradno potrdil svoj prihod. Prišel bo že v soboto, 16. marca. Prikazal sem mu potek srečanja (pripravil ga je odbor škofijske mladinske pastorale), ki bo objavljen v naslednjih številkah Novega glasla. Nadškof Ambrožič je poudaril, da se na SDM pokaže, kako postane mladina nosilka navdušenja Kristusove blagovesti in jo na svoj edinstveni način posreduje drugim. S to željo, da bi postalo res tudi za našo skupino, ki se bo udeležila SDM, smo se poslovlili od kardinala Ambrožiča z najboljšimi upanji na srečanje v Gorici, nato pa še v Torontu poleti letos. V imenu skavtskega kla-

na sva mu s Simonom Assijem izročila v dar letošnji skavtski kolektor 2002.

SESTANEK S SLOVENSKO-KANADSKIMI SKAVTSKIMI VODITELJI

Širši javnosti ni znano, a članom goriškega klana (najstarejše skavtske veje) je kanadski polarni veter prinesel že septembra 2001 novico o možnosti potovalnega tabora, da bi ga izvedli po navdušujoči izkušnji SDM-ja v Torontu julija letos. Ko so člani klana pristali na to, da bi imeli potovalni tabor v času po Svetovnem dnevu mladih, je bilo treba ukrepati takoj. Vzpostaviti je bilo treba stike s kanadskimi skavti in tamkajšnjim duhovnim asistentom skavtov. Verjemite mi, da sem ostal prijetno presenečen, ko sem zvedel, da je to p. Roman Travar, lazarist, kolega iz let filozofskih študijev na teološki fakulteti v Ljubljani.

Srečanje je potekalo v prostorih župnije Brezmadežne na Bronslin, v mestem delu Toronta, imenovanem Etobicko-ke. Srečali smo se s tremi glavnimi voditelji tamkajšnjih skavtov in preverjali možnosti potovalnega tabora. Začetna ideja je bila, da bi hodili po peš poti iz Toronta v Midland, a očitno se je izkazala za neizvedljivo zaradi pomanjkanja časa in zaradi logističnih razlogov. Optirali smo za drugo varianto, za provincijski park Algonquin, 320 km severno od Toronta. Park je že v Ontariu, a že ob meji z Quebecom. Kanada je dežela čudovitih naravnih lepot. Po skavtsko jo je treba izkoristiti do konca. Pet dni bomo s kanuji preveslali jezera in reke in prepešali čudovite gozdove. Naporov ne bo manjkalo, a brez napora ni mogoče živeti lepo, pravi kitajski pregovor.

Potovalni tabor bomo sklenili v Midlandu, največji in najpomembnejši severnoameriški božji poti, kjer je umrlo devet jezuitov; to so prvi kanadski oz. severnoameriški mučenci. Mučenstvo pomeni pričevanje, zato bomo ob koncu našega obiska v severni Ameriki razmišljali o pomenu krščanskega pričevanja danes. Kaj dejansko pomeni za mladega živeti proti toku, ne po kriteriju čredništva, ampak po kriteriju skupnosti ljudi, ki so ljubljani in nesebično ljubijo. Ali nam pri vsem tem vora kaj pomaga?

DALJE

S 1. STRANI

ZAMRZNJEN

Poleg tega pa je pripadnik manjšine postavljen tudi v psihološko težaven položaj, ko mora za dvojezično izkaznico zaprositi in se tako izpostaviti preverjanju narodne identitete, kar bi lahko bilo - a tu se prepuščam ugotovitvi pravnikov - tudi skregano z normami o varovanju zasebnosti. Najbolje bi torej bilo, da bi vsi prebivalci na narodnostno mešanem območju imeli dvojezične dokumente: s tem bi se izognili kočljivemu preverjanju identitete in bi manjšina - z njo pa mislimo, da tudi celotna javnost - zadihala v večji sproščenosti, slovenščina pa bi imela enako dostojansvo kot italijanscina.

In prav tu prihaja do težav. Vsa zadeva okoli odloka o osebnih izkaznicah izhaja iz preprostega dejstva, da nekateri nečejo videti slovenščine v osebnih dokumentih, ker jo - milo rečeno - sovražijo. Koliko je to sovražno čustvo prisotno, ne moremo ugotoviti: pred kratkim se je na nabrežinsko županstvo prijavilo le troje občanov, ki so hoteli zaprositi za enojezično izkaznico. Vendar obstaja in s tem se je treba soočiti, ampak ne na način, ki so ga izbrale nekatere politične sile, se pravi s popuščanjem: potrebno je seveda dosledno izvajati zaščitni zakon (obljube niso dovolj), še prej pa vse tiste zaščitne norme, ki obstajajo že več desetletij in ki jih zaščitni zakon potrjuje. To je naloga države. Politika in še zlasti civilna družba pa naj skrbita za ustvarjanje pozitivnega ozračja, ki naj privede do resničnega in plodnega sožitja med tu živčima narodnima skupnostima. To pa se doseže v prvi vrsti s spoštovanjem slovenstva in njegovega najvidnejšega znamenja - slovenskega jezika - ob vseh priložnostih: na javnih in kulturnih prireditvah, v zunanjih napisih, v navadnem občevanju itd.

S 1. STRANI

STOLETNA

Pel jo je vdano in vztrajno, nepopustljivo, nikdar ni odnehal, nikdar je ni zatajil, čeprav je bil kar nekajkrat grobo deležen opominov nasilja, opominov, ki so mu dali vedeti, naj s svojo pesmijo preneha, ali pa se mu bo lahko zgodilo najhujše. Toda pesem srca ni hotela in ni želela utihniti, pela je in pela, za nas, za vero, za Boga, za ljudi, za vse, ki ljubijo mir in bi radi, da bi druge krepila, jim dajala življenje. Dokler se ni nasilje sprožilo dokončno.

In Lojze Bratuž je postal žrtev, žrtev, istočasno pa plamen ljubezni. Postal je žrtev in ljubezni prepoln opomin, kako naj se varujemo nasilja, ki je zmožno najstrašnejših stvari, zaradi česar bi morali biti vsi in vselej, v sedanjih in prihodnjih časih, vselej, vselej, na njegove vnovične poskuse širjenja toliko bolj pozorni, pozorni do skrajnosti. Dokler ne bo med ljudmi dokončno zmagala ljubezen, toliko časa bo nasilje vedno znova in na nov način vzdigovalo svojo glavo. Tako je Lojze Bratuž postal svetloba srca za svoj čas in za vse čase in to bo tudi za vedno ostal. Ljubezen namreč nikoli ne umre, njeni sadovi ostanejo živi, pa naj se zgodi kar koli, ljubezen ostane in živi dalje, pripoveduje svojo zgodbo in zaradi te njene zgodbe je svet drugačen, v njem je manj teme, manj teme, kot bi je sicer bilo. Prav zaradi Lojzeta Bratuža in z njim je pesem ljubezni še toliko lepša in toliko svetlejša, prav v njegovem duhu nas bo vedno spodbujala in nenehno bodrila. Nas spodbujala s tisto pretresljivo nežnostjo večnega speva, ki se tako čudežno preliva v enkratno znano melodijo: / Monotono pojejo kraguljčki, / prah po cestah dviga se lehak. / Z njim otožno tam po ravnem polju / spev voznikov joče se mehak. /